

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ВТОРА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

71. заседание

Петъкъ, 21 мартъ 1941 г.

(Открито въ 16 ч. 50 м.)

Председателствувалъ подпредседателъ Димитъръ Пешевъ. Секретари: Димитъръ Сараджовъ и Светославъ Славовъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		2. За приложението на общия градоустройственъ планъ на Столичната голъма община (Голъма София). (Второ четене)	1805
Отпуски	1799	Говорили: К. Митаковъ	1812
Питане	1799	М-ръ Д. Василевъ	1813
Предложения	1799		
Законопроекти	1799	3. За измѣнение и допълнение на чл. 1 отъ наредбата-законъ за уреждане засаждането на нови лозя и попълване на сѣществувашитѣ. (Второ четене)	1819
Законодателно предложение	1799	Говорили: М. Ковачевъ	1819
По дневния редъ:		С. Стателовъ	1820
Предложение за забраняване износа на тиквеното и фасъчено семена. (Приемане)	1799	М-ръ Д. Кушевъ	1820, 1823
Законопроекти: 1. За измѣнение и допълнение на закона за пенсията за изслужено время. (Второ четене)	1800	М. Тютюнджиевъ	1821
Говорили: Докл. Д. Андреевъ	1800	Ж. Струнджевъ	1822
Г. Гроздановъ	1801	Д-ръ Г. Липовански	1822
М-ръ Д. Божиловъ	1803, 1805	К. Аневъ	1823, 1824, 1825
А. Сивиновъ	1803	Т. Поляковъ	1823
Д-ръ П. Кьосенвановъ	1803	Дневенъ редъ за следващото заседание	1827
П. Савовъ	1804		

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) При-
сутствуватъ нужниятъ брой народни представители. Обя-
вявамъ заседанието за открито.

(Отсутствуватъ народнитѣ представители: Аврамъ Га-
чевъ, Ангелъ Вълчевъ, д-ръ Атанасъ Поповъ, Борисъ Ки-
совъ, Георги Михайловъ, Георги Чалбуровъ, Георги Мин-
ковъ, Димитъръ Арнаудовъ, Димитъръ Тодоровъ, Кирилъ
Минковъ, Киро Арнаудовъ, Маринъ Вълчевъ, Симеонъ
Симеоновъ, Сирко Станчевъ и Стефанъ Багриловъ).

Има да ви направя следнитѣ съобщения.

Разрешени сѣ отпуски на следнитѣ г-да народни пред-
ставители:

Гето Кръстевъ — 1 день;

Димитъръ Сараджовъ — 2 дена, и

Николай Султановъ — 2 дена.

Постъпило е питане отъ народния представителъ
г-нъ Дени Костовъ до г-на министра на външнитѣ работи
и на изповѣданията, по поводъ отказа на югославската
легация въ София да даде транзитна виза на домаш-
нитѣ му.

Ще бѣде изпратено на г-на министра за отговоръ.

Постъпили сѣ:

Отъ Министерството на финанситѣ — предложение за
разрешаване износа на 1.000 кгр. стара гума или регене-
ратъ и една дефектна огъваема ось за шлайфмашинна.

Отъ сѣщото министерство — предложение за продѣл-
жаване срока по временно вносна декларация № 234, отъ
14 априлъ 1939 г., на Пловдивската митница, подадена стѣ
името на инженеръ Цв. Кадийски, София.

Отъ Министерството на търговията, промишлеността
и труда — предложение за одобряване на X-то постано-
вление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му
отъ 10 мартъ 1941 г., протоколъ № 45, относно доставя-
нето на държавата електролитна медь отъ французкото
дружество на минитѣ при „Луда Яна“, акционерно друже-
ство — агенция София, която то ще внася въ страната
срещу износенитѣ отъ него отъ собственитѣ му пера-
метри и концесии медни руди.

Отъ министерството на народното просвѣщение — за-
конопроектъ за учебницитѣ и учебнитѣ помагала.

Отъ сѣщото министерство законопроектъ за народнитѣ
читалища.

Отъ Министерството на войната законопроектъ за
военна взаимноосигурителна каса при Министерството на
войната.

Отъ Министерството на земедѣлието и държавнитѣ
имоти — законопроектъ за отстъпване отъ Българската
земедѣлска и кооперативна банка на Министерството на
земедѣлието и държавнитѣ имоти частъ отъ имота на бан-
ката — бившата бирена фабрика „Павлово“.

Отъ Министерството на общественитѣ сгради, пѣти-
щата и благоустройството — законопроектъ за благоу-
стройството на населенитѣ мѣста.

Отъ 51 господа народни представители — Александъръ
Карапетровъ и други — законопроектъ за даване народна
пенсия на доброволцитѣ отъ войнитѣ презъ 1885 г.

Предложенията и законопроектитѣ сѣ раздадени на
народнитѣ представители и ще бѣдатъ поставени на дне-
внень редъ.

Пристъпваме къмъ точка първа отъ дневния редъ:

Одобрене на предложението за забраняване износа на
тиквеното и фасъченото семена.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за забраняване износа на тикве-
ното и фасъченото семена.

Г-да народни представители! Предвидъ необходимостта
да се запасятъ наличнитѣ количества тиквено и фасъ-
чено семена за вътрешнитѣ нужди на страната, Дирек-
цията на външната търговия моли съ писмото си
№ 3142/3134, отъ 14 мартъ т. г., да се внесе въ Министер-

ския съветъ предложение за одобрение забраната на износа на сжити видове семена.

Сжиятъ съветъ, съ 21-то си постановление, протоколъ № 48, отъ 14 мартъ т. г., е одобрилъ да се внесе за разглеждане и гласуване въ Народното събрание законодателно предложение за забраняване износа на казанитъ семена.

Това като излагамъ моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта решение.

Гр. София, мартъ 1941 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за забраняване износа на тиквеното и фастъченото семена.

Одобрява се следното:

Да се забрани износоът на тиквеното и фастъченото семена.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване.

Който призматъ проекторешението за забраняване износа на тиквеното и фастъченото семена, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ следната точка, втора, отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за пенсиятъ за изслужено време.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: Г-да народни представители! Настоящиятъ законопроектъ за измѣнение и допълнение на закона за пенсиятъ за изслужено време, както знаете, нѣма за целъ да направи основно измѣнение на закона. Съ него се измѣнятъ само членове 5, 11 и 12 отъ закона за пенсиятъ. Ще ми позволите да ви припомня, че чл. 5 изброява длъжноститъ, които даватъ право на пенсия, а пъкъ членове 11 и 12 определятъ условията, при които се получава пенсия, респективно условията по възраст и прслужено време. Първоначалниятъ проектъ целѣше нѣщо по-малко отъ това, което комисията ви предлага. Като допълваше чл. 5 отъ закона за пенсиятъ и като включваше нѣкои служби, при които прекананото време дава право на пенсия, първоначалниятъ проектъ имаше за целъ да подобри условията за пенсиониране на стражаритъ, на телефониститъ, на работницитъ при държавната военна фабрика и на персонала при Народния театръ и Опера.

Комисията разгледа подробно този законопроектъ и въ своитъ близу 10 заседания проучи много предложения, изслуша много искания, обсъди доста голѣма материя по този въпросъ и въ края на краищата ви дава този проектъ който, както виждате, се малко различава отъ първоначалния проектъ.

На първо мѣсто, въ проекта, който комисията ви предлага, сж включени въ рамкитъ на чл. 5 нѣкои и други служби, които не бѣха поставени въ първоначалния проектъ. Това сж службитъ на секретаритъ при консулствата, назначавани съ заповѣдъ отъ министра на външнитъ работи, разнитъ фондове при митрополиитъ, църковнитъ настоятелства, служителитъ по печата въ телеграфната агенция при Минисерството на външнитъ работи и пр.

На второ мѣсто, комисията намѣри, че покрай телефониститъ, стражаритъ и работницитъ при военната фабрика, ще трѣбва да се подобрятъ условията за пенсиониране и на нѣкои други групи и служби, при които трудътъ се упражнява отъ тѣхъ при много по-тежки условия, отколкото отъ другитъ чиновници.

Както ви е известно, по начало правото на добиване пенсия се получава при наличността на две условия: да бѣде навършена възрастта 50 години, респективно 55 години, и да бѣде налице една служба отъ 30 години, респективно 25 при уволнение не по собствено желание. Отъ това правило има две групи изключения, които сж отбелязани въ забележитъ къмъ членове 11 и 12. Първата група, за която се допуска пенсиониране при навършени 20 години, обхваща военнитъ лица, служителитъ по въздухоплаването и полицитъ, които иматъ 20-годишна навършена служба и 50-годишна възраст, както и артиститъ отъ Операта. Съ второто изключение се дава право на пенсиониране при навършени 15 години, независимо отъ възрастта. Отъ това изключение се ползватъ уволненитъ по болестъ, военноинвалидитъ, миньоритъ, огняритъ, шофьоритъ, пожарникитъ и още нѣкои групи служби, подобни на тѣзи. Комисията намѣри, че ще бѣде справедливо на

известни групи служители, които упражняватъ своята служба при много по-тежки условия, да се позволи да бждатъ пенсионирани, вмѣсто при 30 години, както бѣше досега, при 20 години.

Ангелъ Сивиновъ: Вмѣсто при 30 години.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: 33 години е единтъ коэффициентъ, при който се изчислява пълната пенсия, а при 20 навършени години, респективно 30, се добива право на пенсия. — Тѣзи служби сж изброенитъ въ чл. 11а на нѣкия проектъ, който ви предлага комисията. Тукъ сж учителкитъ-майки, лѣкаритъ и персоналътъ при болницитъ, който наблюдава туберкулозно-болнитъ; лѣкаритъ при рентгеновото отдѣление, котляритъ, ковачитъ и пр. по гараходитъ, техническиятъ персоналъ при електрическитъ централи, събирачитъ на сметъта, работницитъ по водопроводитъ и канализацията, а така сжшо и служителитъ при банитъ и въ басейнитъ. Комисията намѣри, че трудътъ на тѣзи групи служители се упражнява при много по-тежки условия, отколкото на другитъ чиновници. Явно е, че единъ човѣкъ, който събира сметъта или мизъ улицитъ презъ нощта, не упражнява своята професия при едни и сжщи условия, както онзи, който работи въ нѣкоя канцелария на нѣкое министерство или на нѣкоя банка. Очевидно е, че животътъ на тази група лица ще бѣде по-краткотраенъ, следователно, тѣ ще трѣбва да бждатъ пенсионирани и по-рано.

Въ своята работа комисията се е ръководила отъ две начала: първо, гледала е да не се създаватъ условия като тѣзи, които предшествуваха създаването на закона отъ 1932 г., когато бидоха пенсионирани извънредно много млади хора което се отрази извънредно лошо върху пенсионния фондъ; и на второ мѣсто се е ръководила отъ съображението, щото тѣзи хора наистина да станатъ пенсионери, тъй като службата, която упражняватъ при тѣзи тежки условия, рѣдко имъ дава възможностъ да станатъ пенсионери.

Намирамъ, че въ рамкитъ, въ които е била поставена да работи комисията, и при срѣдствата, съ които днесъ разполага държавата, това, което е направила комисията, е най-доброто, което можемъ да се направи днесъ, и ви моля да гласувате проекта тъй, както ви го предлага комисията.

Проектътъ, който ви предлага комисията, има следната редакция, която е отпечатана въ екземпляра, който ви е раздаденъ, съ малкитъ корективи, направени въ заседаниято й-вчера, следъ напечатването на тоя проектъ. (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение и допълнение на закона за пенсиятъ за изслужено време.

§ 1. Въ алинея първа на чл. 5, думитъ: „плащани съ заплата, а не съ възнаграждение“ се замѣнятъ съ думитъ: „плащани съ заплата или съ месечно възнаграждение“.

Буква „а“ на сжщия членъ се измѣня така:

а) при всички държавни и изборни учреждения, а така сжшо и при тия учреждения, служителитъ на които се ползватъ съ права на държавни служители, признати имъ съ законъ.

Бъ буква „б“ на сжщия членъ следъ думитъ: „Народното събрание“ се вмѣкватъ думитъ: „или по законъ отъ Министерския съветъ се одобряватъ отъ съответнитъ министри и фондоветъ при Университета“.

Бъ буква „в“ на сжщия членъ, следъ думитъ: „търговско-индустриалнитъ камари“, се вмѣкватъ думитъ: „при Българския археологически институтъ, при Българската ипотечарна банка следъ 1 октомври 1936 г., като сжщата банка се задължава да внесе въ фонда следуетитъ зноски, заедно съ 8% сложна лихва, по чл. 38, букви „а“ и „и“, за времето отъ 1 октомври 1936 г. до влизането въ сила на това допълнение“.

Бъ сжщата буква, следъ думитъ: „при Народния театръ“, се вмѣкватъ думитъ: „при клоноветъ на сжщия“.

Въ края на сжщата буква се прибавятъ думитъ: „на секретаритъ при консулствата вънъ отъ България, които се назначаватъ съ заповѣдъ отъ министра на външнитъ работи и на изповѣданията“.

Бъ буква „г“ на сжщия членъ, следъ думитъ: „при митрополиитъ“, се вмѣкватъ думитъ: „и фондоветъ при тѣхъ“, а следъ думитъ: „признатитъ съ законъ за общини манастири“, се вмѣкватъ думитъ: „при храма „Св. Александъръ Невски“, при църковнитъ и свѣщозивнишкитъ настоятелства, които получаватъ заплати по бюджетъ най-малко 700 л. на месецъ“.

Въ буква „д“ на същия членъ, следъ думитъ: „които се зачитатъ за пенсия“, се вмъкватъ думитъ: „на служителитъ въ военно-полицейскитъ секции и разузнавателнитъ служби, които сж получавали или получаватъ заплатата или месечно възнаграждение срещу разписка“, а следъ думитъ: „бившата Българо-католическа гимназия въ Одринъ“ се прибавятъ думитъ: „на служителитъ по печата, въ Телеграфната агенция, информационно бюро и по печатнитъ издания на чужди езици по ведомството на Министерството на външнитъ работи и на изповѣданията, служили съ заплатата или съ месечно възнаграждение, на служителитъ при смѣсената Гръцко-българска емиграционна комисия по размѣна на населенията, при Комисарството по репарациитъ и поддѣленията му и при комисарствата по заемитъ, служили съ заплати или съ месечно възнаграждение.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: По § 1, който се докладва, има постѣпили две писмени предложения. Първото писмено предложение е отъ народния представителъ г-нъ д-ръ Петко Балкански, който предлага: „Въ края на § 1 на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за пенсията за изслужено време да се прибави: и на военнитъ кореспонденти при щабоветъ на армиитъ и дивизии, служили презъ войната и получавали дневни пари срещу разписки“.

Нѣкои народни представители: Хайде де!

Министъръ Добри Божиловъ: Г-нъ Балкански говори съ мене и азъ му обяснихъ, че това щѣ можемъ да го наредимъ административно въ рамкитъ на принципното положение, легнало въ взетитъ решения отъ комисията. Следователно, нѣма нужда тукъ да се прибавя специално такава забележка.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Второто писмено предложение, което е постѣпило — турнато е въ досието, но не е подписано и не зная отъ кого е — . . .

Обаждаатъ се: Нѣма защо да ни го съобщавате, щомъ като нѣма подписъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: . . . е следното: „Признава се за пенсия и службата на учителитъ-специалисти при търговско-индустриалнитъ камари, заплащащи съ месечно възнаграждение, като се внесатъ следуемитъ се удържки“.

Петъръ Марковъ: Това предложение е отъ мене, г-не председателю! Азъ съмъ го подписалъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: То е къмъ § 6.

Петъръ Марковъ: Да.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Остава, значи, само предложението на г-нъ д-ръ Петко Балкански, съ което г-нъ министърътъ на финанситъ не е съгласенъ.

Ще поставя на гласуване това предложение. Които приематъ предложението на г-нъ д-ръ Петко Балкански, както ви го прочетохъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Даже и малцинство нѣма, защото никой не гласува. (Оживление). Не се приема.

Има думата народниятъ преставителъ г-нъ Иванъ Русевъ.

Иванъ Русевъ: Азъ моля г-на министра да обясни, какво се разбира подъ думата „пожарникаритъ“, защото въ тая категория служители влизатъ различни служби — инспектори и т. н.

Министъръ Добри Божиловъ: Всѣщностъ отъ пожарникаритъ въ София има едно изложение, съ което искатъ да бѣдатъ изброени подробно всичкитъ служби въ пожарната команда, понеже ние сме казали общо „пожарникари“ и не сме ги раздѣлили споредъ службата имъ. Азъ смѣтамъ, че административно съветътъ по пенсиятъ ще го разтълкува, че се касае за всички служби въ пожарнитъ команди. Тѣй че нѣма нужда да вземаме сега да изброяваме отъ командира до прислужника поименно всичкитъ служби при пожарнитъ команди.

Смѣтамъ, че тая декларация е достатѣчна, за да нѣма нужда да се иска да се вмъква нѣкаква забележка.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: Това е практиката досега на пенсионното отдѣление. То не прави разлика между младши и старши.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще постазя на гласуване. Които приематъ заглавието и § 1 на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за пенсията за изслужено време, съ измѣненията и допълненията, направени въ комисията, както се докладваха отъ г-на докладчика, молд, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„§ 2. Забележка III къмъ чл. 11 се измѣня така:

Забележка III. Артиститъ отъ Народния театръ, техническиятъ персоналъ при Народния театръ и опера, хориститъ и оркестрантитъ, включително и тѣзи при клоноветъ на театра, уволнени по разпореждане, иматъ право на пенсия, независимо отъ възрастта, ако сж изслужили като такива най-малко 20 години, а артиститъ отъ Народната опера — ако сж изслужили като такива най-малко 15 години.

Въ края на забележка IV къмъ същия членъ се прибавя следниятъ текстъ: „Полицейски служителъ, който въ деня на уволнението е ималъ 20 изслужени години, но не е ималъ 50-годишна възраст, получава пенсия следъ като навърши 50-годишна възраст. Ако такъвъ почине преди да е навършилъ 50-годишна възраст, наследницитъ му иматъ право на пенсия отъ деня на смъртта му“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: По § 2 е постѣпило писмено предложение отъ народния представителъ г-нъ Гаврилъ Гроздановъ. Той предлага да се прибави следната нова алинея къмъ чл. 11 отъ закона: (Чете) „Всички ония живи опълченци отъ 1877/1878 г., всички живи доброволци отъ 1885 г. и бойцитъ отъ войнитъ отъ 1885 г., отъ балканската война и отъ голѣмата европейска война, които не сж добили пенсия по досегашиитъ закони, но сж навършили 60-годишна възраст, получаватъ народна пенсия въ размѣръ на 600 л. месечно, начиная отъ влизането въ сила на настоящия законъ.“

„Подъ „бойци“ по настоящия законъ се подразбиратъ всички ония лица, които сж напуснали и излѣзли вънъ отъ постоянното мирновремененно квартируване на военната частъ.“

Въ числото на бойцитъ влизатъ и коларитъ отъ обозитъ и ешалонитъ“.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Гаврилъ Гроздановъ.

Гаврилъ Гроздановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Ималъ съмъ щастието да видя три общи мобилизации въ страната ни. Сегашната е временна, частична; може би и тя да стане обща мобилизация. Известно ви е, че когато става мобилизация, удрятъ клепалата, камбанитъ, барабанитъ и протогеритъ. Следъ 24 часа цѣлиятъ български народъ, който подлежи на мобилизация, е длъженъ да се яви въ частитъ си, безъ да обръща внимание какво става и що става съ неговитъ близки и съ имота му. Има случаи, когато мобилизираниятъ нѣма баща, нѣма майка, нѣма братъ, нѣма сестра, а има едно или две деца, на 7-8-10-годишна възраст, или по-малки, има и стока, има и имотъ. Никой не мисли за децата и за имота на такъвъ човѣкъ. Той е длъженъ да се яви въ казармата и да даде на отечеството си своето най-мило и най-драго — живота си.

При първата мобилизация въ 1885 г. българската армия имаше съставъ около 35.000 души. Българскитъ младежи по онова време, на брой 20-25 хиляди души, безъ да мислятъ да добиватъ чинове и пенсии, се притекоха въ помощ на държавата — да дадатъ на отечеството най-милото си, своя животъ. Тия младежи по на 18, 20-22-годишна възраст, преди 55 години се явиха и постѣпиха въ редоветъ на доброволческитъ отряди, а нѣкои отъ тѣхъ и въ войсковитъ части. Свърши се войната. Много отъ тѣхъ станаха офицери, други станаха генерали, трети министри или голѣми чиновници и добиха право на пенсия. Между тѣхъ съмъ и азъ. Азъ съмъ отъ доброволцитъ отъ 1885 г. и съмъ пенсионеръ.

Сега предлагамъ да се даде народна пенсия на ония доброволци отъ 1885 г., които по една или други причина не сж добили право на пенсия. Или всички доброволци, навремето 20-25 хиляди души, сега сж останали живи около 400-500 души, голѣма частъ отъ които сж пенсионери. Колко сж ония отъ тѣхъ, които не получаватъ пенсия, не ми е известно, но не ще да сж повече отъ 50-100 души. Тѣзи хора се намиратъ въ тежко положение. Азъ съмъ членъ на доброволческото дружество „Сливница“ и трѣбва да ви кажа, че ниг, членоветъ на това дружество, често пѣти сме принудени да помагаме на нѣкои наши другари, на които досега държавата не е дала

никаква помощ, защото се намиратъ въ окаяно положение и често пъти подлагатъ ржка за помощ, за да могатъ да просъществуватъ.

Моето предложение се отнася и до опълченците отъ 1877/1878 г. Тѣ сж останали много малко, както сме много малко и ние, доброволците отъ 1885 г.

Моето предложение обгръща още и ония останали живи бойци отъ войната въ 1885 г., отъ балканската война и отъ голѣмата европейска война, които сж надъ 60 години и не сж добили право на пенсия.

Както знаете, г-да народни представители, ние тукъ гласувахме законъ за пенсии на земеделците, законъ за пенсии на занаятчиите, значи, дадохме пенсия на орача, на овчаря, на говедаря, на кундуреджията, на дърводѣлца — на онѣзи, които работятъ и увеличаватъ народното богатство, но работятъ, разбира се, и за себе си. Не сме се погрижили и не сме дали пенсии, обаче, на онѣзи, които въ тия войни, които споменахъ, сж отишли да дадатъ своето най-голѣмо благо — живота си. На тѣзи хора, както казахъ, оставили тогава своите малки деца, своя добитък — крави, овце и пр. — своите ниви, ливади, отишли да служатъ на държавата, влѣзли може би въ 20-30 сражения, но по благоволенieto на провидението, на Бога, не сж били ранявани и се върнали по домовете си, безъ да претендиратъ, че имотътъ имъ е разсипанъ, че не е имало кой да гледа децата имъ, на тѣхъ пенсия досега не сме дали. Както казахъ, дадохме пенсии и на земеделците, и на занаятчиите, които увеличаваха своето богатство по какъвто и да е начинъ, погрижихме се за почти цѣлия български народъ — както виждате, сега сж този законопроектъ се грижимъ и за балеринките (Оживление) — а не се погрижихме, не се грижимъ и сега за защитниците на държавата, които днесъ сж надъ 60-годишна възраст, които сж мръзнали въ окопите и сж добили разни болести, безъ да могатъ по надлежния редъ да установятъ сж документи, каквито се искатъ по закона за пенсията, своето право на инвалидна пенсия. Сега, на стари години, се превърнали на кютуци, свили се, сгърчили се, подлагатъ ржка.

Азъ, който съмъ най-възрастниятъ между васъ, поинслихъ по този въпросъ и намѣрихъ, че е възможно, умно и приемливо да направя това предложение, което ви се прочете. Ще моля г-на министъра на финансите да се съгласи съ мене, защото, споредъ приетия редъ и споредъ обичая, ако съответниятъ министъръ не даде своето съгласие, и най-хубавото предложение не се приема. Азъ съмъ дълбоко убеденъ въ душата си, че вие всички сподѣляте моите мисли и сте готови да дадете по 600 л. месечна пенсия на опълченците отъ 1877/1878 г., на доброволците отъ 1885 г. и на всички онѣзи, които сж били мобилизирани презъ време на войната въ 1885 г. и последниятъ две войни и които по една или друга причина не сж добили и не могатъ да добиятъ право на пенсия.

Г-да народни представители! Азъ се застъпвамъ и за коларите, и за онѣзи, които сж били въ обзиръ и ешалоните като искамъ и тѣ да се смѣтатъ за бойци, защото защитници на държавата, бойци не сж само стрелците, а сж и всички онѣзи, които помагатъ на стрелците. Азъ имахъ възможностъ презъ първата война да се увѣря въ продължение на 10 месеца, че готвачите въ моята частъ иматъ най-трудната служба. Вървимъ 30 км. на день, вечерта всѣки войникъ ще си вземе пушката и ще си седне, а готвачътъ трѣбва цѣла нощъ да готви, защото на другия день сутринта трѣбва да ни даде по една порция чорба. И той, като всички други, презъ деня ще припка пеша, а вечерта, ако пристигнемъ по-рано, ще сготви; ако пристигнемъ късно, той пакъ ще трѣбва да стои цѣла нощъ, за да сготви. Въ продължение на осемъ месеца четири души отъ нашите готвачи умрѣха, безъ да имъ се даде пенсия. Затова въ предложението си азъ виждамъ и тѣхъ.

Та, не е боецъ само онзи, който е стрелецъ и когото сж ранили. Има много, както ви казахъ, които сж влизали по 10-20 пъти въ сражение, но не сж били ранявани и затова не сж получили инвалидна пенсия, макаръ да сж заболѣли презъ време на службата си. Тѣй като не могатъ да установятъ, че сж заболѣли тогава. Такива хора сж лишени отъ пенсия.

Азъ имахъ случай да чуя въ София следното. На една германка, живуща въ София, убили и двамата ѝ снове въ днешната война. Като дошли да ѝ известятъ, че сж убили синовете ѝ, дали ѝ веднага и пенсионната книжка. А у насъ, г-да народни представители, тежко и горко на онзи, който ще трѣгне да търси пенсия! Като адвокатъ, 36 години съмъ ималъ голѣми неприятности и съмъ се чудилъ, когато съмъ билъ увѣренъ, че лицето е заболѣло на служба, по какъвъ начинъ да му се набавятъ доку-

менти за инвалидна пенсия, за да може да получи едно парче хлѣбъ. Искамъ да кажа, че ние сме голѣми формалисти.

Стефанъ Стателовъ: Ясно!

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Изтече Времето!

Гаврилъ Гроздановъ: Сега ще свърша. — Тѣзи, за които азъ се застъпвамъ въ предложението си, не могатъ да установятъ, че сж заболѣли на служба и да получатъ право на пенсия.

Съ моето предложение, както чухте отъ г-на председателя, който го прочете, азъ искамъ да се даде народна пенсия на тѣзи хора. Преди малко тукъ се прочете друго едно предложение отъ народни представители за даване пенсия само на доброволците отъ 1885 г. Не е срамътъ, че е направено това предложение. То прави честь на вносителите. На мене, обаче, не ми е поднасяно да го подпиша. Ако ми бѣше поднесено, щѣхъ да го подпиша.

Макаръ законопроектътъ, който разглеждаме сега, да се отнася до пенсията за изслужено време, азъ мисля, че можемъ да туримъ една последна алинея къмъ чл. 11 отъ закона, съ която да дадемъ народна пенсия на тѣзи хора. Доброволци отъ 1885 г. сж останали, както ви казахъ, около 50 души. По 600 л. месечна пенсия на човѣкъ, това прави 360.000 л. годишно. Та за една държава съставлява ли нѣщо тази сума 360.000 л.?

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Гаврилъ Гроздановъ: Съ пенсията и за бойците сумата може да достигне до 1 милионъ, до 2 милиона лева годишно. Ще я дадемъ. Съ предложението си азъ искамъ да се дадатъ народни пенсии на тѣзи, които сж навършили 60 години. А отъ 1885 г. досега сж се изминали 55 години, и тогава тѣ сж били на 20 години най-малко, значи, сега сж на около 70-75 години. Повечето отъ тѣхъ измрѣха и всѣки день измиратъ. И онзи день си отидоха четирима мои другари, между които бѣше и адвокатътъ Кусевъ, Бояджиевъ и други. Ние отъ день на день намаляваме, та нѣма много да оцетимъ държавата.

Моля г-на министъра на финансите да бѣде така добъръ да се съгласи да се приеме моето предложение. (Ржкопѣтскания отъ нѣкои народни представители)

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: Г-да народни представители! Г-нъ Гроздановъ повдига единъ въпросъ, чието мѣсто не е въ настоящия законопроектъ. Сега ние разглеждаме законопроектъ за измѣнение на закона за пенсията за изслужено време който урежда пенсията на онѣзи, които сж били на служба, а г-нъ Гроздановъ повдига въпросъ за даване народна пенсия на известна категория български граждани. Очевидно е, че този въпросъ не може сега да се слага на разискване, не може въ този законъ да се предвиждатъ народни пенсии. Това е въпросъ, който може да се разреши съ закона за народните пенсии.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на финансите.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Азъ разбирамъ всичките добри намѣрения и добри чувства на г-нъ Гроздановъ. Дължни сме къмъ тѣзи категории български граждани, за които той педира, да изкажемъ всичките си уважения. Но, както отбеляза и докладчикътъ г-нъ Андреевъ, по формални причини, при разглеждането сега на закона за пенсията за изслужено време, не можемъ да се занимаваме съ въпроса за даване народни пенсии на заслужили граждани. Следователно, въпреки всичкото ми желание, не може и да бѣде разглежданъ сега този въпросъ.

Гаврилъ Гроздановъ: Въ чл. 17 отъ закона за пенсията за изслужено време се говори и за пенсия, отпущнати отъ Народното събрание.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване най-напредъ предложението на г-нъ Гаврилъ Гроздановъ, съ което г-нъ министърътъ на финансите не е съгласенъ. Които приематъ предложението на г-нъ Гаврилъ Гроздановъ, както ви го прочетохъ, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Гаврилъ Гроздановъ: Нека се отбележи, че Народното събрание не желае да подпомогне тѣзи хора.

Обаждаат се: Е-е-е!

Председателствувач Димитър Пешев: Ше поставя на гласуване § 2. Които приеми § 2, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

§ 3. След чл. 11 се създава следният нов член 11а: Чл. 11-а. Имат право на пенсия, независимо от възрастта, ако са изслужили 20 години и бъдат уволнени по разпореждане: учителите-майки; лекари, милосърдни сестри и болногледачи, работещи в противотуберкулозни заведения (диспансери, болници, приюти и пр.), които са засти в първо обслужване на болните; лекари в рентгенови отделения и институти и помощниците им технически персонал; лекари-бактериолози и лекари по заразни болести и непосредственият за тяхната работа помощен персонал; лабораторните химици фармацевти и лекари; стерилизатори, бухгалтери, словослагатели и цинкографите на държавна служба; котларите, ковачите, промивалниците, подкладвачите, окиснителите, електрогенераторите, лекари, газопроизводителите, бояджии, работещи с нитроцелулозни бои и морските лица I категория според постановленията на закона за търговското корабплаване; служители — технически лица от електрическите централи и по електроразпределението, електрическите мрежи и преобръщането на електрически ток под високо напрежение; чистачите и събирачите на сметата при общините; служители — майстори и работници по поддържане на канализацията и водопроводите при общините и монтьорите в каналите при депата на трамваите; служители при баните, работещи в машинните отделения и басейните.

Председателствувач Димитър Пешев: По този параграф е постъпило писмено предложение от народния представител г-н Петър Марков. Той предлага: (Чете) „Към § 3 от закона за изменение на закона за пенсията да се прибави нова алинея с текст: „Участващите в войните 1912-1913 и 1915-1918 години воени лица получават пенсия с толкова по-малко прослужени години от определените в този закон години, колкото години са участвували като войници или подофицери безплатно в тези войни.“

Има думата г-н министърът на финансите.

Министър Добри Божилов: Г-да народни представители! Въпросът е разглеждан подробно в комисията, и това предложение пропадна поради формални причини, понеже законът за пенсията е за прослужено време, а се иска да се признаят прослужени години в време на война на тия, които не са били на служба, но отпосле са били назначавани или ще бъдат назначени. Искането, това време да им се смита за пенсия.

Аз мисля, че по никакъв начин не може да бъде прието това предложение, защото ще бъде единствено прецедент, който ще даде много основания да бъдат удовлетворени други по-настоятелни искания, които биха отхвърлени от комисията. Ще се създадат несъобразности. Моля да не се приема това предложение.

Председателствувач Димитър Пешев: Ше поставя на гласуване предложението на г-н Петър Марков, с което г-н министърът на финансите не е съгласен.

Които приеми предложението на народния представител г-н Петър Марков, както го прочетох, моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

По този параграф има предложение и от народния представител г-н Ангел Сивинов, което гласи така: (Чете) „Към § 3 с който се създава нов чл. 11-а, след „служителите при баните, работещи в машинните отделения и басейните“, точката да се заличи и да се прибавят думите: „и служителите и работниците техници в хладилниците при общинските кланици.“

Има думата г-н докладчикът.

Докладчик Димитър Андреев: Г-да народни представители! Това предложение биде направено в комисията, обаче тя го отхвърли по съображения, че работата на тая категория служители не е толкова тежка, за да бъдат включени в тая категория за пенсиониране. Някои народни представители в комисията изтъкнаха, че тия работници се смиват и работят на смива, че в хладилниците работят по няколко часа на ден най-много и че въобще те не са от тая категория, която трябва да се включи в тая група на закона.

Председателствувач Димитър Пешев: Има думата народният представител г-н Ангел Сивинов.

Ангел Сивинов: (От трибуната) Г-да народни представители! Това предложение не се нуждае от много големи аргументации, за да се разбере, че трябва да бъде прието, по следните съображения. Касае се за една категория служители, които работят в хладилниците при кланиците, в подземията, в които са прокарани много тръби, с които се поддържа студ под 20° под нулата. Тези работници работят с машини с амоняк, които създават амонячни пари, които вредят на дихателните органи. Тия работници са работата си в хладилниците запазват от развала голъми количества продукти от животински произход — което е в полза на народното здраве. Те не са кой знае колко много хора, и не се иска някаква голема привилегия; те искат да бъдат пенсиониран при 20 прослужени години и то само, ако бъдат уволнени по разпореждане.

В писменото ми предложение аз съм изтъкнал данни, които говорят, че през 1937 г. при 120 служители е имало 127 случая на заболяване и ползуване 933 дни отпусък по болест вследствие на заболяване. А тия заболявания стават, защото служителите работят горе при кондензаторите в кланицата при температура над 25° и слизат долу при компресорите, където работят при студ 10-20° под нулата. Тая постоянна промяна от топло на студено, това внасяне и изнасяне на продуктите от хладилниците, създава много трудни условия за тия хора и поради това стават чести заболявания. През 1938 г. при 120 служители е имало 138 случая на заболяване и ползуване с 1137 дни отпусък по болест; през 1940 г., за 10 месеца, при 120 служители е имало 142 случая на заболяване и ползуване с 2052 дни отпусък по болест.

Това предложение се касае за признаване пенсия при 20 прослужени години на тази категория служители, ако бъдат уволнени по разпореждане. В комисията ние поставихме в чл. 11-а и друга една категория служители, които също така се намират при тежки трудови условия на работа, при изключително напрежение, което убива бързо здравето на служителите. Тези служители, за които сега правя предложение, не са по-малко засегнати, при тия тежки условия, при които работят, и аз мисля, че г-н министърът ще се съгласи с предложението, което правя.

Атмосферата, при която се постави това предложение на гласуване в комисията, беше такава, че не се разбира гласува ли се, прие ли се, или се отхвърли. Ако общо председателствуваш на комисията, г-н Петър Кюсеианов, нека да каже няколко думи какъ се разиска това предложение в комисията.

Председателствувач Димитър Пешев: Има думата народният представител г-н д-р Петър Кюсеианов.

Д-р Петър Кюсеианов: Г-да народни представители! Верно е, че г-н Сивинов направи предложение в комисията да бъдат включени лица, които той изброи, в категорията на тези, които ще се ползват с правото да получат пенсия при 20 прослужени години, ако бъдат уволнени по разпореждане. Впрочем, за тая група чиновници не е ново, че искат да бъдат пенсиониран при уволнение по разпореждане. Никакъв смут и никаква гурбултия не е имало в комисията, нито е имало неразбиране на предложението. Напротив, по предложението на г-н Сивинов взема думата г-н Працилов и обясни, че е ходил в хладилниците, видял е как се работи, и неговото мнение беше взето предвид от комисията, и с оглед на това обяснение, дадено от нашия колега, комисията реши, че тия служители трябва да бъдат изключени от това право да получават пенсия при 20 прослужени години, ако бъдат уволнени по разпореждане.

Обстановката, при какво положение и какъ стана гласуването на предложението на г-н Сивинов в комисията, е тая, която ви казвам. При това положение аз намирам, че вие трябва да обсъдите и да решите дали трябва да се даде на тия хора при 20-годишна служба пенсиониране или не.

Председателствувач Димитър Пешев: Има думата г-н министърът на финансите.

Министър Добри Божилов: Г-да народни представители! Аз не мога освен да се солидаризирам с решението на комисията. След като, както този въпрос, така

А редица други въпроси бѣха подробно обсъдени, намѣрихме, че въ исканията за тия служители може да има нѣщо основателно, но има възможност да се дава и инвалидна пенсия, ако стане нещастие, и то при по-малко отъ 20 прослужени години. По тия съображения, както за този случай, така и за редица други случаи, въ комисията бѣше отказано.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Ще поставя на гласуване предложението на г-нъ Ангелъ Сивиновъ.

Които приематъ предложението на г-нъ Ангелъ Сивиновъ, както го прочетохъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Ще п. ставя на гласуване § 3.

Които приематъ § 3, както се докладва отъ г-на докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитър Андреевъ: (Чете)

„§ 4 Въ буква „б“ на чл. 12, следъ думитѣ: „Българското паракходно дружество“, се вмѣкватъ следнитѣ думи: „телефониститѣ и телефонистки“, прекарали поне половината отъ службата си въ София или I-востепенни или II-ростепенни телеграфопощенски станции, стражаритѣ, старшитѣ стражари, разузнавачитѣ и груповитѣ началници отъ държавната полиция, както и другитѣ чинове отъ сѣщата полиция, ако сѣ служили като стражари, старши стражари, разузнавачи или групови началници поне 10 години и следъ това произведени въ по-горенъ чинъ; постояннитѣ работници и техническиятъ персоналъ въ държавнитѣ и военни фабрики, които работятъ непосредствено съ фабрикуване или употребата на експлозивни, като Министерскиятъ съветъ опредѣля кои точно отъ тѣзи работници и технически персоналъ отговарятъ на тѣзи условия“.

Въ сѣщата буква думитѣ: „шофьоритѣ на държавна служба“ се замѣняватъ съ думата „шофьоритѣ“, а следъ тази дума се вмѣкватъ думитѣ: „ватманитѣ и кондукторитѣ по трамваитѣ“.

Трѣбва да направя сѣщата декларация каквато направи г-нъ министърътъ за пожарникаритѣ. Отнася се не само до проститѣ ватмани и кондуктори по трамваитѣ, но и за старшитѣ и младшитѣ ватмани и кондуктори. (Чете)

„Къмъ сѣщата буква се прибавя следната забележка:

Забележка. Лицата, предвидени въ буква „б“, добиватъ право на пенсия, ако иматъ 15 действително изслужени години.

Следъ буква „г“ на чл. 12 се прибавя следната нова буква „д“:

„д) бившитѣ военни лица, уволнени поради намаление на войската вследствие на Ньойския договоръ, ако сѣ изслужили или изслужатъ 15 години на служби, предвидени въ чл. 5. Ако такива лица, следъ като сѣ изслужили 15 години, сѣ починали преди влизането въ сила на това допълнение, наследницитѣ имъ иматъ право на наследствена пенсия. Тѣзи пенсии се отпускатъ отъ датата на влизането въ сила на това допълнение, ако е направено искане въ шестмесеченъ срокъ отъ сѣщата дата; ако този срокъ бѣде пропуснатъ, пенсията започва отъ деня на поискването“.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: По този параграфъ сѣ постѣпили две предложения. Едното е отъ народния представителъ г-нъ Георги Кендеровъ, който предлага: (Чете) „Къмъ § 4, буква „д“ на чл. 12 да се прибави следъ първото изречение (чл. 5) следното: „Съ сѣшитѣ права се ползуватъ бившитѣ военни въздухоплаватели, ако сѣ изслужили като такива поне две години на фронта“. Съ това предложение е съгласенъ г-нъ министърътъ на финанситѣ.

Ще поставя на гласуване предложението на г-нъ Кендеровъ. Които приематъ предложението на г-нъ Георги Кендеровъ, съ което е съгласенъ г-нъ министърътъ на финанситѣ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Второто предложение е отъ г-нъ Петъръ Савовъ: (Чете) „Къмъ § 4 следъ думитѣ: „телеграфопощенски станции“ да се прибавятъ думитѣ: „и тия къмъ всички министерства, Министерскиятъ съветъ, Народното събрание, Дирекциитѣ на труда и общественитѣ осигуровки, на полицията, Държавната печатница и Сѣдебната палата“.

Има думата г-нъ Петъръ Савовъ.

Петъръ Савовъ: Г-да народни представители! Азъ нѣмамъ предложението си да искамъ да се включатъ въ обсега на пенсионирането нова категория държавни служители. Въ § 4 е предвидено допълнение на буква „б“ на

чл. 12: следъ думитѣ: „Българското паракходно дружество“ се прибавятъ думитѣ: „телефониститѣ и телефонистки“, прекарали поне половината отъ службата си въ София или първостепенни или второстепенни телеграфопощенски станции“. Мотивировката на това допълнение е, че тѣзи служители работятъ при много тежки трудови условия, следователно, трѣбва да се намалятъ годинитѣ на тѣхното пенсиониране.

Съ това предложение, което правя, поставямъ на вниманието ви следния въпросъ: защо отъ голѣмата група на телефониститѣ трѣбва да изключимъ една друга категория телефонисти, каквито сѣ тѣзи, които сѣ ангажирани да заематъ телефоннитѣ постове при Министерския съветъ, при Народното събрание, при всички министерства и дирекции? Какъвъ мотивъ може да има, за да се изключи тая група телефонисти?

Г-да народни представители! Не става дума за една нова категория служители. Мога да ви кажа отъ статистическитѣ данни, които събрахъ, че при не по-малко лоши условия на работа сѣ и телефониститѣ при тѣзи учреждения: Министерския съветъ, Народното събрание, всички министерства и дирекциитѣ на труда и общественитѣ осигуровки, на полицията, Държавната печатница и Сѣдебната палата. Защо да ги отдѣляме? Като имате предвидъ съображенията, които изтъкнахъ, че отъ голѣмия контингентъ телефонисти е изгледенъ за тия телефонни постове елитътъ отъ телефониститѣ, защото не може да бѣде поставенъ кой и да е телефонистъ въ Министерския съветъ, или въ Народното събрание, или въ министерствата и дирекциитѣ, че тѣ представляватъ нѣщо повече отъ обикновенъ телефонистъ и по култура, и по интелигентностъ и пр., не бива заради тия положителни качества ние да имъ отнемаме привилегиата да се пенсионира за 15 прослужени години. Виждате, че това е една фразираща неправда. Защото представляватъ нѣщо повече, защото сѣ културни, защото сѣ интелигентни, поставяте ги да се пенсионира при 30, респективно 33 години, а на онѣзи, които нѣматъ тия качества, но които работятъ при сѣщитѣ условия, давате право да се пенсионира при 15 прослужени години.

Азъ говорихъ и въ комисията по този въпросъ съ г-на министра на финанситѣ, който даде съгласието си, но въ смисълъ да минатъ като командирани отъ Главната дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ. Обаче има едно неудобство, което се състои въ следното: не може телефониститѣ въ тия учреждения — Министерскиятъ съветъ, Народното събрание, министерствата и дирекциитѣ — да ги пратите къмъ едно ведомство, къмъ което не принадлежатъ. Тѣ не сѣ чиновници при Главната дирекция на пошитѣ, тѣ сѣ телефонисти при съответнитѣ министерства и дирекции. Следователно, този модусъ за разрешение на въпроса, който дава г-нъ министърътъ на финанситѣ, нѣма какъ да се приложи, защото не може телефониститѣ, напримѣръ, отъ Народното събрание — тѣ сѣщо извършватъ тежка, деликатна работа, това го разбирате много добре — да се смѣтатъ на командировка въ Народното събрание, защото по бюджетъ се числятъ къмъ него. Затуй, г-да народни представители, за да не подчертаемъ една очебиеша и фразираща неправда — на онѣзи, които сѣ способни и интелигентни да не се даде право на пенсиониране при 15-годишна служба, а на другитѣ да се даде — моля да се приеме предложението, което правя. (Възражения) Не може въ Министерския съветъ и въ Народното събрание да се постави за телефонистъ кой и да е. Съгласете се, че тия постове, които изброихъ, представляватъ нѣщо повече, отколкото другитѣ. (Възражения)

Стефанъ Стателовъ: Всички телефонисти и пощенци сѣ добри.

Петъръ Савовъ: Ето защо, г-да народни представители, азъ ви моля да приемете това предложение, което правя. Искане се просто едно допълнение на точка „б“ на чл. 12. Предлагамъ, къмъ § 4 следъ думитѣ: „първостепенни и второстепенни телеграфопощенски станции“ да се прибавятъ думитѣ: „и тия къмъ всички министерства, Министерския съветъ, Народното събрание, дирекциитѣ на труда и общественитѣ осигуровки, на полицията, Държавната печатница и Сѣдебната палата“.

Следователно, азъ ви моля да не оставяте една празнота по отношение на този телефоненъ персоналъ, да не оставяте едно смущение въ него. Този персоналъ само заради туй, че е поставенъ на отговорнитѣ постове, ще остане да се пенсионира при 30-годишна служба, а онѣзи, които сѣ на друго мѣсто и работа, при сѣщитѣ условия, ще се пенсионира при 15-годишна служба.

Моля да се приеме предложението, което прави.

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата г-н министърът на финансите.

Министър Добри Божилов: Г-да народни представители! Това предложение беше разгледано в комисията и беше отхвърлено. Това, което говорих в комисията, мога да го повтора и тук. Ако управлението на пощите намфри, че има постове, които могат да се приравнят към първостепенните станции, няма никаква прѣчка, телефонистите при тия постове да се смѣтат като такива към Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните, командировани в министерствата. Трудовите условия, обаче — не отказвам, може би има такива, каквито изтъкна г-н Петър Савов — не навсѣкжде сѣ еднакви. Азъ ще кажа и противното. При мене дойдоха телефонисти и казаха: „Г-не министри, недейте ни туря да се пенсионираме за 15-годишна служба, защото искаме да служим повече, за да изкараме по-голяма пенсия. Иначе ще ни уволнят с малка пенсия“. (Оживление)

По тѣзи съображения азъ моля да не се приема предложението на г-н Петър Савов.

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване предложението на г-н Петър Савов. Които приемат предложението на народния представител г-н Петър Савов, сѣ което г-н министърът на финансите не е съгласен, моля, да вдигнат рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Има още едно предложение по § 4.

Народният представител г-н Димитър Захариев предлага: (Чете) „Измѣнението по § 4 да добие следната редакция:

„Телефонистите и телефонистките по ведомството на пощите, телеграфите и телефоните и тѣзи въ други държавни учреждения“.

Има думата г-н Димитър Захариев.

Димитър Захариев: (Говори отъ мѣстото си на задните банки и не се чува).

Обажда се: Не се чува.

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване предложението на г-н Димитър Захариев, сѣ което г-н министърът на финансите не е съгласен.

Които приемат предложението на народния представител г-н Димитър Захариев, моля, да вдигнат рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приемат § 4, както се докладва отъ г-на докладчика, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитър Андреев: (Чете)

„§ 5. Въ края на чл. 16 се прибавя следниятъ текстъ: Обаче ако такава личина е прослужило при действието на закона три и повече години и е било уволнено или бѣде уволнено по разпореждане, то има право на пенсия, увеличена сѣ новопрослуженото време. Заварените пенсионери се ползватъ отъ това допълнение отъ деня на влизането му въ сила, ако направятъ искане въ шестмесеченъ срокъ отъ сѣщия денъ; ако тоя срокъ бѣде пропуснатъ, ползуването започва отъ датата на поискването.“

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване. Които приемат § 5, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитър Андреев: (Чете)

„§ 6. На временни работници-надничари, които сѣ извършвали работа на постоянни работници, но поради бюджетни или други ограничения не сѣ могли да бѣдатъ назначени за такива, се зачита за право на пенсия времето, прослужено до влизане на тоя законъ въ сила.

За служби, които се зачитатъ за добиване право на пенсия сѣ този законъ и за които не сѣ правени пенсионни удържки, лицата внасятъ съответниятъ пенсионни удържки и субсидии заедно сѣ 8% сложна лихва, върху заплати, съответстващи за длѣжности, къмъ които г-н

се приравняватъ по таблиците за заплатите на държавните служители, били въ сила презъ време на служенето, а за време преди 1 октомврий 1919 г. — по таблиците за заплатите отъ 1 октомврий 1919 г.“

Председателстващ Димитър Пешев: По § 6 е постѣпило предложение отъ народния представител г-н Петър Марков, който предлага да се добави нова алинея сѣ следното съдържание: (Чете) „Признава се за пенсия службата на учителите-специалисти при търговско-индустриалните камари въ царството, плащана сѣ възнаграждение, до влизането на закона въ сила“.

Ще поставя на гласуване. Които приемат предложението на народния представител г-н Марков, сѣ което г-н министърът на финансите не е съгласен, моля, да вдигнат рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приемат § 6, както се прочете, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитър Андреев: (Чете)

„§ 7. Граждански мобилизираните пенсионери, назначени на служба сѣ месечно възнаграждение или сѣ надници, иматъ право да получаватъ едновременно и пенсията си. Това прослужено време не имъ се зачита за пенсия.“

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата народниятъ представител г-н Стамо Колчев.

Стамо Колчев: Моля г-на министра да поясни, че този параграфъ се касае за граждански мобилизирани не на коя да е служба, но повикани тамъ, където сѣ мобилизирани и когато се реши отъ Министерския съветъ тѣ да заематъ служба, а не въ всѣко време.

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата г-н министърът на финансите.

Министър Добри Божилов: Г-да народни представители! Едва ли може да има друго тълкуване на този параграфъ. Касае се главно за желѣзниците, за които, поради увеличение на трафика, не може да се намфри помладъ порсоналъ, а сѣщо и за други специални служби. И понеже законътъ за пенсията позволява да бѣдатъ вземани на държавна служба сѣ надница само желѣзничари сѣ пенсия до 1.500 л., сега се урежда въпросътъ, да могатъ да бѣдатъ повикани и машинистите, които получаватъ по-голяма пенсия. Това даде поводъ да се приеме тази редакция, въ смисълъ, разбира се, че само когато тѣ сѣ граждански мобилизирани и то да бѣдатъ повикани на мѣста, на които сѣ мобилизирани, ще могатъ покрай пенсията си да получаватъ и опредѣленото отъ Министерския съветъ възнаграждение по чл. 29 отъ закона за гражданската мобилизация. Ако такива пенсионирани отидатъ доброволно на работа, безъ да сѣ граждански мобилизирани, разбира се, не могатъ да получаватъ пенсия.

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване. Които приемат § 7, както се прочете, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитър Андреев: (Чете)

„§ 8. Всички разпоредби на закона за пенсията за изслужено време, които противоречатъ на измѣненията, направени сѣ тоя законъ, се отиѣняватъ.“

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване. Които приемат § 8, както се прочете, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ за измѣнение и допълнение на закона за пенсията за изслужено време е окончателно приетъ. (Рѣкоплѣскания)

Г-да народни представители! Ще преминемъ къмъ точка тринадесета на дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за приложението на общия градоустройственъ планъ на Столичната голяма община (Голяма София).

Снощи при гласуването на дневния редъ тази точка е била предложена като точка трета, обаче при отпечатване на дневния редъ погрѣшно е отишла назадъ като точка тринадесета.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за приложението на общия градоустройствен планъ на Столичната голѣма община (Голѣма София).

ДЪЛЪ I.

Общи разпоредби.

Чл. 1. По общия градоустройствен планъ на Столичната голѣма община (Голѣма София) ще се осъществяватъ, възъ основа на съответнитѣ подробни регулационни планове (Дѣлъ IX), следнитѣ мѣроприятия на общината, държавата и общественитѣ (автономни) учреждения:

а) благоустройственитѣ мѣроприятия на Столичната голѣма община отъ общъ характеръ, предвидени въ плана (мѣрка 1:5000), като: прокарване на артерии и създаване на площади отъ общата съобщителна мрежа за градски нужди; създаване на паркове, градини, залесителни пояси и ивици, гори (горски посаджения), водни площи; направа на спортни центрове и игрища, общински минерални и други бани; създаване на индустриални зони и квартали, квартали за застрояване съ образцови, икономически и работнически жилища, гробища; оздравяване и преустройство на съществуващи квартали и други отъ този родъ;

б) всички други благоустройствени мѣроприятия на Столичната голѣма община отъ районенъ характеръ, предвидени допълнително въ подробнитѣ регулационни планове, като: прокарване на улици и булеварди и създаване на площади; създаване на градини; направа на пазарища, бани, хали, общински домове, училища, амбулатории, здравни центрове, пожарни команди, малки спортни съоръжения, всѣкакви сгради за общински нужди и други отъ този родъ;

в) благоустройственитѣ мѣроприятия на държавата и общественитѣ (автономни) учреждения, предвидени въ плана (мѣрка 1:5000) или допълнително, въ подробнитѣ регулационни планове, като: прокарване на артерии и сипиренията имъ отъ общата съобщителна мрежа, предимно за държавни нужди; създаване на военни терени, желѣзнопътни терени, желѣзнопътни съоръжения и гари, детинища, корекции на рѣки, паркове съ специално назначение (зоологически, ботанически и други градини); направа на държавни минерални бани, народни стадиони, хиподромъ, центрове за изложения, музейни терени, църкви, всѣкакви сгради за държавни и обществени нужди и други отъ този родъ.

Забележка. Кои именно мѣроприятия, съобразно подраздѣлението по букви „а“, „б“ и „в“ и сигнатуритѣ, респективно легендитѣ на плана, сѫ на Столичната голѣма община, кои на държавата и кои на съответнитѣ общественитѣ (автономни) учреждения — ще се опредѣли по реда на чл. 1, забележка I, алинея последна, отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройствен планъ на Столичната голѣма община (Голѣма София).

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ заглавieto на законопроекта и чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

Чл. 2. Недвижимитѣ имоти, отредени, съгласно подробнитѣ регулационни планове, за мѣроприятията по чл. 1, букви „а“, „б“ и „в“, трѣбва да бѣдатъ фактически заети въ срокъ отъ 15 години — за мѣроприятията въ урегулирани и застроени досега терени, и въ срокъ отъ 25 години — за мѣроприятията въ неурегулирани, или въ урегулирани, но незастроени досега терени, начинава отъ деня на изпълнение постановлението на чл. 3 отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройствен планъ на Столичната голѣма община (Голѣма София).

Забележка. Подъ урегулирани, но незастроени терени, по смисъла на настоящия членъ, се разбиратъ регулационни квартали, въ които, въ деня на влизане въ сила на този законъ, половината или повече отъ парцелитѣ сѫ незастроени. Застрояването сѫ второстепенни или съвременни постройки, както и съ постройки по забележката къмъ чл. 2 отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройствен планъ на Столичната голѣма община (Голѣма София), не се взема предвидъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

Чл. 3. Никой недвижимъ имотъ не може да бѣде фактически заетъ за мѣроприятията по чл. 1, букви „а“, „б“ и „в“, нито за каквато и да било друга градоустройствена цель (дѣлъ V — чл. 49 и последващитѣ, и дѣлъ VI), преди обезщетяване на собственика по реда на този законъ. Това правило не се отнася за недвижимитѣ имоти по чл. 13, алинея втора.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

Чл. 4. За осъществяване на мѣроприятията по чл. 1, букви „а“ и „б“, се съставятъ обща и частични програми. Общата програма се съставя за всички мѣроприятия по чл. 1, букви „а“ и „б“, следъ създаване на подробнитѣ регулационни планове за тѣхъ (чл. 3 отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройствен планъ на Столичната голѣма община — Голѣма София).

Частичнитѣ програми се съставятъ:

а) за отдѣлни мѣроприятия, преди съставянето на общата програма, но следъ създаване на съответнитѣ подробни регулационни планове;

б) за отдѣлни мѣроприятия, въ рамкитѣ на съставената обща програма. Тѣзи частични програми трѣбва да обхващатъ периоди най-малко отъ по 3 години.

Забележка I. Общата програма се приема отъ комисия, въ съставъ: Засилената столична общинска управа, трима представители на Столичния общински съветъ, посочени съ сѣция, директорътъ на администрацията при Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве или неговиятъ служебенъ замѣстникъ, главниятъ директоръ на благоустройството при Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството или неговиятъ служебенъ замѣстникъ, директорътъ на Архитектурно-градоустройствената дирекция, чорисконсултътъ и началникътъ на Санитарната служба при Столичната голѣма община или тѣхнитѣ служебни замѣстници — и одобрява, по докладъ на министъра на вътрешнитѣ работи и народното здраве, отъ Министерския съветъ.

Частичнитѣ програми се приематъ отъ засилената общинска управа.

Приетитѣ и одобрени програми могатъ да се измѣнятъ и допълнятъ по сѣция редъ.

Забележка II. Въ неподходящитѣ части на парковетѣ, градинитѣ, залесителнитѣ пояси и ивици и горитѣ (горскитѣ посаджения) по общия градоустройствен планъ могатъ — по решение на комисията по забележка I, одобрено отъ министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството — да се разполагатъ малки строежи, които по предназначение сѫ свързани съ използването на парковетѣ, градинитѣ и пр., като: малки съоръжения и малки постройки за събрания, изложби, концерти и други подобни на открито, малки обшодостъпни заведеия, постройки за общинскитѣ горски служби, беседки, паметници, парници, богомолни мѣста и параклиси и други подобни.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

Чл. 5. За осъществяване на мѣроприятията по чл. 1, буква „в“, се съставятъ обща и частични програми съобразно правилата, изложени въ предходния членъ. Общата програма се одобрява отъ Министерския съветъ, по докладъ на министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството. Частичнитѣ програми се одобряватъ отъ съответния министъръ, въ съгласие съ министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

Чл. 6. Застрояването на урегулиранитѣ за първи пътъ, споредъ предвижданията по общия градоустройствен планъ, терени, се допуска само възъ основа на програма за постепенното развитие и разширение на населенитѣ мѣста, посочени въ чл. 2 отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройствен планъ на Столичната

голяма община (Голѣма София), приета отъ комисията по чл. 4, забележка I, и одобрена, по докладъ на министъра на общественитѣ сгради, жилищата и благоустройството, отъ Министерския съветъ.“

Председателстващъ Димитъръ Пеневъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 7. Теренитѣ въ землищата на други общини, които попадатъ въ VI зона (за лека и тежка индустрия), съобразно ситуатуритѣ, респективно легендитѣ на общия градоустройственъ планъ — ставатъ частъ отъ землището на Столичната голѣма община.

Столичната голѣма община ще обезщети съответнитѣ общини за общественитѣ имъ имоти, които попадатъ въ посочената VI зона.

Обезщетението се определя отъ комисия, назначена отъ министъра на вътрешнитѣ работи и народното здраве, въ съставъ: председател — единъ членъ на Върховния административенъ съдъ, и членове: столиченъ помощникъ-кметъ, директорътъ на администрацията при Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве, единъ членъ на Столичния общински съветъ — съветникъ по изборъ, кметътъ и единъ членъ на общинския съветъ — съветникъ по изборъ, на заинтересуваната община. Решението на комисията подлежи на утвърждение отъ министъра на вътрешнитѣ работи и народното здраве. То е задължително за странитѣ.

Министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве установява начинитѣ и сроковетѣ за изплащане на определеното обезщетение.

За частнитѣ имоти, които попадатъ въ посочената VI зона, съответнитѣ общини ще бѣдатъ обезщетени по реда на дѣлъ III, респективно по реда на дѣлъ VI, глава II, отъ настоящия законъ.

Забележка I. Кои именно терени попадатъ въ посочената VI зона се установява отъ Архитектурно-градоустройствената дирекция при Столичната голѣма община, чрезъ сравнение на общия градоустройственъ планъ съ съществуващитѣ регулации или кадастрални снимки. При липса и на регулации и на кадастрални снимки, горното обстоятелство се установява чрезъ трасировка на ситуатуритѣ, респективно легендитѣ на плана на самото мѣсто.

Забележка II. Всички разходи въ връзка съ дейността на комисията (пъжии и дневни разходи на членоветѣ ѝ, възнаграждения на вещи лица и пр.) сѣ за сметка на Столичната голѣма община“.

Председателстващъ Димитъръ Пеневъ: Които приематъ чл. 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Дѣлъ II.

Разпределение на тежеститѣ за осъществяване на мѣроприятитѣ по плана.

Чл. 8. Отчужденията за мѣроприятитѣ, посочени въ чл. 1, буква „а“, сѣ за сметка и въ съразмѣрна тежестъ на Столичната голѣма община и на общинитѣ, въ чиито землища се извършватъ мѣроприятитѣ.

Министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве определя, съобразно съ горното правило, тежеститѣ, които всѣка една отъ общинитѣ ще понесе“.

Председателстващъ Димитъръ Пеневъ: Които приематъ чл. 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 9. Отчужденията за мѣроприятитѣ, посочени въ чл. 1, буква „б“, въ урегулирани досега терени, сѣ за сметка на Столичната голѣма община.

Общината не заплаща мѣстата до 2 метра предъ лицата на парцелитѣ, необходими за тротоари. Това не се отнася и за сградитѣ, постройкитѣ, съоръженията и другитѣ подобрения върху мѣстата.

Всѣки собственикъ отстъпва безвъзмездно мѣстото по предходната алинея прѣтъ лицето на отредения му парцелъ по подробния регулационенъ планъ.

Всѣки собственикъ заплаща мѣстото по алинея втора предъ лицето на отредения му парцелъ по подробния регулационенъ планъ, ако това мѣсто е собственостъ на друго.

Ако отчуждението засѣга площъ по-тъсна отъ 8 метра, разпоредбитѣ на алинеи втора, трета и четвърта важатъ само за мѣстата до 1 метъръ предъ лицата на парцелитѣ“.

Председателстващъ Димитъръ Пеневъ: Които приематъ чл. 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 10. Отчужденията за мѣроприятитѣ, посочени въ чл. 1, буква „б“, въ неурегулирани досега терени, сѣ за сметка на собственицитѣ въ съответнитѣ регулационни райони и на Столичната голѣма община, съгласно следващитѣ алинеи.

Всѣки собственикъ отстъпва безвъзмездно мѣстото до 6 метра предъ лицето на отредения му парцелъ по подробния регулационенъ планъ. Това не се отнася и за сградитѣ, постройкитѣ, съоръженията и другитѣ подобрения върху мѣстото.

Всѣки собственикъ заплаща мѣстото до 6 метра предъ лицето на отредения му парцелъ по подробния регулационенъ планъ, ако това мѣсто е собственостъ на друго. Това не се отнася и за сградитѣ, постройкитѣ, съоръженията и другитѣ подобрения върху мѣстото.

Ако отчуждението засѣга площъ по-тъсна отъ 12 метра, горнитѣ тежести се понасятъ равномерно отъ срещууположнитѣ собственици.

Всички други мѣста, отредени за мѣроприятитѣ по чл. 1, буква „б“, се заплащатъ общо отъ собственицитѣ въ съответния регулационенъ районъ, съразмѣрно съ последната данъчна оценка на парцелитѣ имъ (безъ строежитѣ върху последнитѣ). Това не се отнася и за сградитѣ, постройкитѣ, съоръженията и другитѣ подобрения върху мѣстата. Районитѣ, къмъ които спадатъ отдѣлнитѣ мѣроприятитѣ, се определятъ, съобразно размѣра и естеството на мѣроприятитѣ, съ решение на комисията по чл. 38, одобрено по докладъ на министъра на общественитѣ сгради, жилищата и благоустройството, отъ Министерския съветъ. Районитѣ могатъ да обхващатъ, както група отъ регулационни квартали, така и отдѣлни части отъ регулационни квартали.

Сградитѣ, постройкитѣ, съоръженията и другитѣ подобрения върху мѣстата по алинеи втора, трета, четвърта и пета се заплащатъ отъ общината“.

Председателстващъ Димитъръ Пеневъ: Които приематъ чл. 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 11. Отчужденията за мѣроприятитѣ, посочени въ чл. 1, буква „в“, сѣ за сметка на държавата или съответнитѣ обществени (автономни) учреждения, въ зависимостъ отъ това — за мѣроприятитѣ на кои отъ тѣзи учреждения се отнася“.

Председателстващъ Димитъръ Пеневъ: Които приематъ чл. 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 12. Държавнитѣ имоти (обществени и частни), отредени, съгласно подробнитѣ регулационни планове, за мѣроприятитѣ по чл. 1, букви „а“ и „б“, не се заплащатъ на държавата.

Общинскитѣ имоти (обществени и частни), отредени, съгласно подробнитѣ регулационни планове, за мѣроприятитѣ по чл. 1, буква „в“, се заплащатъ на съответната община.

Образуванитѣ по подробнитѣ регулационни планове жилищни парцели върху обществени имоти на държавата могатъ, съ решение на Министерския съветъ, поставено по докладъ на министъра на вътрешнитѣ работи и народното здраве, да бѣжатъ оставени на разположение на общината, безъ заплащане, за да послужатъ за обезщетяване на правонарушитѣ, съгласно членове 29, точка 2, и 30, точка 2.

Забележка. Сумитѣ, получени отъ имотитѣ на Столичната голѣма община по алинея втора, се внасятъ въ „Фонда общъ градоустройственъ планъ“ (чл. 3, буква „и“, отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройственъ планъ на Столичната голѣма община — Голѣма София)“.

Председателстващъ Димитъръ Пеневъ: Които приематъ чл. 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„ДЪЛЪ III.

Обезщетения за отчужденитѣ недвижими имоти.

Чл. 13. Недвижимитѣ имоти, отредени, съгласно по-дробнитѣ регулационни планове, за мѣроприятитѣ по чл. 1, букви „а“, „б“ и „в“, се заплащатъ по тѣхнитѣ действителни пазарни цени отъ времето преди да се е почувствувало влиянието на общия градоустройственъ планъ (26 януарий 1935 г.), като, обаче, се държи смѣтка за повишенията и намаленията на ценитѣ, които не сѣ последица на плана. Взема се предвидъ повишението, респективно намалението, въ деня на извършване на оценката.

Правилото на предходната алинея не се отнася за недвижимитѣ имоти, заплащането на които не се предвижда по този законъ (Дѣлъ II) и по закона за благоустройството на населенитѣ мѣста въ царство България“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 14. Оценката на имотитѣ по алинея първа на предходния членъ, се извършва:

- 1) поединично — за урегулиранитѣ досега имоти;
- 2) по райони и категории — за неурегулиранитѣ до-сега имоти.

Забележка I. Сградитѣ, постройкитѣ, съоръже-нията и другитѣ подобрения върху неурегулиранитѣ до-сега имоти се оценяватъ по точка 1. Временнитѣ и вто-ростепеннитѣ постройкитѣ, както и постройкитѣ по забележката къмъ чл. 2 отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройственъ планъ на Столичната го-лѣма община (Голѣма София), въ сѣщитѣ имоти, се оце-няватъ по точка втора.

Забележка II. Мелницитѣ съ язове и другитѣ имъ съоръжения, лозята, плоднитѣ градини, минитѣ, ка-риеритѣ, водоползванията и други отъ този родъ, се оценяватъ винаги по точка първа“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 15. Оценкитѣ по чл. 14, точка 1, се извършватъ по искане на съответното учреждение (община, държава или другитѣ обществени — автономни — учреждения), или на заинтересуванитѣ лица, отъ комисия, въ составъ: столиченъ помощникъ-кметъ, членъ на Столичния об-щински съветъ, представителъ на Главната дирекция на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството — архитектъ и началникъ на кадастралното отдѣление при Столичната голѣма община или неговъ замѣстникъ — инженеръ.

Забележка. Комисията се назначава отъ столичния кметъ. Тя се председателствува отъ столичния помощникъ-кметъ, или въ негово отсъствие — отъ общинския съ-ретникъ“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 16. Комисията се свиква отъ столичния кметъ. За деня на свикването ѝ се съобщава на заинтересуванитѣ страни, най-малко 7 дена по-рано, по реда на закона за гражданското сѣдопроизводство. На отсъстващитѣ лица съобщението се прави чрезъ залепването му на тѣхния домъ или имотъ и чрезъ поставянето му на видно мѣсто въ общината.

Комисията действа и въ отсъствие на странитѣ. Забележка. Разходитѣ въ връзка съ дейността на комисията (пѣтни и дневни разноски на членоветѣ ѝ и пр.) сѣ за смѣтка на заинтересуванитѣ учреждения“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 17. Сградитѣ, постройкитѣ, съоръженията и дру-гитѣ подобрения върху мѣстата се оценяватъ съ мате-

риалитѣ. Когато заинтересуванитѣ лица заявятъ писмено, че желаятъ да задържатъ материалитѣ, последнитѣ не се взематъ предвидъ при опредѣляне размѣра на обез-щетението.

При опредѣляне на обезщетения за отдѣлни части, отъ сгради, постройки, съоръжения и други подобрения, трѣбва да се държи смѣтка и за необходимитѣ разходи, за приспособяване на останалата частъ отъ сѣщитѣ сгради и пр. за тѣхното назначение, или за загубитѣ, ксито произтичатъ за собственика имъ — ако такова приспособяване е невъзможно“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 18. Решението на комисията се съобщава на заин-тересуванитѣ страни отъ общината, по реда на закона за гражданското сѣдопроизводство“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 19. Въ двуседмиченъ срокъ отъ врѣчване, ре-спективно отъ обнародване на съобщението, заинтересу-ванитѣ могатъ да обжалватъ решението на комисията предъ:

- 1) надлежния околийски сѣдъ, ако разликата между оценката на комисията и оценката, която заинтересува-ната страна иска да се опредѣли, въ повече или въ по-малко, не надминава 30.000 л.;
- 2) надлежния областенъ сѣдъ — въ всички други случаи.

Забележка. Ако противъ решението на комисията сѣ подадени повече жалби и само една или нѣколко отъ тѣхъ сѣ подсъдени на областния сѣдъ, дѣлото се раз-глежда отъ този сѣдъ“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 20. Жалбата е писмена и се подава чрезъ общи-ната. За нея важатъ разпоредбитѣ на членове 487 и 488 отъ закона за гражданското сѣдопроизводство.

Жалбата, по разпореждане на кмета, се оставя безъ движение въ случаитѣ на чл. 493, точки 3, 4 и 5, отъ за-кона за гражданското сѣдопроизводство, за което се прави писмено съобщение на подателя ѝ, съ покана, въ 14-дневенъ срокъ, да отстрани недостатъка. Ако това не бѣде сторено, преписката се изпраща на сѣда съ бе-лежка за недостатъка. Сѣдътъ, въ разпоредително засе-дание, оставя жалбата безъ разглеждане.

Забележка. Ако жалбоподателятъ не бѣде намѣ-ренъ на посочения отъ него адресъ, съобщението по алинея втора се залепва на недвижимия имотъ, за който се стнася оценката, и поставя на видно мѣсто въ общи-ната. За така направеното съобщение, къмъ преписката се прилага служебно удостоверение, приподписано отъ кмета или натоварено отъ него длѣжностно лице“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 20, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 21. Преписитѣ отъ жалбата, по разпореждане на кмета, се врѣчватъ на заинтересуванитѣ страни. Послед-нитѣ, въ 7-дневенъ срокъ, могатъ да подадатъ чрезъ об-щината, до надлежния сѣдъ, молба, съ която да възра-зятъ противъ жалбата и да посочатъ доказателства. За тѣзи молби важатъ разпоредбитѣ на чл. 496, алинеи втора, трета и пета, отъ закона за гражданското сѣдо-производство. Преписитѣ отъ молбата, по разпореждане на кмета, се врѣчватъ на заинтересуванитѣ страни вед-нага следъ което преписката — заедно съ всички съоб-щения, разписки и книжа — се изпраща на надлежния сѣдъ. За направенитѣ съобщения на отсъстващитѣ лица (чл. 16, алинея първа,) къмъ преписката се прилага служебно удостоверение, приподписано отъ кмета или на-товарено отъ него длѣжностно лице.

Забележка. На лицата, чието мѣстожителство е неизвестно, преписитѣ отъ жалбата се съобщаватъ съ

обявление, което се заляпа на недвижимия имотъ, за който се отнася оценката, и поставя на видно мѣсто въ общината. За така направенитѣ съобщения къмъ преписката се прилага служебно удостоверение, приподписано отъ кмета или натоварено отъ него длъжностно лице.

Ако жалбоподателятъ не бѣде намѣренъ на посочения отъ него адресъ, предназначениятъ за него книга се считатъ врѣчени съ прилагането имъ къмъ преписката.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 22. Сѣдѣтъ разглежда дѣлото въ сѣдебно заседание най-късно въ двумесеченъ срокъ отъ постановянето му.

Сѣдѣтъ, съ протоколно опредѣление, потвърждавали или измѣня оценката на комисията, следъ като изслуша, ако намѣри това за необходимо, заключението на три вещи лица — инженери или архитекти, едното отъ които непременно на общинска или държавна служба; това вещь лице получава възнаграждение наравно съ останалитѣ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 23. Протоколното опредѣление на сѣда подлежи на обжалване, по въззивенъ редъ, предъ надлежния погоренъ сѣдъ.

Разглеждането на дѣлото въ въззивната инстанция става по правилата на предходния членъ.

Протоколното опредѣление на въззивната инстанция не подлежи на никакво обжалване.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 24. Молбитѣ, заявленията, жалбитѣ и другитѣ размиѣнни книги по производствата за оценка (членове 15—23) се освобождаватъ отъ гербовъ налогъ. Обнародванетоъ на съобщения въ „Държавенъ вестникъ“ по сѣшитѣ производства става безплатно.

По производствата за оценка не се събиратъ сѣдебни мита.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 25. Въ производствата за оценка на имотитѣ по чл. 9, алинеи четвърта и пета, и чл. 10, алинеи трета и четвърта, участвуватъ като страни: Столичната голѣма община, лицата, на които се дължи обезщетението, и лицата, за смѣтка на които сѣ отчужденията.

Въ производствата за оценка на имотитѣ по чл. 10, алинея пета, участвуватъ като страни само Столичната голѣма община и лицата, на които се дължи обезщетението.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 26. Оценкитѣ по чл. 14, точка 2, се извършватъ по реда на членове 38—40 включително, по искане на съответното учреждение (община, държава или другитѣ общественни — автономни — учреждения) или на заинтересуванитѣ лица.

Временнитѣ и второстепеннитѣ постройки, както и постройки по забележката къмъ чл. 2 отъ наредбата законъ за одобрение на общия градоустройственъ планъ на Столичната голѣма община (Голѣма София), се подраздѣлятъ на категории, споредъ вида, размѣра, назначението, овехтяването имъ и пр., и оценяватъ на квадратенъ и кубически метъръ, съ и безъ материалитѣ.

Молбитѣ, заявленията, жалбитѣ и други книги по производствата за оценка се освобождаватъ отъ гербовъ налогъ. По жалбитѣ не се събира такса въ полза на общината.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 27. Оценкитѣ по чл. 14, точка 1, сѣ задължителни до изтичане на 3 години отъ деня на влизането имъ въ законна сила. Следъ този срокъ всѣка една отъ заинтересуванитѣ страни може да поиска да се направи нова оценка, по сѣщия редъ. Това право отпада, ако заинтересуваната страна е приела съществуващата оценка.

Оценкитѣ по чл. 14, точка 2, иматъ действие до изтичане на 3 години отъ деня на влизането имъ въ законна сила. Следъ този срокъ се извършва нова оценка, по сѣщия редъ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 27, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 28. Собственицитѣ на имотитѣ по чл. 13, алинея първа, се обезщетяватъ, ако се отнася за отчуждения за мѣроприятия по чл. 1, буква „в“, чрезъ плащане въ брой на опредѣленото, по реда на този законъ (членове 13, алинея първа, и 14) парично обезщетение.

Плащането се счита станало съ влягането на дължимата сума въ Столичната общинска банка на разположение на правоимащитѣ, когато:

а) правото да се получи обезщетение не е установено съ съответни документи;

б) има отказъ за получаване на опредѣленото обезщетение;

в) съществува споръ между нѣколко лица за правото да се търси обезщетение, или за правото върху дължимата сума; сумитѣ се плащатъ на лицата, които установятъ правата си по сѣдебенъ редъ;

г) правоимащитѣ сѣ въ неизвестностъ.

Забележка. Ако правоимащитѣ желаятъ да задържатъ материалитѣ на постройкитѣ по чл. 26, алинея втора, дължимото обезщетение се намалява съ стойността на тѣзи материали.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 28, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 29. Собственицитѣ на имотитѣ по чл. 13, алинея първа, се обезщетяватъ, ако се отнася за отчуждения за мѣроприятия по чл. 1, букви „а“ и „б“, по изборъ на общината, по единъ или по нѣколко отъ следнитѣ способи:

1. Чрезъ плащане въ брой на опредѣлението по реда на този законъ (членове 13, алинея първа, и 14) парично обезщетение.

Плащането се счита станало съ влягането на дължимата сума въ Столичната общинска банка на разположение на правоимащитѣ въ случаитѣ, посочени въ алинея втора на предходния членъ.

2. Чрезъ отстъпване, срещу цѣлото или частъ отъ дължимото обезщетение, на другъ недвижимъ имотъ.

3. Чрезъ цѣлостно или частично прихващане на дължимото обезщетение срещу повишената стойностъ на останалата частъ отъ отчуждения имотъ или на други недвижими имоти на сѣщия собственикъ.

Способътъ за обезщетяване по точка втора се прилага предпочитателно спрямо лица, които не притежаватъ другъ недвижимъ имотъ въ предѣлитѣ на общината.

Забележка. Ако правоимащитѣ желаятъ да задържатъ материалитѣ на постройкитѣ по чл. 26, алинея втора, дължимото обезщетение се намалява съ стойността на тѣзи материали.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 30. Отстъпването на другъ недвижимъ имотъ (чл. 29, точка 2) става:

1. Чрезъ отреждане за собственика, по самия подробенъ регулационенъ планъ, на новъ парцелъ върху общински или предимно общински теренъ.

Парцелътъ трѣбва да бѣде по възможностъ равноцененъ на отчуждения имотъ и да се намира въ сѣщата мѣстностъ

Общинското мѣсто (съ сградитѣ, постройкитѣ, съоръженията и другитѣ подобрения върху него) въ отредения парцелъ се оценява съгласно членове 13, алинея първа, и 14, точка 1. Разликата между стойността на двата имота въ полза на собственика се заплаща въ брой (членъ 29, точка 1). Разликата между стойността на двата имота въ полза на общината се заплаща въ брой, веднага или на срокове. Плащането на срокове става по решение на засилената общинска управа, съ 4% лихва и при достатъчно обезпечение за общината. Ако вземането на общината бѣде обезпечено съ ипотека, за учредяването на последната не се събират никакви мита, берии, такси, гербъ и пр. За вземанията си отъ разликата въ повече между стойността на двата имота общината се снабдява съ изпълнителенъ листъ отъ надлежния съдъ, възъ основа на влѣзлитѣ въ законна сила оценки (членове 13, алинея първа, и 14). Изпълнителнитѣ листове се издаватъ безъ заплащане на никакви мита, берии, такси, гербъ и пр. Когато за обезпечение на вземането е била учредена ипотека, изпълнителнитѣ листове по чл. 557, точка 8, отъ закона за гражданското сѣдопроизводство се издаватъ на общината, също безъ заплащане на никакви мита, берии, такси, гербъ и пр.

Ако въ огредения парцелъ сѣ включени и части отъ имоти на трети лица, последнитѣ се обезщетяватъ отъ общината. Въ образуванитѣ производства за оценка участвуватъ като страни, освенъ заинтересуванитѣ собственици и общината, още и лицата, за които е отреденъ парцелътъ. Съ размѣра на платенитѣ отъ общината суми се увеличава съответно стойността на парцела.

2. Чрезъ отстъпване на собствени на общината парцели (съ или безъ сградитѣ, постройкитѣ, съоръженията и другитѣ подобни подобрения върху тѣхъ), въ сѣщата или друга мѣстности, съ съгласието на лицата, на които се дължи обезщетението.

Общинскитѣ парцелъ се оценява съгласно членове 13, алинея първа, и 14, точка 1. Съ разликитѣ въ стойноститѣ се постѣпва съгласно алинея трета на предходната точка 1.

Прехвърлянето на собствеността на общинския парцелъ става възъ основа само на решение на засилената общинска управа, одобрено отъ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Нотариалнитѣ актове за тѣзи парцели се издаватъ по искане на общината, възъ основа само на обяснителна бележка и скица, безъ заплащане на никакви мита, берии, такси, гербъ и пр.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-матъ чл. 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 31. Прихващането на дължимото обезщетение срещу повишената стойностъ на останалата частъ отъ отчуждения имотъ или на други недвижими имоти на сѣщия собственикъ (чл. 29, точка 3) се извършва служебно, възъ основа на влѣзлитѣ въ законна сила актове за определяне размѣра на обезщетението и на повишената стойностъ.

Платежни заповѣди се издаватъ само за разликата (чл. 29, точка 1) въ полза на лицата, на които се дължи обезщетението.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-матъ чл. 31, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 32. Дължимитѣ суми за отчужденитѣ имоти по чл. 10, алинея пета, се разпредѣлятъ между отдѣлнитѣ собственици по правилото на сѣщия чл. 10, алинея пета, съ решение на засилената столична общинска управа.

Всички дължими суми по членове 9, алинея четвърта и пета, и 10, алинея трета, четвърта и пета, се плащатъ на правоимащитѣ отъ Столичната голѣма община, а се събиратъ отъ собственицитѣ, за чиято смѣтка сѣ платени, на равни вноски съ 4% лихва, по реда на закона за събиране на прѣжитѣ данъци, въ срокъ до 5 години, опре-дѣленъ по решение на засилената столична общинска управа отдѣлно за всѣки регулационенъ районъ. Върху невнесенитѣ въ опредѣленитѣ срокове суми се дължи, освенъ посочената лихва, още и само 10% еднократна глоба. При предсрочно плащане на дължимитѣ суми — изцѣло или поне за една година — лихвата отъ 4% не се събира. Вземането на общината съставлява данъчна

тежестъ върху съответнитѣ недвижими имоти, съ редъ за предпочитително удовлетворение, съгласно чл. 21, забележката, отъ закона за финансово облекчение и за здравяване на общинитѣ.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-матъ чл. 32, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 33. Фактическото заемане на недвижимитѣ имоти по чл. 13, алинея първа, може да стане всѣкога, ако съот-ветното учреждение (община, държава или съответното обществено — автономно — учреждение) вложи въ касата на Столичната голѣма община двойния размѣръ на опре-дѣленото отъ комисията по чл. 15, респективно отъ коми-сията по чл. 38, обезщетение, макаръ съответната оценка да не е влѣзла още въ законна сила.

Единиятъ размѣръ на обезщетението се предава вед-нага на правоимащитѣ, а другиятъ се задържа въ Сто-личната голѣма община. Задържанитѣ суми се предаватъ или връщатъ на заинтересуванитѣ страни, съобразно влѣз-литѣ въ законна сила актове за определяне размѣра на обезщетението.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-матъ чл. 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 34. Следъ изтичане на сроковетѣ по чл. 2 заинте-ресуванитѣ лица могатъ, за размѣра на дължимото имъ обезщетение, съгласно чл. 13, алинея първа, и възъ основа само на влѣзлата въ законна сила оценка (чл. 14), да пои-скаатъ да бѣдатъ снабдени съ изпълнителни листове срещу общината, държавата или другитѣ обществени (автономни) учреждения.

Върху размѣра на обезщетението се дължи 6% лихва отъ деня на изтичане на сроковетѣ по чл. 2.

Молбата за снабдяване съ изпълнителенъ листъ се по-дава чрезъ общината до надлежния съдъ. Общината удо-стовѣрява дали оценката е влѣзла въ законна сила и дава незабавно ходъ на молбата. Изпълнителнитѣ листове се издаватъ безъ плащане на никакви мита, берии, такси, гербъ и пр.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-матъ чл. 34, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Д Ъ Л Ъ IV.

Повишена стойностъ на частнитѣ недвижими имоти.

Чл. 35. Столичната голѣма община получава право върху повишената стойностъ на частнитѣ недвижими имоти, произлѣзла като прѣка и изключителна последица отъ предвижданията по общия градоустройственъ планъ, въ следнитѣ случаи

1. Когато повишената стойностъ е произлѣзла отъ пред-виждане на мѣроприятията по чл. 1, букви „а“, „б“ и „в“.

2. Когато повишената стойностъ е произлѣзла:

а) отъ предвиждане на новитѣ строителни линии по чл. 1, забележка II отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройственъ планъ на Столичната голѣма об-щина (Голѣма София) и

б) отъ предвиждане на новитѣ строителни линии по чл. 1, забележка I, алинея втора, и забележка III отъ сѣ-щата наредба-законъ.

3. Когато повишената стойностъ е произлѣзла отъ пред-виждане на особени начини за застрояване на имотитѣ въ опредѣлени зони и части (зони и части „съ специално застрояване, включително надуличното застрояване на известни имоти, както и застрояването съ аркади по ул. „Князь Борисъ Търновски“, въ частта ѣ отъ пл. „Алек-сандъръ I“ до пл. „Бански“, съгласно сигнатуритѣ, респек-тивно легендитѣ на общия градоустройственъ планъ.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които прие-матъ чл. 36, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 36. Повишената стойностъ до 15% включително остава въ полза на собственицитѣ и отъ нея не се събира никаква частъ за общината.

Не се събира за общината никаква част от повишената стойност на: неподлежащите на урегулиране, според предвиденията по общия градоустройствен план, недвижими имоти; частните недвижими имоти на държавата и недвижимите имоти на Царския двор.

Във случаите на членове 9, алинея втора, трета, четвърта и пета, и 10 се събира само разликата между повишената стойност на имотите, от една страна, и тежестите, понесени за осъществяване на благоустройствените мероприятия — от друга, ако такава разлика е налице, като повишената стойност до 15% включително се пресмита винаги в полза на собствениците.

За недвижимите имоти над 3.000 кв. метра, които, въпреки периода от 26 януарий 1935 г. до деня на влизане в сила на този закон, са били предмет на покупко-продажба, повишената стойност се събира в пълния ѝ размер. Това правило се прилага и относно отделни имоти с обща квадратура над 3.000 кв. метра, които, въпреки периода, са били купени от едно и също лице. Ако купувачът е отчуждил междувременно някои от имотите, той не се освобождава от задължението да заплати частта до 15% включително от повишената им стойност.

Забележка. Лицата, които са сключили сделки по алинея четвърта, са длъжни да заявят за това на Столичната голфа община в 6-месечен срок от влизане в сила на настоящия закон, като посочат точно местонахождението, границите и квадратурата на недвижимите имоти, имената и адресите на договорящите страни, цената на покупко-продажбата и номера и датата на нотариалния акт. За непълнолетните, еманципирани и поставените под запрещение, заявлението се прави от техните законни представители, респективно попечители. За дружествата и сдруженията заявлението се прави от лицата, овластени по закон или устав да ги представляват.

За неизпълнение на горната разпоредба виновните се наказват съгласно от 5.000 до 30.000 л. а повишената стойност по алинея четвърта за съответните недвижими имоти се събира в двоен размер.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 36, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Лазар Попов: (Чете)

„Чл. 37. Повишената стойност се пресмита само за терена, без строежите и другите подобрения върху него — спрямо действителните пазарни цени от времето преди да се е почувствувало влиянието на общия градоустройствен план (26 януарий 1935 г.).

Мъродавец е размерът на повишената стойност:

1. Във деня на изпълнение на постановлението на чл. 3 от наредбата-закон за одобрение на общия градоустройствен план на Столичната голфа община (Голфа София) — ако се отнася за случая по чл. 35, точка 1.
2. а) във деня на установяване съответните нови строителни линии — ако се отнася за случая по чл. 35, точка 2, буква „а“, и
б) във деня на влизане на този закон в сила — ако се отнася за случая по чл. 35, точка 2, буква „б“.

3. Във деня на установяване по законен ред на съответните особени начини за застрояване на имотите — ако се отнася за случая по чл. 35, точка 3“.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 37, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Лазар Попов: (Чете)

„Чл. 38. Повишената стойност на частните недвижими имоти се определя по райони и категории от комисията в състав: засилената столична общинска управа, трима представители на Столичния общински съвет — съветници по избор, един член на Софийския областен съд, един член на Софийския апелативен съд, представител на Дружеството на собствениците на недвижими имоти в София, директорът на Архитектурно-градоустройствената дирекция или неговият служебен заместник и юридическият на Столичната голфа община или неговият служебен заместник.

Забележка. Представителите на Столичния общински съвет се избират от същия за срок от 2 години. Общинският съвет посочва, за същия срок, и двама служебни заместници на своите представители. Членовете съдили са посочават, по покана на столичния кмет, съответно от председателя на Софийския областен съд, съответно от председателя на Софийския апелативен съд, за срок

от 2 години. Председателите на съдилищата посочват, за същия срок, и по един служебен заместник на членовете съдили. Представителят на Дружеството на собствениците на недвижими имоти в София се посочва, по покана на столичния кмет, от управителното тяло на тази организация, за срок от 2 години. Дружеството посочва, за същия срок, и един служебен заместник на своя представител.

На членовете съдили и на представителя на Дружеството на собствениците на недвижими имоти в София се плаща възнаграждение на заседание, определено в бюджета на Столичната голфа община. Общинските съветници получават възнаграждение като за заседание на общинския съвет.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 38, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Лазар Попов: (Чете)

„Чл. 39. Повелителната част на решението за определяне на повишената стойност се обнародва в „Държавен вестник“ по разпореждане на столичния кмет.

Във двумесечен срок от обнародването му, решението може да бъде обжалвано от заинтересуваният пред Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Жалбата е писмена и се подава чрез общината. Тя се обгърбва като молба, подавани пред апелативните съдилища, и се придружава от препис за общината и от 100 л. такса в полза на общината. За жалбата важат съответно и разпоредбите на чл. 487 от закона за гражданското съдопроизводство. Писмените доказателства се представят в оригинал или в официално заверен препис.

Жалбата, по разпореждане на кмета, се оставя без движение в случаите на чл. 493, точки 1, 3, 4 и 5, от закона за гражданското съдопроизводство, а също така, когато не е придружена от 100 л. такса, за което се прави писмено съобщение на подателя и съ покана, във 14-дневен срок, да отстрани недостатъка. Ако това не бъде сторено, преписката се изпраща в Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството, съгласно забележка за недостатъка. Комисията по чл. 40 оставя жалбата без разглеждане.

Забележка I. Ако жалбоподателят не бъде намърен за посочения от него адрес, съобщението по алинея последна се залепя на недвижимия имот, за повишената стойност на който се отнася, и поставя на видно място в общината. За така направеното съобщение към преписката се прилага служебно удостоверение, припописано от кмета или натоварено от него длъжностно лице.

Забележка II. Решението се обнародва в „Държавен вестник“ безплатно.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 39, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик Лазар Попов: (Чете)

„Чл. 40. Във Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството подадените жалби се разглеждат по същество от комисията, в състав: Висшата съдебно-административна комисия при министерството, юридическият и началникът на отделение „Общински технически служби“ при министерството или техните служебни заместници, двама представители на Инженерно-архитектурната камара — строителен инженер и архитект, и началникът на кадастралното отделение при Столичната голфа община — или неговият служебен заместник.

Решението на комисията важи за цялата категория имоти от определен район. То е окончателно и не подлежи на никакво обжалване, освен в случая, когато комисията е излязла извън пределите на своята компетентност.

Забележка I. Представителят на Инженерно-архитектурната камара се посочват, по покана на министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството, от управителното тяло на тази организация за срок от две години. Организацията посочва за същия срок и по един служебен заместник на своите представители. Комисията заседава винаги в пълен състав. За неоправдано отсъствие, членовете и се глобяват от 500 до 5.000 л. съгласно заповед на министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството. За неоправдано три-

кратно отсъствие, представителит на Инженерно-архитектната камара, по искане на министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството, се отстраняват от комисията и замъстват с други лица. Също така се замъстват с други лица и законно възпрепятствувани да изпълняват функциите си членове на комисията и техни служебни замъстници. Наложените глоби се събират по реда на закона за събиране на прѣжитъ данъци.

Забележка II. На членовете на комисията се глася възнаграждение на заседание, определено въ бюджета на Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат чл. 40, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 41. Определената по горния редъ повишена стойност се събира:

1. На равни годишни безлихвени вноски въ продължение на 30 години, начина от следващата календарна година на определянето ѝ.

При прехвърляне собствеността на имота, чрезъ сделки между живи, повишената стойност се събира веднага. Това правило не се прилага при прехвърляне на собствеността на: съпругъ или съпруга; възходящъ или низходящъ; братъ или сестра; публични-правни тѣла и организации за обществено подпомагане.

За недвижими имоти съ данъчна оценка къмъ 31 декември 1940 г. до 100.000 л. включително, и предназначени за жилищно използване, повишената стойност се събира само при прехвърляне собствеността на имота чрезъ сделки между живи. Въ този случай не се взема предвидъ прехвърлянето на собствеността на: съпругъ или съпруга; възходящъ или низходящъ; братъ или сестра; публично-правни тѣла и организации за обществено подпомагане. Тази алинея не се прилага спрямо лица, които, въ деня на влизане въ сила на този законъ, притежаватъ нѣколко недвижими имоти, предназначени за жилищно използване, съ обща данъчна оценка надъ 100.000 л. включително.

2. Чрезъ цѣлостно или частично прихващане срещу дължимото обезщетение за отчуждение на останалата частъ отъ сѣщия имотъ или на други недвижими имоти на сѣщия собственикъ.

Прихващането се извършва служебно, въз основа на влѣзлитъ въ законна сила актове за определяне размѣра на обезщетението и на повишената стойност.

Разликата въ полза на общината, следъ това прихващане, се събира по реда на предходната точка 1.

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат чл. 41, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 42. Повишената стойност по чл. 35, точка 2, се събира:

1. Чрезъ прихващане срещу обезщетението за отчуждение на мѣстото между уличната регулационна линия и новитъ строителни линии (чл. 54), освенъ когато подобно прихващане би прѣпятствувало на прихващането между сѣщото обезщетение и сумитъ, платени отъ общината по чл. 20, буква „а“, алинея четвърта, отъ наредбата-законъ за застрояване на ст. София (чл. 20, буква „а“, алинея последна, отъ сѣщия законъ и чл. 57 отъ този законъ).

2. По реда на чл. 41, точка 1.

Забележка. Посочената по-горе последователностъ въ реда за събиране на повишената стойностъ (по точки 1 и 2) се спазва задължително.

По реда на точка 2 повишената стойностъ се събира само доколкото редътъ на точка 1 се е оказалъ неприложимъ или за разликата, която е останала да се дължи следъ прихващането.

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат чл. 43, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 43. Вземането на общината за повишената стойностъ съставлява данъчна тежестъ върху сѣответнитъ недвижими имоти, съ редъ за предпочитателно удовлетворение, съгласно чл. 21, забележката, отъ закона за финансово облекчение и заздравяване на общинитъ. Дължимитъ суми

се събиратъ по реда на закона за събиране на прѣжитъ данъци. Върху невнесенитъ въ определенитъ срокове суми се дължи само 10% еднократна глоба. При предсрочно плащане на дължимитъ суми (чл. 41, точка 1, алинея първа) се прави намаление: 20% — ако се плати предсрочно цѣлостно дългъ, и 10% — ако се плати предсрочно частъта поне за две години “

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат чл. 43, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 44. Столичната голѣма община изпраща веднага на сѣответния нотариусъ преписъ отъ влѣзлитъ въ законна сила решения за определяне на повишената стойностъ, заедно съ обяснителна бележка.

Отъ деня на получаване на решението нотариуситъ не извършватъ и не вписватъ актове за прехвърляне собствеността на недвижими имоти въ сѣответнитъ райони безъ удостоверение, издадено отъ Столичната голѣма община, че за имота не се дължи повишена стойностъ или че дължимата повишена стойностъ е събрана или че сѣщата не подлежи на събиране при прехвърляне на собствеността (членове 36, 41, точка 1, алинея втора и трета). Удостоверенията се издаватъ безъ заплащане на никакви такси, берии, гербъ и пр.“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат чл. 44, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 45. Събраната повишена стойностъ е въ полза на „Фонда общъ градоустройственъ планъ“, при Столичната голѣма община (чл. 3, буква „и“, отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройственъ планъ на Столичната голѣма община — Голѣма София).“

Председателстващ Димитър Пешевъ: Които приемат чл. 45, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„ДЪЛЪ В.

Обезщетения заради обезценяване на частнитъ недвижими имоти.

Чл. 46. Собственицитъ на недвижими имоти въ централна зона (чл. 12 отъ наредбата-законъ за застрояване на ст. София) ще бѣдатъ обезщетени отъ Столичната голѣма община заради обезценяване на имотитъ имъ, ако такова е настѣпило, вследствие на предписаната съ сигнатуритъ, респективно легендитъ, на общия градоустройственъ планъ (зони и части съ „специално застрояване“) помалка височина на сградитъ отъ височината, разрешена за сѣответнитъ квартали по силата на наредбата-законъ за застрояване на ст. София.

Обезценяването се прѣсѣта само за терена безъ строежитъ и другитъ подобрения върху него — спрямо действителнитъ пазарни цени отъ времето преди да се е почувствувало влиянието на общия градоустройственъ планъ (25 януарий 1935 г.), като, обаче, се държи смѣтка за повишенията и намаленията на ценитъ, които не сѣ последица на плана.

Мѣродавенъ е размѣрътъ на обезценяването въ деня на влизане въ сила на този законъ“.

Председателстващ Димитър Пешевъ: По чл. 46 е постѣпило следното предложение отъ народния представител г-нъ Крумъ Митаконъ. Той предлага, къмъ чл. 46 да се прибави като трета алинея следниятъ текстъ: „Сѣщо и собственицитъ на законно урегулирани за строежъ, преди общия градоустройственъ планъ, недвижими имоти въ чертата на Голѣма София, които имоти се определятъ по общия градоустройственъ планъ за земеделско и горско стопанисване, ще бѣдатъ обезщетени за обезценяването на тия имъ имоти“.

Има думата г-нъ Крумъ Митаконъ.

Крумъ Митаконъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въ чл. 35 отъ законопроекта се предвижда, щото собственицитъ на имотитъ, чиято стойностъ се повишава поради това, че сѣ създадени нѣкои мѣроприятия отъ страна на Столичната община, да платятъ известно обезщетение, така да се каже, на тази община. По чл. 46 се предвижда обратното. Стойността на нѣкои недвижими имоти въ централната зона по новия планъ се обезценява, поради това, че собственицитъ на тѣзи имоти не ще могатъ да ги застрояватъ тѣй, както биха могли да ги

застроят преди прокарването на плана. Напримѣр, имоти, които по-рано е могло да бъдат застроявани съ постройка на седем етажа, сега ще могат да бъдат застроявани съ постройка само на три или четири етажа. За тѣзи имоти се предвижда да се плати едно обезщетение на собствениците. Като начало, това е много добро, и азъ напълно се присъединявамъ къмъ него.

Обаче тукъ не е предвидено друго едно положение. Има много имоти, законно урегулирани, които по новия планъ се превръщатъ въ зелени площи и въ земеделски стопанства. Тѣзи имоти ще могатъ да се експлоатиратъ само като земеделски стопанства и въ тѣхъ ще могатъ да се строятъ много малки постройките, на 60 кв. метра, предназначени било за лѣтно преживяване, или пъкъ за нуждитъ на тѣзи малки земеделски стопанства. Съ това Столичната община иска да създаде нѣщо като сервитутъ върху тѣзи имоти — сервитутъ за слънце, сервитутъ за въздухъ — по отношение на цѣла останала София. Много отъ тѣзи имоти сѣ вече застроени съ по-големи или по-малки постройките, нѣкои отъ които сѣ твърде солидни. Има и такива между тѣхъ, които още не сѣ застроени. Много отъ тѣхъ, обаче, сѣ изкупени като парцели за застрояване на твърде високи цени — по 50, по 100 л. квадратниятъ метъръ. Имоти отъ по 1000 кв. метра, единъ декаръ, регулирани, сѣ купувани по 50, 100 и повече хиляди лева. При новото положение, което се създава съ този законъ, тѣзи имоти вече се превръщатъ въ земеделски стопанства и не ще могатъ да струватъ повече отъ 5-10 хиляди лева.

Естествено е, че при това обезщетяване на имотитъ, което става въ полза на общината, защото на всички софийски граждани по този начинъ се дава възможностъ да излѣзатъ на югъ отъ София, къмъ Витоша, и да иматъ повече въздухъ, повече свѣтлина и т. н., собствениците на тѣзи имоти трѣбва да бъдатъ обезщетени. Не може собствениците на едни имоти, върху които не ще могатъ вече да застроятъ постройките съ седем етажа, да бъдатъ обезщетени, а собствениците на други имоти, законно урегулирани, да не бъдатъ обезщетени, когато вече почти не имъ се позволява да правятъ каквито и да било строежи. Нѣма логика! Вънъ отъ това, туй положение е и антиконституционно, защото, по нашата конституция, всѣко опщетяване, всѣко отчуждаване за обществена полза трѣбва да бъде платено, трѣбва да бъде обезщетено.

Ето защо, г-да народни представители, азъ апелирамъ предъ васъ да се съгласите да приемете моето предложение — да бъдатъ обезщетени и собствениците на тѣзи имоти на общо основание, както собствениците на имотитъ, за които се говори въ чл. 46, като се прибави къмъ чл. 46 новата трета алинея, която азъ предлагамъ. Моля ви да приемете това предложение, толкова повече, че голѣма частъ отъ собствениците на тѣзи имоти днесъ сѣ мобилизирани и подобно отнасяне спрямо тѣхъ — а тѣ сѣ главно отъ Бояна, Драгалевци и други нѣкои околни села на София — ще бъде голѣма несправедливостъ и ще окаже своето влияние и върху тѣхния духъ.

Още веднажъ правя апелъ къмъ г-на министра на благоустройството да бъде така добъръ да се съгласи да бъде прието моето предложение — да се прибави къмъ чл. 46 предлаганата отъ мене нова трета алинея.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Министъръ Димитъръ Василевъ: Г-да народни представители! Това предложение беше разгледано въ две заседания на парламентарната комисия по Министерството на благоустройството, като имаме нарѣзка даже и плановѣтъ на Голѣма София. Комисията реши, че не трѣбва да се приеме предложението на г-нъ Крумъ Митаконъ, предвидъ на туй, че съ това ще се нанесатъ голѣми щети на Столичната община. Сега тя ще трѣбва да изживява извънредно голѣми срѣдства за по-скорошното приложение на голѣмия планъ, отколкото за създаване блага на хора, които не сѣ допринесли нищо за повишаване стойността на имотитъ имъ. Фактически имотитъ, за които става въпросъ, сѣ земеделски терени и днесъ тѣ се обработватъ като такива. Тѣ действително иматъ една регулация, обаче тази регулация е отпреди 20 години и върху тѣхъ не сѣ направени никакви строежи.

Вънъ отъ това, сѣ последния правилникъ, който се прие отъ Министерския съветъ и се утвърди съ царски указъ, позволено е, тия терени, които може би ще станатъ строителни терени следъ 50 или 100 години, да се застроятъ съ лѣтни сгради, лѣтни жилища до 60 кв. м. застроена площъ.

Затова азъ моля да не се приема предложението на народния представител г-нъ Крумъ Митаконъ и да остане този членъ така, както е приетъ отъ комисията.

Крумъ Митаконъ: Г-да народни представители! Една трета отъ землището на с. Бояна по този начинъ се отчуждава.

Тамъ има постройките, служещи за жилища, а не само не-застроени терени или лѣтни постройките. Всѣки, който отиде въ с. Бояна по централния пътъ, ще види, че всичко това, което е край пътя, е жилищни постройките, които ще бъдатъ унищожени.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване най-напредъ предложението на народния представител г-нъ Крумъ Митаконъ, съ което г-нъ министърътъ на благоустройството не е съгласенъ.

Който приематъ предложението на народния представител г-нъ Крумъ Митаконъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Ще поставя на гласуване члена така, както се докладва отъ г-на докладчика.

Който приематъ чл. 46, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 47. Обезщетението заради обезщетяване на имотитъ се определя по реда на членове 15—24 включително.

Комисията по чл. 15 действува въз основа на писмено искане на заинтересуванитъ собственици, направено най-късно въ 3-годишенъ срокъ отъ влизане въ сила на този законъ“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Който приематъ чл. 47, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 48. Определеното по горния редъ обезщетение се плаща на равни платежи въ брой, съ 4% лихва, въ срокъ до 5 години.

При забавя на плащането, заинтересуваниятъ собственикъ може да поиска да бъде снабденъ съ изпълнителенъ листъ срещу общината, по реда на чл. 34. Върху закъснитѣ платѣжи се дължи 6% лихва“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Който приематъ чл. 48, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 49. Столичната голѣма община може да реши да отчужди имотитъ, които сѣ обезценени вследствие на предписаната съ сигнатуритъ, респ. легендитъ на общия градоустройственъ планъ по-малка височина на сградитъ (чл. 46).

Това право на общината може да бъде упражнено както по отношение на терена, така и по отношение на сградитъ, постройките, съоръженията и другитъ подобрения върху него — най-късно въ едногодишенъ срокъ отъ влизане въ законна сила на решението, респ. протоколното определение, за определяне на обезщетението по чл. 47“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Който приематъ чл. 49, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 50. Отчуждението става по силата само на решение на засилената столична общинска управа, одобрено отъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Който приематъ чл. 50, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 51. Отчужденитъ имоти се заплащатъ по тѣхнитъ действителни пазарни цени отъ времето преди да се е почувствувало влиянието на общия градоустройственъ планъ (26 януарий 1935 г.), като, обаче, се държи смѣтка за повишенията и намаленията на ценитъ, които не сѣ последица на плана. Взема се предвидъ повишението, респ. намалението, въ деня на извършване на оценката. Оценката се извършва по реда на чл. 14. Съответнитъ собственици се

обезщетяватъ, по изборъ на общината, по единъ или по нѣколко отъ способитѣ, посочени въ чл. 29. При всички способи за обезщетяване намира приложение и чл. 33“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 51, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 52. Отчужденитѣ имоти трѣбва да бѣдатъ фактически заети въ 3-годишенъ срокъ отъ издаване на решението по чл. 50“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 52, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 53. Следъ изтичане на срока по предходния членъ заинтересуванитѣ лица могатъ, за размѣра на дължимото имъ обезщетение, съгласно чл. 51 и възъ основа само на влѣзлата въ законна сила оценка (чл. 14), да поискатъ да бѣдатъ снабдени съ изпънителни листове срещу общината, по реда на чл. 34.

Върху размѣра на обезщетението се дължи 6% лихва отъ деня на изтичане на тригодишния срокъ. Ако оценката е влѣзла въ законна сила следъ този срокъ, лихвитѣ се дължатъ отъ деня на влизането ѝ въ законна сила“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 53, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Дѣлъ VI.

Други отчуждения за градоустройственото развитие на столицата.

Глава I.

Отчуждения на мѣстата между уличната регулационна линия и новитѣ строителни линии.

Чл. 54. Столичната голѣма община може да отчуждава мѣстата между уличната регулационна линия и новитѣ строителни линии по улицитѣ и булевардитѣ, посочени въ чл. I, забележка първа, алинея втора, и забележка трета и чл. I, забележка II, отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройственъ планъ на Столичната голѣма община (Голѣма София).

Това право на общината може да бѣде упражнявано:

а) веднага — ако посоченитѣ мѣста сѣ незастроени; застрояването сѣ временни, второстепенни, респ. съ временни леки постройки по чл. 20, буква „г“, алинея III, отъ наредбата-законъ за застрояване на ст. София, както и сѣ постройки по забележката къмъ чл. 2 отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройственъ планъ на Столичната голѣма община (Голѣма София) и по чл. 78, алинея II, отъ този законъ — не се взема предвидъ;

б) отъ деня на застрояване имотитѣ по новата строителна линия, ако посоченитѣ мѣста — въ деня на влизане въ сила на този законъ (за улицитѣ и булевардитѣ по чл. I, забележка първа, алинея втора, и забележка трета отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройственъ планъ на Столичната голѣма община — Голѣма София), или въ деня на установяване новата строителна линия (за улицитѣ и булевардитѣ по чл. I, забележка втора, отъ сѣщата наредба-законъ) — сѣ застроени.

За бележка. Правото на общината по алинея първа може да бѣде упражнявано и относно отдѣлни имоти по посоченитѣ улици и булеварди“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 54, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 55. Отчуждението става по силата само на решение на засилената столична общинска управа, одобрено отъ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 55, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 56. Отчужденитѣ мѣста се заплащатъ по тѣхнитѣ действителни пазарни цени отъ времето преди да се е почувствувало влиянието на общия градоустройственъ планъ (26 януарий 1935 г.), като, обаче, се държи смѣтка за повишенията и намаленията на ценитѣ, които не сѣ последица на плана. Взема се предвидъ повишението, респ. намалението, въ деня на извършване на оценката.

Временнитѣ леки постройки по чл. 20, буква „г“, алинея трета, отъ наредбата-законъ за застрояване на ст. София, върху отчужденитѣ мѣста, се заплащатъ съгласно алинея четвърта на сѣщата членъ.

Оценката се извършва по реда на чл. 14“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 56, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 57. Съответнитѣ собственици се обезщетяватъ:

1. Чрезъ прихващане на опредѣленото, по реда на предходния членъ, обезщетение срещу сумитѣ, платени отъ общината по чл. 20, буква „а“, алинея четвърта, отъ наредбата-законъ за застрояване на ст. София (чл. 20, буква „а“, алинея последна, отъ сѣщата наредба-законъ).

2. Чрезъ прихващане на опредѣленото, по реда на предходния членъ, обезщетение срещу повишената стойност на останалата частъ отъ сѣщата имотъ.

3. По способа, посоченъ въ чл. 29, точка 1.

За бележка I. Посочената по-горе последователност на способитѣ за обезщетяване (по точки 1, 2 и 3) се спазва задължително. До способа по точка 3 се прибѣгва само доколкото останалитѣ способи за обезщетяване сѣ оказали неприложими или за разликата, която е останала да се дължи следъ прихващанията.

За бележка II. Прихващането по точки 1 и 2 се извършва служебно, възъ основа на влѣзитѣ въ законна сила актове за опредѣляне размѣра на обезщетението и на повишената стойност.

Платежни заповѣди се издаватъ само за разликата въ полза на лицата, на които се дължи обезщетението.

За бележка III. При всички способи за обезщетяване намира приложение и чл. 33.

За бележка IV. Мѣстата между уличната регулационна линия и новата строителна линия не могатъ, до деня на отчуждаването имъ по реда на настоящата глава, да бѣдатъ предметъ на отдѣлна собственостъ въ границитѣ на съответния регулационенъ парцелъ. Съгласенията, съ които правата върху обезщетението за отчуждаване на сѣщитѣ мѣста се прехвърлятъ на трети лица — сѣ недействителни“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 57, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 58. Отчужденитѣ мѣста трѣбва да бѣдатъ фактически заети въ 3-годишенъ срокъ отъ издаване решението по чл. 55“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 58, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 59. Следъ изтичане на срока по предходния членъ заинтересуванитѣ лица могатъ, за размѣра на дължимото имъ обезщетение, съгласно чл. 56 и възъ основа само на влѣзлата въ законна сила оценка (чл. 14), да поискатъ да бѣдатъ снабдени съ изпънителни листове срещу общината, по реда на чл. 34.

Върху размѣра на обезщетението се дължи 6% лихва отъ деня на изтичане на тригодишния срокъ. Ако оценката е влѣзла въ законна сила следъ този срокъ, лихвитѣ се дължатъ отъ деня на влизането ѝ въ законна сила“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 59, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Глава II.

Отчуждение по зони.

Чл. 60. Столичната голѣма община може, съ цель да осигури приложението на общия градоустройственъ планъ и съ огледъ на бъдещето градоустройствено развитие на столицата, както и за да предотврати спекулата съ недвижимитѣ имоти, да отчуждава, извънъ предвиджанията по чл. 1, букви „а“, „б“ и „в“, всѣкакви неурегулирани или урегулирани, но незастроени до деня на влизане въ сила на този законъ терени въ границитѣ на общия градоустройственъ планъ.

Това право на общината може да бѣде упражнявано въ продължение на 15 години отъ деня на влизане въ сила на настоящия законъ.

Забележка I. Подъ урегулирани, но незастроени терени, по смисъла на алинея първа на настоящия членъ, се разбиратъ регулационни квартали, въ които, въ деня на влизане въ сила на този законъ, половината или повече отъ парцелитѣ сѣ незастроени. Застрояването съ второстепенни или съ временни постройки, както и съ постройки по забележката къмъ чл. 2 отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройственъ планъ на Столичната голѣма община (Голѣма София) — не се взема предвидъ.

Забележка II. При отчуждение по реда на настоящия членъ се заплащатъ и направенитѣ безъ строително разрешение постройки въ имотитѣ до 12 априлъ 1938 г.

Забележка III. Въмѣсто по регулационенъ редъ (членове 1, буква „а“, и 77, алинея трета) Столичната голѣма община може да отчужди всички терени въ VI зона (за лека и тежка индустрия — споредъ сигнатуритѣ, респ. легендитѣ на общия градоустройственъ планъ) — изключая мѣстата по членове 71 и 72 — по реда на настоящия членъ.

Кои именно терени попадатъ въ посочената VI зона, се установява отъ Архитектурно-градоустройствената дирекция при общината чрезъ сравнение на общия градоустройственъ планъ съ съществуващитѣ регулации или кадастрални снимки. При липса и на регулации и на кадастрални снимки, горното обстоятелство се установява чрезъ трасировка на сигнатуритѣ, респ. легендитѣ на плана на самото мѣсто.

Забележка IV. Теренитѣ въ землищата на други общини, отчуждени по реда на настоящия членъ, ставатъ частъ отъ землището на Столичната голѣма община.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 60, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 61. Отчуждението става съобразно нуждитѣ, които сѣ го наложили, по цѣли участъци, по силата само на решение на Столичния общински съветъ, одобрено, по докладъ на министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве, отъ Министерския съветъ“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 61, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 62. Отчуждението на теренитѣ въ VI зона (чл. 60, забележка III) става по силата само на решение на засилената столична общинска управа, одобрено отъ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 62, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 63. Отчужденитѣ имоти се заплащатъ по тѣхнитѣ действителни пазарни цени отъ времето преди да се е почувствувало влиянието на общия градоустройственъ планъ (26 януарий 1935 г.), като, обаче, се държи смѣтка за повишенията и намаленията на ценитѣ, които не сѣ последица на плана. Взема се предвидъ повишението, респ. намалението, въ деня на извършване на оценката.

Оценката се извършва по реда на чл. 14.

Забележка. Събранитѣ междувременно суми за повишена стойностъ на сѣжитѣ имоти се прибавятъ къмъ размѣра на обезщетението.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 63, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 64. Съответнитѣ собственици се обезщетяватъ, по изборъ на общината, по единъ или по нѣколко отъ следнитѣ способи:

1. По способитѣ, посочени въ чл. 29.

2. Чрезъ отстъпване, срещу цѣлото или частъ отъ дължимото обезщетение, на другъ неурегулиранъ недвижимъ (общински) имотъ, въ сѣщата или друга мѣстности съ съгласието на лицата, на които се дължи обезщетението. По този редъ, съ решение на Столичния общински съветъ, могатъ да се отстъпватъ и части отъ общинската мера.

Горниятъ способъ за обезщетяване се прилага предпочително спрямо лица, които съ отчуждението по чл. 60 сѣ били лишени отъ необходимия за занятието или поминѣка имъ недвижимъ имотъ.

Общинскиятъ имотъ се оценява съгласно членове 13, алинея първа, и 14, точка 1. Съ разликата въ стойноститѣ се постѣпва съгласно чл. 30, точка 1, алинея трета.

Прехвърлянето на собствеността на общинския имотъ става възъ основа само на решение на засилената столична общинска управа, одобрено отъ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Нотариалнитѣ актове за тѣзи имоти се издаватъ по искане на Столичната голѣма община, възъ основа само на обяснителна бележка и скица, безъ заплащане на никакви мита, берии, такси, гербъ и пр.

Забележка. При всички способи за обезщетяване намира приложение и чл. 33.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 64, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 65. Отчужденитѣ имоти трѣбва да бждатъ фактически заети въ 5-годишенъ срокъ отъ издаване на решението по чл. 61, респ. по чл. 62.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 65, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 66. Следъ изтичане на срока по предходния членъ заинтересуванитѣ лица могатъ, за размѣра на дължимото имъ обезщетение, съгласно чл. 63 и възъ основа само на влѣзлата въ законна сила оценка (чл. 14), да поискатъ да бждатъ снабдени съ изпълнителни листове срещу общината, по реда на чл. 34.

Върху размѣра на обезщетението се дължи 6% лихва отъ деня на изтичане на петгодишния срокъ. Ако оценката е влѣзла въ законна сила следъ този срокъ, лихвитѣ се дължатъ отъ деня на влизането ѝ въ законна сила.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 66, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„ДѢЛЪ VII.

Индустриални зони.

Чл. 67. Мѣстата въ индустриалнитѣ зони (VI зона — за лека и тежка индустрия, споредъ сигнатуритѣ, респ. легендитѣ на общия градоустройственъ планъ) се подразделятъ, въ подробнитѣ регулационни планове, възъ основа на решение на засилената столична общинска управа, на групи — споредъ категорията, вида и характера на индустриитѣ, и, следъ благоустрояването на съответнитѣ регулационни райони, се отстъпватъ, като регулационни парцели, на узаконенитѣ индустриални заведения, работилници, електроснабдителни съоръжения и пр. (чл. 1 отъ наредбата-законъ за узаконяване на индустриалнитѣ заведения, работилници, електроснабдителни съоръжения и пр.), срещу заплащане.

Отстъпването става отъ Столичната голѣма община по решение на индустриалната комисия при Министерството на търговията, промишлеността и труда, одобрено отъ министра на търговията, промишлеността и труда, като се държи смѣтка за посоченото групране на заведенията

по категории, видъ и характеръ. Въ индустриалната комисия участва и представител на Столичната голѣма община.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 67, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра- нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 68. Парцелитъ въ индустриалнитъ зони се заплащатъ на Столичната голѣма община по цени, въ които се включватъ:

1. Размѣрътъ на платеното отъ общината обезщетение за отчуждение на съответнитъ недвижими имоти (членове 29 и 64). Ако такова обезщетение не е било платено, взема се предвидъ стойността на имота, съгласно чл. 13, алинея първа.

2. Повишената стойност на имота, опредѣлена по правилата на членове 35, алинея първа, и 37, алинея първа. Въ случая е мѣрдавенъ размѣрътъ на повишената стойност по време на благоустрояване на съответния регулационенъ районъ.

3. Припадащата се на парцела частъ отъ общитъ разходи за благоустрояването на съответния регулационенъ районъ (прокарване, постилане и павиране на улицитъ, булевардитъ и площадитъ, включително стойността на теренитъ — споредъ платеното отъ общината обезщетение или съгласно чл. 13, алинея първа, ако такова обезщетение не е било платено — заети за улицитъ, булевардитъ, площадитъ, градинитъ и парковетъ; поставяне на бордюри по улицитъ, булевардитъ и площадитъ; направа на водоснабдителната мрежа — изключая главнитъ водопроводни линии отъ 300 м. м нагоре, резервоаритъ, водопроводитъ до волохванията и самитъ волохванията; направа на канализационната мрежа — изключая пречиствателнитъ станции, главнитъ събирателни канали и корекциитъ на рѣкитъ; направа на мрежата за улично осветление — изключая далекопроводитъ отъ трансформаторнитъ постове нагоре, електрическитъ централи и пр.; и други отъ този родъ).

Регулационнитъ райони се опредѣлятъ по правилото на чл. 10, алинея пета, съ решение на засилената столична общинска управа.

Общитъ разходи се опредѣлятъ съ решение на засилената столична общинска управа. Отъ тѣхъ се приспадатъ благоустройственитъ разходи, които, съгласно чл. 20 отъ наредбата-законъ за Столичната голѣма община (Голѣма София), сѫ въ тежестъ на индустриалнитъ заведения по членове 71 и 72 (чл. 74). Припадащата се на отдѣлнитъ парцели частъ отъ общитъ разходи се опредѣля съобразно последната данѣчна оценка на парцелитъ, също съ решение на засилената столична общинска управа.

4. Стойността на всички водоснабдителни, канализационни, електроснабдителни и други технически съоръжения, предназначени за обслужване само на отдѣлнитъ парцели.

Забележка. Повишената стойност по точка 2, както и стойността на имотитъ, съгласно чл. 13, алинея първа, по точки 1 и 3 — се опредѣлятъ съ решение на комисията по чл. 38. Решението не подлежи на никакво обжалване.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 68, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра- нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 69. Прехвърлянето на собствеността на парцела става, следъ заплащане на цената по предходния членъ, възъ основа само на решение на засилената столична общинска управа, одобрено отъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве.

Плащането на цената може да стане и на срокове до 10 години, съ 4% лихва и при достатъчно обезпечение за общината, по решение на засилената столична общинска управа. Ако вземането на общината бѣде обезпечено съ ипотека, за учредяването на последната не се събиратъ никакви мита, берии, такси, гербъ и пр.

Нотариалнитъ актове на тѣзи парцели се издаватъ, по искане на столичната голѣма община, възъ основа само на обяснителна бележка и скица, безъ заплащане на никакви мита, берии, такси, гербъ и пр.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 69, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра- нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 70. Постилането на тротоаритъ предъ лицето на парцелитъ е въ тежестъ на съответнитъ индустриални заведения.

Извършенитъ, следъ отстъпване на парцелитъ, благоустройствени работи се заплащатъ на общината по реда на чл. 20-А отъ наредбата-законъ за Столичната голѣма община (Голѣма София).“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 70, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра- нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 71. Мѣстата въ посоченитъ индустриални зони, върху които, до деня на влизане въ сила на този законъ, сѫ построени, респ. инсталирани узаконени индустриални заведения, работилници, електроснабдителни съоръжения и пр., не се засѣгатъ отчуждително по чл. 1, буква „а“, и не могатъ да бѣдатъ отчуждени по реда на чл. 60, забележка III. Съответната улична или дворишна регулация, обаче, може да ги засегне отчуждително, въ съгласие съ постановленията на закона за благоустройството на населенитъ мѣста въ царство България.

Горнитъ правила се спазватъ и когато заведенията попадатъ въ несъответствуващата на категорията имъ зона, респ. група.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 71, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра- нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 72. Постановлението на алинея първа на предходния членъ важи и за онѣзи, придобити до деня на влизане въ сила на този законъ, мѣста въ посоченитъ индустриални зони, за които въ 6-месеченъ срокъ бѣде предствено разрешение отъ надлежната властъ, че могатъ да бѣдатъ използвани за построяване, респ. инсталиране на индустриални заведения, работилници и пр., отъ съответната за зоната, респ. групата категория.

Постройкитъ, респ. инсталациитъ, трѣбва да бѣдатъ направени и заведението открито въ 3-годишенъ срокъ отъ деня на издаване на разрешението. Въ противенъ случай мѣстото може да бѣде отчуждено по реда на чл. 60, забележка III.

Забележка. Дали индустриалното заведение е отъ съответната за зоната, респ. групата категория се опредѣля възъ основа на сигнатуритъ, респ. легендитъ на общия градоустройственъ планъ и проекта на засилената столична общинска управа за групиране на заведенията.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 72, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра- нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 73. Мѣстата по предходнитъ членове 71 и 72, при създаване на подробнитъ регулационни планове, се упълномѣряватъ до законно установенитъ минимума. Ако упълномѣряването на две или повече съседни мѣста на узаконени индустриални заведения и пр. не може да стане другояче, освенъ едно отъ друго — постѣпва се съгласно закона за благоустройството на населенитъ мѣста въ Царство България и чл. 79 отъ този законъ.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 73, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра- нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 74. За мѣстата по членове 71 и 72 се събира повишена стойност, съгласно чл. 35 и последващитъ. Въ случая е мѣрдавенъ размѣрътъ на повишената стойност по време на благоустрояване на съответния регулационенъ районъ.

Съответнитъ индустриални заведения заплащатъ на Столичната голѣма община извършенитъ досега и бѣдещитъ благоустройствени работи, съгласно чл. 20 отъ наредбата-законъ за Столичната голѣма община (Голѣма София).“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 74, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра- нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„ДЪЛЪ VIII.

Спортни центрове и игрища.

Чл. 75. Спортните центри и игрища по чл. 1, буква „а“, следъ построяването и обзавеждането имъ съ необходимитъ приспособления и съоръжения, както и малкитъ спортни съоръжения по чл. 1, буква „б“, и чл. 76, се отстъпватъ за използване на организациитъ за физическо възпитание въ съответния районъ по решение на засилената столична общинска управа, одобрено отъ министра на народното просвѣщение. Въ съгласие съ министра на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Условията на отстъпването и начинитъ за използване на спортнитъ центрове и игрища, както и на малкитъ спортни съоръжения, ще бждатъ опредѣлени съ правилникъ, приетъ отъ засилената столична общинска управа, одобрень, по докладъ на министра на народното просвѣщение, отъ Министерския съветъ и утвърденъ съ указъ.

Забележка. Съществуващитъ до одобрението на общия градоустройственъ планъ спортни игрища въ предѣлитъ на Столичната голѣма община на организации за физическо възпитание, съ права по чл. 21 отъ закона за физическото възпитание на българската младежъ — не могатъ да бждатъ отнети (ако предназначението имъ по общия градоустройственъ планъ е промѣнено), преди въ съответнитъ райони да се създадатъ спортни центрове, респ. игрища по алинея първа.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 75, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

Чл. 76. Малки спортни съоръжения на Столичната голѣма община, като лѣтни детски игрища, плувни басейни, лагери, тенисъ-кортове, малки атлетически писти, плацове за голфъ и други подобни, могатъ, по решение на засилената столична общинска управа, одобрено отъ министра на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството, да се разполагатъ и въ всички паркове, градини, залесителни пояси и ивици и гори (горски посадения) по общия градоустройственъ планъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 76, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„ДЪЛЪ IX.

За подробнитъ регулационни планове.

Чл. 77. Подробнитъ регулационни планове се поставятъ въ действие по реда на чл. 3 отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройственъ планъ на Столичната голѣма община (Голѣма София).

Подробнитъ регулационни планове за мѣроприятитя по чл. 1, букви „а“, „б“ и „в“, се поставятъ въ действие по правилата за уличнитъ регулации.

Отчуждението на недвижимитъ имоти за мѣроприятитя по чл. 1, букви „а“, „б“ и „в“, се счита станало по силата на самитъ подробни регулационни планове.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 77, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

Чл. 78. По решение на комисията по чл. 4, забележка I, одобрено отъ министра на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството, сроковетъ за фактическото заемане на отчужденитъ по подробнитъ регулационни планове (за дворищна регулация) имоти могатъ да се поставятъ — за известни регулационни райони, регулационни квартали или части отъ регулационни квартали — въ зависимостъ отъ сроковетъ за фактическото заемане на имотитъ за мѣроприятитя по чл. 1, букви „а“, „б“ и „в“ (чл. 2).

Въ този случай комисията, съ одобрение на министра на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството, опредѣля какви временни строежи (видъ, размѣръ, назначение и пр.) и при какви условия ще се разрешаватъ въ посоченитъ имоти до деня на фактическото имъ заемане по силата на съответната дворищна регулация. По този редъ

ще се предвиди разрешаването само на такива строежи, които (по видъ, размѣръ, назначение, стойностъ и пр.) не биха затруднили приложението на общия градоустройственъ планъ.

Обезщетението за отчуждение на мѣстото ще обгръща и стойността на извършенитъ съгласно предходната алинея строежи. Обезщетението за строежитъ е въ тежестъ на общината, държавата или съответнитъ обществени (автономни) учреждения — въ зависимостъ отъ това, за мѣроприятитя на кои отъ тѣзи учреждения се отнася (алинея I). Въ съответнитъ производства за оценка участвуватъ като страни и заинтересуванитъ учреждения. Заинтересуванитъ собственици могатъ да се съгласятъ регулационнитъ смѣтки за горнитъ строежи да се уредятъ между тѣхъ по реда на закона за благоустройството на населенитъ мѣста въ царство България.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 78, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

Чл. 79. Отчужденитъ по подробнитъ регулационни планове (за дворищна регулация) недвижими имоти се заплащатъ по тѣхнитъ действителни пазарни цени отъ времето преди да се е почувствувало влиянието на общия градоустройственъ планъ (26 януарий 1935 г.), като, обаче, се държи смѣтка за повишенията и намаленията на ценитъ, които не сж последица на плана. Взема се предвидъ повишението, респ. намалението, въ деня на извършване на оценката.

Длъжникъ е собственикътъ на парцела, къмъ който се придаватъ мѣстата и подобренията върху тѣхъ, както и всѣки последващъ приобретателъ на парцела.

Отчужденитъ недвижими имоти трѣбва да бждатъ фактически заети въ 3-годишенъ срокъ отъ влизане въ сила на подробния регулационенъ планъ (за дворищна регулация).

Оценкитъ се извършватъ по реда на закона за благоустройството на населенитъ мѣста въ царство България. Недвижимитъ имоти (обществени и частни) на общината и държавата, които се придаватъ къмъ парцели на други лица — се оценяватъ по реда на чл. 27 и последващитъ отъ сѣщия законъ.

Влѣзлитъ въ законна сила оценки сж задължителни и за всѣки последващъ приобретателъ на парцела, къмъ който се придаватъ мѣстата и подобренията върху тѣхъ, макаръ това лице да не е било страна въ производството за оценка.

Оценкитъ по предходнитъ алинеи сж задължителни до изтичане на 3 години отъ деня на влизането имъ въ законна сила. Следъ този срокъ, всѣка една отъ заинтересуванитъ страни може да поиска да се направи нова оценка по сѣщия редъ. Това право отпада, ако заинтересуваната страна е приела съществуващата оценка.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 79, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„ДЪЛЪ X.

Права надъ третитъ лица относно обезщетенията за отчужденитъ недвижими имоти.

Чл. 80. Когато недвижимитъ имоти по чл. 13, алинея първа, или недвижимитъ имоти, отчуждени по реда на членове 49, 54 и 60, сж обременени съ ипотеки или съ други вещи тежести за опредѣлена или неопредѣлена сума, обезщетението на правоимащитъ става по следнитъ правила:

1. При обезщетяване по способа, посоченъ въ членове 28 и 29, точка 1 (респ. и чл. 33):

а) дължимото парично обезщетение, до размѣръ на обезпеченото съ ипотека вземане, се плаща на ипотекарния кредиторъ (чл. 10, алинея трета, отъ закона за привилегитъ и ипотекитъ), доколкото, обаче, самиятъ ипотекаренъ кредиторъ не е предшествуванъ отъ друго лице съ право на предпочително удовлетворение;

б) дължимото парично обезщетение, до размѣра на наложената върху имота друга вещна тежестъ за опредѣлена сума, се внася въ Столичната общинска банка и служи за обезпечение на сѣщото вземане;

в) ако наложената върху имота вещна тежестъ е за неопредѣлена сума, дължимото обезщетение се внася изцѣло въ Столичната общинска банка и служи за обезпечение на сѣщото вземане.

Съ внесения суми по точки „б“ и „в“ банката по-стъпва съгласно нареждане на съответните съдебни места, съдилища-испълнителите и нотариусите.

2. При обезщетяване по способите, посочени в членове 29, точка 2, и 30 и 64, точка 2, вещните тежести върху отчуждения имотъ преминават по право и въ същия редъ и изцъло или до размъра, въ който третите лица не сж били удовлетворени, съгласно предходната точка 1 — върху отстъпения имотъ.

Тъзи тежести се вписват отъ нотариуса по искане на Столичната голъма община, при издаване на нотариалния актъ за отстъпения имотъ, безъ заплащане на никакви мита, берии, такси, гербъ и пр.

Данъчните тежести върху отчуждения имотъ преминават въ същия редъ — изцъло или до размъра, въ който съответното данъчно вземане не е могло да бжде събрано — върху отстъпения имотъ“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 80, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 81. Правата на третите лица, включително и на държавата за данъчните ѝ вземания, относно обезщетенията за отчуждените имоти — възникнали преди или следъ отчуждението — не могатъ, въ никой случай, да вредятъ на прихващанията между това обезщетение и

а) вземането на Столичната голъма община по чл. 20, буква „а“, алинея последна, отъ наредбата-законъ за за-строиване на ст. София (чл. 57, точка 1) и

б) вземането на Столичната голъма община за повишената стойностъ на останалата частъ отъ отчуждения имотъ (членове 29, точка 3, 41, точка 2, 42 и 57, точка 2)“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 81, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 82. Сдължитъ по чл. 3, буква „б“, отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройственъ планъ на Столичната голъма община (Голъма София), относно недвижимите имоти по чл. 13, алинея първа, отъ този законъ, сключени следъ обезщетяване на правоимащите (членове 28, 29 и 33) — до вписването на съответния адми-нистративенъ протоколъ (чл. 85) сж недействителни.

Чл. 3, буква „б“, отъ цитираната наредба-законъ нма приложение за недвижимите имоти по чл. 13, алинея втора, отъ този законъ“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 82, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„ДЪЛЪ XII.

Съставяне на административни протоколи и обезсилване на нотариалните актове за отчуждените недвижими имоти.

Чл. 83. За недвижимите имоти по чл. 13, както и за недвижимите имоти, отчуждени по реда на членове 49, 54 и 60, се съставятъ административни протоколи.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 83, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 84. Административните протоколи се съставятъ съответно отъ: кмета, министра или лицата, овластени да представяватъ обществените (автономни) учреждения:

а) следъ обезщетяване на правоимащите (членове 28, 29, 33; чл. 51; чл. 57; чл. 64) — за недвижимите имоти по чл. 13, алинея първа, за недвижимите имоти, отчуждени по реда на членове 49, 54 и 60;

б) следъ влизане въ сила на съответния подробенъ регулационенъ планъ — за недвижимите имоти по чл. 13, алинея втора.

Забележка. Административните протоколи се освобождаватъ отъ всъкакви мита, берии, такси, гербъ и пр.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 84, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 85. По искане на Столичната голъма община, при дружено съ скица за имота, нотариусите вписватъ съставените по горния редъ административни протоколи въ ипотечните книги. Завърениятъ преписъ отъ административ-ни протоколъ, заедно съ завърениятъ преписъ отъ записката за вписването му, нотариусътъ изпраща служебно на заин-тересуваното учреждение.

Съ вписването на административния протоколъ се счи-татъ обезсилени и нотариалните актове за съответните имоти, за което нотариусътъ прави служебна бележка върху нотариалния актъ.

Забележка. За вписването на административните протоколи въ ипотечните книги и за издаването на завърениятъ преписъ отъ тяхъ на заинтересуваните учреждения, както и за обезсилването на нотариалните актове — не се събиратъ никакви мита, берии, такси, гербъ и пр.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 85, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 86. Общината и държавата се въвеждатъ въ владение на имотите по административенъ редъ.

Обществениятъ (автономни) учреждения се въвеждатъ въ владение на имотите отъ съдия-испълнителя въз основа само на административния протоколъ“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 86, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 87. Столичната голъма община съобщава служебно на данъчната властъ за обезсилването на нотариалните актове“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 87, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„ДЪЛЪ XII.

Заклучителни и преходни разпоредби.

Чл. 88. Срѣдствата на фонда „Общъ градоустройственъ планъ“ (чл. 3, буква „и“, отъ наредбата-законъ за одобре-ние на общия градоустройственъ планъ на Столичната голъма община — Голъма София) могатъ да се разходватъ, съгласно бюджета на Столичната голъма община, и за изпълнение на всички задължения, възложени на общи-ната по този законъ“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 88, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 89. Обезщетенията за недвижими имоти, отчуждени по членове 3, буква „в“, алинея четвърта, и 3, буква „ж“, отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоу-стройственъ планъ на Столичната голъма община (Голъма София), се опредѣлятъ и съответните собственици се обез-щетяватъ по реда на дѣлъ III отъ този законъ. Относно сжщитѣ имоти намиратъ приложение и разпоредбите на дѣлове X и XI.

Отчуждените имоти трѣбва да бждатъ фактически заети въ 2-годишенъ срокъ отъ издаване на решението, респективно на заповѣдта по алинея седма на чл. 3, буква „в“, съответно по алинея втора на чл. 3, буква „ж“, отъ цитираната наредба-законъ“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 89, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Лазаръ Поповъ: (Чете)

„Чл. 90. Решенията по чл. 55, точка 7, отъ наредбата-законъ за градските общини се взематъ, за Столичната голъма община, отъ засилената столична община управа“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 90, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчик Лазарь Поповъ: (Чете)

„Чл. 91. По приложението на този законъ могатъ да се издаватъ правилници, утвърдени съ указъ“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 91, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазарь Поповъ: (Чете)

„Чл. 92. Настоящиятъ законъ отменя всички законни разпоредби, които му противоречатъ“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 92, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Лазарь Поповъ: (Чете)

„Чл. 93. За отчужденията по съществуващи, до деня на влизане въ сила на този законъ, улични регулации въ предѣлитъ на Столичната голѣма община — правоимащитъ се обезщетяватъ по досегашния редъ. За фактически незаетитъ до 19 юний 1940 г. недвижими имоти за улици, булеварди, площади, градини, паркове, рѣчища, църкви, общински домове, читалища, гробища и пр. важи чл. 3, буква „е“, отъ наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройственъ планъ на Столичната голѣма община.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 93, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Законопроектътъ за приложение на общия градоустройственъ планъ на Столичната голѣма община (Голѣма София) е приетъ окончателно.

Преди да пристѣпимъ къмъ следната точка отъ дневния редъ, имамъ да ви направя едно съобщение. Постѣпилъ е отъ Министерството на земедѣлието и държавнитъ имоти законопроектъ за закупуване отъ Българската земедѣлска и кооперативна банка тютюни отъ реколтата 1940 г. направо отъ тютюнопроизводителитъ.

Минаваме на следната точка четвърта отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроектъ за измѣнение и допълнение на чл. 1 отъ наредбата-законъ за уреждане засаждането на нови лозя и попълване на съществуващитъ.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Димитъръ Марчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение и допълнение на чл. 1 отъ наредбата-законъ за уреждане засаждането на нови лозя и попълване на съществуващитъ.

§ 1. Чл. 1 се измѣня и допълва така:

Забранява се засаждането на нови лозя, освенъ съ сортоветъ: „болгаръ“, „димятъ“ и „чаушъ“, за десертни лозя, и „маврулъ“, „кебеоне совиньонъ“, „мерло“, „малбекъ“, „гранъ-ноаръ“, „кариянъ“, „аликантъ буне“, „пино черенъ“, „боя“, „зарчинъ“, „широка мелнишка лоза“, „червенъ мискетъ“, „кокорко“, и „тамянка“ за винени лозя.

Право за засаждане на нови лозя съ изброенитъ сортове иматъ само земедѣлнитъ стопани, които не притежаватъ лозя, или притежаватъ такива съ обща площъ подъ 30 декара, до попълване на този размѣръ.

Земедѣлскитъ стопани-лозари, които притежаватъ надъ 30 декара лозя, могатъ, ако желаятъ, да засаждатъ нови лозя отъ изброенитъ сортове само чрезъ възобновяване, преприсаждане и попълване на съществуващитъ лозя.

Земедѣлскитъ възпитаници, които създаватъ образцови стопанства, иматъ право, за хармония на сортимента, да засаждатъ, съ разрешение на Министерството на земедѣлието и държавнитъ имоти, нови лозя и съ типичнитъ мѣстни сортове лозя.

Районитъ за засаждане на посоченитъ винени сортове сѫ опредѣлени въ правилника за приложение наредбата-законъ за уреждане засаждането на нови лозя и попълване на съществуващитъ публикуванъ въ „Държавенъ вестникъ“, брой 50, отъ 5 мартъ 1936 г.

Засаждането на демонстративни лозя, по силата на правилника за основаване на демонстративни лозя въ страната и за начина на използването имъ (обнародванъ въ „Държавенъ вестникъ“, брой 46, отъ 28 февруарий 1941 г.), може да става и съ сортове, които не сѫ разрешени за съответния районъ.

Министерскиятъ съветъ, по докладъ на министра на земедѣлието и държавнитъ имоти, може да разреши засаждането на нови лозя и съ други десертни сортове, ако нуждитъ го налагатъ“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: По § 1 сѫ постѣпили нѣколко предложения.

Първо, писмено предложението, подписано отъ 51 народни представители, начело съ г-нъ Минчо Ковачевъ и други, които предлагатъ да се заличи алинея втора на § 1, която гласи: (Чете) „Право за засаждане на нови лозя съ изброенитъ сортове иматъ само земедѣлнитъ стопани, които не притежаватъ лозя, или притежаватъ такива съ обща площъ подъ 30 декара, до попълване на този размѣръ“.

Има думата народниятъ представител г-нъ Минчо Ковачевъ.

Минчо Ковачевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Алинея втора отъ законопроекта отнема правото за засаждане лозя на всички ония български граждани, които не притежаватъ качеството на земедѣлецъ-стопанинъ. Ако е вѣрно — както тукъ се изнесе — че въ България има около 400 хиляди лозари, то най-малко 150 хиляди души отъ тѣхъ сѫ хора работници, занаятчии, дребни търговци, дребни пенсионери, адвокати и отъ други обществени слоеве. Всички тѣзи хора ние ще ги лишимъ отъ удоволствието да си иматъ лозе.

Ако приемемъ чл. 1 отъ законопроекта съ тази алинея втора, ние ще нарисуваме следната печална картина въ нашия общественъ и стопански животъ. Работникътъ, който работи въ работилницата съ 40 л. надница, ще бѣде лишенъ отъ възможността да прати жена си и децата си да отидатъ на лозето да огърлятъ два, три, петъ декара лозе, за да допълнятъ недоимѣка за тѣхното съществуване. Занаятчията, който трѣбва да работи пресилено, за да може едва да свърже двата края, нѣма право да обработва лозе, за да допълни своитъ приходи. Така ще бѣде съ дребния пенсионеръ, така ще бѣде и съ хората отъ всички останали обществени слоеве. Фактически ние ще нарисуваме тази картина, ако приемемъ алинея втора на чл. 1 отъ законопроекта. Вмѣсто жената и децата да отидатъ на лозето да творятъ, да създаватъ, ще трѣбва жената да остане въ къщи да се занимава съ кюки, а децата да отидатъ по улицитъ или по рѣкитъ да се къпятъ и да ги лишимъ отъ възможността да се учатъ на трудъ, да ги лишимъ отъ възпитание въ трудъ и т. н.

Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че ние ще изгършимъ страшно голѣма грѣшка, ако допустимъ това положение. Въ мотивитъ къмъ законопроекта относно тази алинея се говори за нѣкакво регламентиране. Азъ не мога да разбера какъ може да се говори за регламентиране въ нашия стопански животъ, тогава когато интереситъ на едни обществени слоеве се кръстосватъ съ интереситъ на други. Регламентация може да има тогъ ва, когато интереситъ на едни обществени слоеве сѫ въ унисонъ съ интереситъ на останалитъ обществени слоеве. Ако трѣгнемъ по този пътъ, азъ се опасявамъ да не стигнемъ до положението, щото онзи, който сѣе мирулията, да нѣма право да сѣе копъръ, и ако между мирулията е изникналъ единъ стрѣкъ копъръ, да му кажемъ: плати 10 хиляди лева глоба! Не можемъ да вървимъ по този пътъ. Всѣко нѣщо трѣбва да има своитъ граници и да бѣде добре обсъдено.

Независимо отъ това, азъ зная какъвъ смутъ ще се всѣе въ душата на повече отъ 150 хиляди семейства. Достатъчно е само да знаятъ въ градоветъ Русе, Варна, Сливенъ, Враца, Ямболъ и др. — защото тамъ лозарството е въ градоветъ, но не и въ селата — че тукъ се дебатира около такъвъ въпросъ, за да настѣпи смутъ въ всички тѣзи хора. Ние трѣбва единодушно да не приемемъ тази алинея и дори да я отхвърлимъ безъ никакъвъ шумъ, за да не се знае вънъ въ обществото, че сме готвили такъвъ атентатъ срещу ония производители, които отиватъ да влагатъ труда си въ лозарство и възпитаватъ децата си къмъ трудъ и творчество.

Азъ искамъ въ алинея първа на чл. 1 отъ законопроекта да се направи едно малко допълнение, а именно, да се внесе и сортътъ „памидъ“. Азъ не съмъ по-компетентенъ отъ тѣзи, които разбиратъ добре отъ лозарство, но моитъ наблюдения сѫ ми показали, че „памидътъ“ е любимото грозде на българския народъ и за ядене, и за вино и че виното отъ „памидъ“ е много по-любимо отъ виното отъ всички други видове грозде, особено въ Северна България. Затова искамъ, къмъ изброенитъ въ алинея първа сортове да се прибави и сортътъ „памидъ“.

Пропустнах да ви кажа, че според алинея втора лозаритъ неzemедълци-стопани загубват даже правото да подновяват лозята си. И азъ си представямъ каква печална ще бжде картината, когато общинският пждаръ ще заседне задъ нѣкоя трѣнка и като котка, която чака да улови мишка, ще наблюдава кой лозаръ ще поднови нѣкоя лоза, за да изкочи съ калема въ рѣка и да му състави актъ отъ 1.000 до 10.000 л., загдето си е позволилъ да облагородява лозето си. Ето ви картината, която очаква лозаритъ неzemедълци-стопани. Ще я приеме ли? Това зависи отъ васъ. (Ржкоплѣскация)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Стефанъ Стателовъ.

Стефанъ Стателовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Нашитъ другари, които съ предложили заличаване на втората алинея на чл. 1 отъ законопроекта...

Петъръ Дограмаджиевъ: Колко души съ подписали предложението?

Стефанъ Стателовъ: Знаете какъ се подписватъ тѣзи работи. Като се поднесе, всѣки може да го подпише.

Еню Клятевъ: Не е вѣрно!

Петъръ Дограмаджиевъ: Ние протестираме. Съ пълно съзнание сме подписали предложението.

Еню Клятевъ: Има и други, които искатъ да го подпишатъ.

Петъръ Дограмаджиевъ: Даже съжаляватъ, че не съ го подписали.

Стефанъ Стателовъ: Г-да народни представители! Лозарската професия...

Петъръ Дограмаджиевъ: Какъ имате куражъ да говорите!

Стефанъ Стателовъ: Имамъ куражъ, защото нашиятъ другаръ Минчо Ковачевъ казва, че трѣбва да се позволи безразборно на всички да засаждатъ лозя колкото си искатъ. Той, обаче, мѣри съ два аршина. Той не казва същото и за търговцитъ, за които има законъ, който не позволява на всѣки да започне търговия. (Силни възражения)

Еню Клятевъ: Недейте смѣсва лозарството съ търговията. Тѣ съ две отдѣлни работи.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Моля, спокойствие, г-да!

Стефанъ Стателовъ: Нѣма защо да се повдигатъ тѣзи глупости.

Петъръ Дограмаджиевъ: Има, защото вие дѣлите народа на граждани и селяни.

Еню Клятевъ: Г-нъ Стателовъ! Остави се отъ този меракъ да защищавашъ противната теза!

Стефанъ Стателовъ: Може да се направи известна концесия, до 5—10 декара.

Петъръ Дограмаджиевъ: Никаква концесия.

Стефанъ Стателовъ: Нѣма защо да ме прекъсвате, защото утре и вие като дойдете на трибуната, азъ ще Ви прекъсвамъ. Каквото искате, ще решите.

Таско Стоиловъ: Въпросътъ е много сериозенъ. Дайте свобода на оратора да се изкаже.

Стефанъ Стателовъ: Вие постъпате върху поминѣка на 250.000 стопани. Хората иматъ право да искатъ да се регламентира тази професия, за да могатъ да дадатъ хлѣбъ на своитъ семейства. Знаете, че всѣка професия у насъ е регламентирана и не се допуска така лесно да се упражнява отъ всѣки. Не може нито на адвоката, нито на занаятчията, нито на търговеца да се позволи да има 80—100 декара лозе, каквѣто е Ячо Хлѣбаровъ и други въ Плевенъ.

Еню Клятевъ: Тѣ съ единици.

Стефанъ Стателовъ: Не може да се позволи на всички хора съ свободни професии да засаждатъ неограничено лозя, защото знаете, г-да народни представители, че производството у насъ на грозде и вино вече е надъ нормата. Ние имаме едно производство на десертно грозде, което е стигнало вече надъ 80 милиона килограма, и едно производство на вино, което е достигнало до 250 милиона литра. На кого ще продаваме ние това производство? Ако искате да защитите градското население и свободнитъ професии, които искатъ да взематъ поминѣка на земедѣлцитъ-стопани лозари, направете това нѣщо, но знайте, че ще настѣпите интереситъ на 250 хиляди български стопани. Вие поставяте себе си тукъ като заинтересувани личности... (Силни възражения)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Стефанъ Стателовъ: Вие можете да се наложите тукъ и да решите каквото искате, но лозарска България ще смѣта, че спрямо лозарството не се действа така, както се действа спрямо другитъ професии. Не можете да позволите на единъ богатъ човѣкъ да прави лозе съ стотици декари и да отнеме поминѣка на десетки семейства, да ги лиши отъ възможността да изкарватъ хлѣба си.

Обаждатъ се: Ясно е!

Стефанъ Стателовъ: Вие не ще направите това нѣщо. Щомъ ние тукъ постоянно плачемъ за земедѣлския народъ, трѣбва да плачемъ и за тѣзи хора. Щомъ като се позволи, както досега, безразборно да се садятъ лозя, търговецитъ, адвокатитъ, лѣкаритъ и хора отъ други свободни професии, които иматъ възможностъ да изнесатъ и продадатъ гроздето си, ще го изнесатъ и продадатъ, а гроздето на земедѣлцитъ-стопани по селата ще остане непродано, тѣ ще гладуватъ и на гърба имъ ще тежатъ стотици хиляди лева задължения. Това ли искате? Ако искате това — на добъръ часъ, гласувайте го и убийте едно производство! (Възражения)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на земедѣлието и държавнитъ имоти.

Министъръ Димитъръ Кушевъ: Г-да народни представители! Дълга да ви дамъ едно малко разяснение, за да се избѣгнатъ по-нататѣкъ разгорещенитъ дебати по измѣненіето, което искаме да внесемъ въ чл. 1 отъ наредбата-законъ за уреждане засаждането на нови лозя и попълване на съществуващитъ. Това измѣнение е продукувано отъ желанието да се увеличатъ сортотетъ, които бѣха досега позволени, съ нови сортове, които ще подобрятъ качеството на нашитъ вина съобразно изискванията на външния пазаръ и съобразно придвижването вкуса на българския консуматоръ. Защото по-рано нашиятъ консуматоръ бѣше свикналъ да употребява вината такива, каквито съ си тѣ на мѣстото — примитивни, но сега не е така. Въ едни райони вината се отглеждатъ по-добре, защото хората иматъ по-развитъ вкусъ. Въ други райони, обаче, хората съ привикнали съ вкуса на вината, които се произвеждатъ тамъ, и не съ могли да се придвижатъ къмъ другъ вкусъ на вината, такъвъ каквѣто тѣ трѣбва да иматъ. Въ последнитъ 10 години ние добихме известни качества вина въ страната и виждаме нашитъ консуматори да ставатъ по-претенциозни. Освенъ това, наложи се да правимъ и износъ на вина, който показва, че нашитъ червени вина не съ достатъчно добри по отношение съдържанието на екстракти и на киселини. Оказа се, че прочутитъ пазарджишки вина, които вие тѣй добре познавате въ София, по съдържание не съ достатъчно хармонични, защото „памидътъ“ не може да даде достатъчно киселини и екстракти. По тѣзи съображения, и като прибавите боята, която се употребява за подправка на вината, и която напоследъкъ, за голѣмо съжаление, се вземаше и отъ бѣзето — и дотамъ се стигна — ние трѣбваше да внесемъ нѣщо ново въ нашето лозарство.

Г-да народни представители! Въ последнитъ години нашето лозарство въ своето развитие е напреднало твърде много по площъ. Това налага намѣсата на държавата, за да се внесе едно регулиране. При туй положение, ние не желаемъ да увеличаваме площитъ на ония сортове, които ги има у насъ и безъ това въ твърде голѣмо количество. Това съ известнитъ български сортове „гъмза“, „памидъ“ и др. Когато позволяваме разширението на площитъ, ние искаме да ги разширимъ за сортове, които е необходимо да се садятъ днесъ въ нашата страна и които се ограничаватъ именно въ ония сортове, които съ изброени въ законопроекта. Никой, обаче, не трѣбва да из-

пуска изъ предвидъ, че не е забранено върху ония лозарски площи, които сж засадени, да се сади „гъмза“, да се сади „памидъ“. Това не е забранено, това е позволено, но не е позволено да се увеличи площта на „памидъ“. Ако, да кажемъ, въ единъ градъ, който има 15.000 декара лозя, може да се засадятъ нови площи още 5—10 хиляди декара, ние искаме тия нови площи да се засаждатъ съ тѣзи специални сортове, които се изброяватъ въ законопроекта. И ако сега правимъ това измѣнение въ наредбата-законъ, правимъ го съ огледъ не на едно близко бъдеще. Следъ 10—15 години ще се наложи измѣнение на закона. Искамъ да дамъ едно разяснение по отношение на това, което каза г-нъ Ковачевъ. Законопроектътъ съвсемъ не преследва да изключи градското население отъ лозарството. Такава задача никой не може да си постави. Такова намѣрение нѣма никой. Ами че следъ филоксерата тѣкмо градското население създаде най-хубавитъ лозя у насъ и придвижи лозарството напредъ. Азъ съмъ правилъ анкетата въ цѣла България тѣкмо на градскитъ лозя въ Стара Загора, Сливенъ и другадѣ. Нима вие мислите, че Сливенскитъ баири, които не могатъ да се засадятъ съ нищо друго, освенъ съ лозя, ние мислимъ да ги направимъ големи площи съ този законъ? Не. Само че въпросътъ е другъ. И въ градоветъ има земеделци-лозари, и въ селата има земеделци-лозари. Не бива да се дѣли населението на градско и селско. Тукъ то се дѣли на земеделци-стопани-лозари въ селата и градоветъ и на търговци, жбълчкаръ и други въ селата и градоветъ. Желанието е много добро: да стане едно регламентиране на лозарския трудъ. Защото вие всички знаете и говорите, че нашето село нѣма достатъчно земя, че земеделецътъ-стопанинъ въ селото не разполага съ достатъчно земя. Вие правите констатация, че 116 души се падатъ на квадратенъ километъръ земя. При туй положение, г-да народни представители, нима смѣтате вие, че вносителътъ на законопроекта има лошото намѣрение да отдѣли селото отъ града и да облагодетелствува селото? Нищо подобно.

Азъ искамъ да добавя и нѣщо друго. Въ буква „а“ на чл. 3 отъ наредбата-законъ е казано, че е позволено на домакинствата въ лозарскитъ райони, които по професия не сж лозари, да иматъ до 2 декара лозе въ собствената си земя. Напримѣръ, нѣкой жбълчкаръ си има вилничка въ Враца, има си и 2 декара лозе — ще си ползува лозето. Но, уважаеми г-да народни представители, вие знаете, че въ градоветъ по-състоятелнитъ хора иматъ възможностъ да изблѣскаатъ отъ терена самитъ земеделци-стопани лозари, защото иматъ голѣми площи лозя — по 50, 60, 100 декара. Това е свършено ненормално. Съ това измѣнение искаме да дадемъ едно преимущество на земеделцитъ-стопани лозари въ градоветъ и селата, за да не допускаме такава положение въ бъдеще, но то не се касае за тѣзи лозя, които съществуватъ. Съвсемъ нѣмаме намѣрение да изключимъ лозаритъ жбълчкаръ или лозаритъ търговци въ бъдеще да не могатъ да работятъ лозето си. Напротивъ, ще продължаватъ да си го работятъ. Ние, обаче, не желаемъ новиятъ жбълчкаръ или новиятъ търговецъ, склададжия или другъ, да почне да сади ново лозе. Това е духътъ на законопроекта.

Г-да народни представители! Като виждамъ, че желанието на мнозина отъ васъ е да си остане старото положение, да има пълна свобода за засаждане на лозя, която често пѣти, увѣрявамъ ви, е въ вреда на народното стопанство, азъ съмъ принуденъ да се съглася съ това настояение, което има въ народното представителство, и да оттегля предлаганото нововъведение (Ржкоплѣскания), като си запазвамъ по досегашния законъ правото — разбирамъ по правилника — да регулирамъ лозарскитъ площи на сортоветъ, които се въвеждатъ. Все пакъ дължа да подчертая, че въ бъдеще трѣбва да се въведе едно регулиране, като се даде на специалистъ, на онзи, който е лозаръ, да обработва лозя, а онзи, който е жбълчкаръ, търговецъ или другъ, да ползува дотолкова теренъ за лозе, колкото да задоволява своитъ нужди, а не и да създава капиталистическо стопанство.

Таско Стоилковъ: Това е право.

Министъръ Димитъръ Кушевъ: Като приемамъ направеното предложение, азъ моля въ алинея трета думитъ: „Земеделцитъ-стопани“ да се замѣнятъ съ думата: „Лозаритъ“, като въ правилника ще се обясни, че лозари сж именно тѣзи, които обработватъ лозята.

Таско Стоилковъ: Така е. Като е бакалинъ, не може да бжде лозаръ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Маринъ Тютюнджиевъ.

Маринъ Тютюнджиевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въпросътъ, който се слага на разглеждане, представлява голѣмъ интересъ и не може да бжде отгичнато тѣй набързо. Г-нъ Стателовъ застава едно неправилно гледище. Той гледа на въпроса отъ гледището на грубо егоистични професионални интереси, а въпросътъ е голѣмъ, стопански, народенъ. Въпросътъ не е кой да сѣе лозя, а къде да се сѣятъ. И азъ трѣбва да заявя, че лозарството въ България е създадено преди всичко отъ градското население.

Обаждатъ се: А-а-а!

Маринъ Тютюнджиевъ: Огнитоето на българското лозарство сж старитъ лозарски български градове. Голѣмитъ лозя, които съществуваша въ предишнитъ времена, не бѣха въ селата, а бѣха въ лозарскитъ градове въ България. И кои бѣха, мислите вие, лозаритъ, които създадоха това лозарство? Лозаритъ, които създадоха лозарството въ България, бѣха еснафитъ въ голѣмитъ и малкитъ градове въ България, които за добавкъ на своя поминкъ имаха засѣти по нѣколко декари лозя. И, ако щете, да ви посоча единъ прѣсенъ примѣръ отъ новата стопанска история на България. Днесъ ние имаме въ голѣмо количество развито лозарство за десертни сортове. Къде се създадоха лозята за десертнитъ сортове? Знаете ли огнитоето, първоизточника на десертнитъ сортове? Това е градътъ Русе. „афузъ-али“, който се популяризира и завоюва българския и европейския пазари, се култивирашъ най-напредъ въ гр. Русе. Въ нашитъ градове голѣма частъ отъ еснафитъ, безъ да сж земеделски стопани, иматъ като допълнителенъ поминкъ лозарството. Русе, Варна, Шуменъ, Сливенъ, Стара-Загора, Ямболъ и други малки градове на България сж главнитъ лозарски центрове. Исполвината отъ лозята на България се намиратъ въ градоветъ. И стопанитъ, които ги стопанисватъ, не сж земеделци по професия, не сж лозари по професия; тѣ сж еснафи, дребни търговци, занаятчи, бакали пр., които иматъ като допълнителенъ поминкъ лозарството. Съ този текстъ на закона, тѣй както се предлага, ще се отчете поминкътъ на трудещото се еснафско население въ градоветъ.

Азъ смѣтамъ, че ще се направи голѣма грѣшка, ако този текстъ остане и ако въобще се смѣта, че по този начинъ може да се регулира лозарството въ България. Ако вие прокатате този текстъ, никой еснафъ, който дотѣга е ималъ лозе въ града, не ще може да насади лозе, а градскитъ центрове представляватъ най-удобнитъ мѣста за лозарство. Правилно ли е да се поощри насаждането на лозя въ селата, макаръ тамъ мѣстността да не подхожда за лозарско стопанство, а да отнѣме възможността на гражданитъ, които иматъ въ градоветъ мѣстностъ много по-пригодна за лозарска култура, да засѣватъ лозя? Лозя ще се сѣятъ тамъ — това е върховенъ стопански интересъ — гдето мѣстността най-много подхожда за лозя. И ако такива мѣстности имаме въ градоветъ, не е правилно да се ограничава засѣването на лозя въ градоветъ по единъ косвенъ начинъ, като се предвиди, че само земеделецътъ-стопанинъ може да засѣва лозя.

Ето защо азъ поддържамъ мнението на г-нъ Минчо Ковачевъ, да се отгични изцѣло алинея втора на § 1. (Ржкоплѣскания)

Искамъ да направя още едно предложение, за което се загатна. Азъ не намирамъ за оправдателно да се изхвърли „памидътъ“ като винарски сортъ. „Памидътъ“ е единъ отъ масовитъ винарски сортове. Голѣма частъ отъ нашитъ винарски центрове сж засадени съ „памидъ“ и ако нѣма предложение за него, азъ ще направя предложение. Азъ поддържамъ да се прибави въ пѣвзата алинея къмъ винарскитъ сортове и „памидътъ“, за да се запази той като единъ отъ добритъ сортове, който дава първокачествено и най-добро вино въ нашата страна.

Ето защо азъ поддържамъ да се премахне алинея втора изцѣло и да се прибави „памидътъ“ къмъ винарскитъ сортове. (Ржкоплѣскания)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! Азъ мисля, че въпросътъ е вече достатъчно изясненъ.

Обаждатъ се: Ясно е.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Следъ като г-нъ министърътъ на земедѣлието се съгласи да бжде заличена втора алинея на чл. 1, така както предлагатъ г-нъ Минчо Ковачевъ и другитъ 50 негови другари, азъ смѣтамъ, че е излишно повече да разискваме.

Д-р Георги Липовански: Азъ се отказвамъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: При това положение, азъ ще ви приповторя предложението, съ което е съгласенъ г-нъ министърътъ. Той е съгласенъ да се задължи втората алинея, като въ третата алинея началниятъ думи „земедѣлскитѣ стопани“ сѣщо така бѣдатъ заличени и остане „лозаритѣ, които притежаватъ надъ 30 декара лозя, могатъ, ако желаятъ, да засаждатъ нови лозя съ изобретенитѣ сортове само чрезъ възобновяване, посажане и попълване на сѣществувашитѣ лозя“.

Д-ръ Георги Липовански: Съгласни.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Прави се ограничение общо за всички.

Д-ръ Георги Липовански: Обаче да не би съ правилника да се даде качеството на лозаръ по такъвъ начинъ, че ...

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ Липовански, това е изключено, защото, нѣмъ се премахватъ думитѣ „земедѣлскитѣ стопани“, намѣренето е точно обратно.

Тодоръ Поляковъ: Азъ искамъ думата.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Безпредметно е да се разисква, когато г-нъ министърътъ е съгласенъ.

Тодоръ Поляковъ: Това е решение на комисията. Може министърътъ да не го поддържа. Може да се съгласи съ него. Искамъ думата.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Комисията си има докладчикъ.

Тодоръ Поляковъ: Азъ искамъ да говоря по предложението.

Докладчикъ Димитъръ Марчевъ: Вие не сте правили предложение.

Обаждаатъ се: Ясно е.

Тодоръ Поляковъ: По предложението искамъ да кажа две думи

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Нѣма ново предложение отъ г-на министра.

Докладчикъ Димитъръ Марчевъ: То не е гласувано още.

Тодоръ Поляковъ: Преди да се гласува, искамъ думата. Другитѣ може да се откажатъ, но азъ искамъ думата.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Тогава всячки ще приказватъ.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Жико Струнджевъ.

Жико Струнджевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ съмъ на мнение, че този въпросъ трѣбва да се разреши съ здравия разумъ, а не съ настроения, защото и завчера по закона за овощарството се прокара едно постановление, съгласно което ония, които иматъ свои градини, въ бѣдеще ще трѣбва да ги пазятъ съ криваци отъ звѣрове и пакостници. Ето защо би трѣбвало тукъ да се вложи малко разумъ, за да се избѣгне една експлоатация съ този въпросъ долу въ низинитѣ, въ селата. А бѣдете увѣрени, че тази експлоатация ще настѣпи.

Азъ съмъ напълно съгласенъ, че алинея втора е една крайностъ, защото да лишишъ единъ гражданинъ отъ правото да си направи удоволствието съ известна земеделска отрасль, наистина е една крайностъ. Въ селата има учители, има свещеници, има дребни търговци и занаятчи, които иматъ по малко земя и на тази земя гѣ за удоволствие на своето семейство биха посадили или лозя, или овощни дръвчета, или биха сложили кошеръ, където, освенъ че ще отиватъ въ известни моменти съ своитѣ семейства да прекаратъ нѣколко дни почивка, но ще служатъ за образци на земеделското население да се занимава и то съ подобни отрасли отъ земедѣлието. Ето защо лишението на тѣзи хора отъ правото да саятъ овощарски градини и лозя, или да иматъ кокошарници и

пчелини, е една крайностъ. Но азъ мисля, г-да народни представители, че ще бѣде опасна и другата крайностъ, а именно да се даде възможностъ на хора съ голѣми пенсии, на голѣми търговци, на голѣми индустриалци, да засаждатъ по 20—30—50 декара лозя, защото съ това ще се убие охотата и желанието на професионалиститѣ лозари да саятъ лозя за експлоатация, за издѣржане на себе си и на своитѣ семейства.

Ето защо, би трѣбвало въ този случай въпросътъ да се реши съ компромисъ, а именно: всички граждани, които не сѣ по професия лозари, да иматъ право да насаждатъ на своя собствена земя до 5 декара лозя, безразлично отъ какъвъ сортъ. По такъвъ начинъ ще позволимъ на ония граждани, които искатъ да иматъ лозя за свое удоволствие, за свое и на семейството си развлѣчение презъ лѣтния сезонъ, да си посадятъ лозя. Тия граждани лозари ще използватъ труда на своитѣ собствени семейства и ще могатъ да видятъ удоволствието отъ положениа трудъ въ тия лозя.

Обаждаатъ се: Ясно!

Жико Струнджевъ: Но гѣ ще експлоатиратъ труда на земеделското население, ако иматъ голѣми площи лозя. Чухъ отъ г-нъ Сирко Станчевъ, че ако се трѣгне по този пътъ следъ 5—6 години лозята ще станатъ много, и тѣзи, които сѣ вложили своитѣ спестени срѣдства въ тѣхъ, ще бѣдатъ принудени да прибѣгнатъ къмъ помощта на държавата — да искатъ да ги освобождава отъ данѣци, да улеснява износа на грозде и вино съ премии и т. н. Тогава ще видимъ какво положение ще настѣпи отъ едно такова решение.

Ето защо азъ правя ново предложение за допълнение на алинея втора отъ § 1, а именно: „а незамедѣлнитѣ лозари да саятъ до 5 декара лозя“. По този начинъ мисля, че ще разрешимъ правилно въпроса.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ д-ръ Георги Липовански.

Обаждаатъ се: Стига толкова.

Д-ръ Георги Липовански: Азъ нѣма да държа речъ. Следъ като г-нъ министърътъ се съгласи да се махне алинея втора, съгласно предложението на г-нъ Минчо Ковачевъ, смѣтамъ, че за да бѣдемъ последователни, трѣбва да се измени съответно изразътъ „земедѣлски стопани“ въ цѣлия законъ, за да не стане недоразумение и да има нужда отъ правилникъ. Напримѣръ, махва се алинея втора, но следъ това третата алинея почва така: „Земедѣлски стопани лозари“.

Докладчикъ Димитъръ Марчевъ: Това се зачерква.

Д-ръ Георги Липовански: Това да се зачеркне и да се каже: „Ония, които притежаватъ“. По такъвъ начинъ нѣма да има нужда отъ допълнително разяснение, отъ правилници и т. н.

Сѣщо и въ § 2 — за да не вземамъ пакъ думата — думитѣ „земедѣлски стопани лозари“ да се зачеркнатъ и да стане „ония“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има такова предложение.

Д-ръ Георги Липовански: Така ние ще съгласуваме желанието на г-на министра съ предложението на г-нъ Минчо Ковачевъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Иванъ Константиновъ.

Иванъ п. Константиновъ: Отказвамъ се.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Значи, въпросътъ е изясненъ.

Тодоръ Поляковъ: Азъ не се отказвамъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Не сте записани.

Тодоръ Поляковъ: Сега желая да се запиша. Моля да ми дадете думата да се изкажа.

Председателствувашъ Димитър Пешевъ: Тогава по ведъ има думата народниятъ представителъ г-нъ Николай Султановъ.

Николай Султановъ: Г-да народни представители! Азъ имамъ намѣрение да приказвамъ повече, но предвидъ на това, че въпросътъ е изясненъ, отказвамъ се и моля следващитъ оратори, които сж записани следъ мене, и тѣ да се откажатъ. (Ржкоплѣскания)

Председателствувашъ Димитър Пешевъ: Има думата г-нъ Атанасъ Цѣтковъ.

Атанасъ Цѣтковъ: Отказвамъ се.

Председателствувашъ Димитър Пешевъ: Има думата г-нъ Петъръ Дограмаджиевъ.

Петъръ Дограмаджиевъ: Отказвамъ се, понеже въпросътъ е изясненъ и предлагамъ да се пристъпи къмъ гласуване.

Председателствувашъ Димитър Пешевъ: Има думата г-нъ Косю Аневъ.

Косю Аневъ: Г-да народни представители! Азъ искамъ на ония, които не сж по професия лозари, а иматъ другъ главенъ поминѣкъ и лозарството го иматъ като второ-степененъ поминѣкъ, да не се позволява въ бъдеще да си възобновяватъ лозята. (Възражения) Толкова лозя, колкото иматъ, да си ги държатъ.

Обаждагъ се: Я остави това!

Косю Аневъ: Това е мое мнение. Нѣмате право да ме лишите отъ свободата да изкажа това мое мнение. Иие имате право да го отхвърлите. Ако го одобрите, ще го приемете, ако не го одобрите, нѣма да го приемете, но не можете да ме лишите отъ правото да кажа мнението си по този въпросъ.

Обаждагъ се: Нѣма да ни убедишъ.

Косю Аневъ: Г-да! Кое ме кара да правя това предложение? Въ нашия край има търговци, които сж засадили по 100 декара лозя и сж завъргѣли по 10 бедни семейства да имъ работятъ лозята. Съ това мое предложение азъ искамъ въ бъдеще следъ като изтъхнатъ лозята на тѣхъ търговци, които, както казахъ, иматъ по 100 декара лозя, да могатъ въ бъдеще да преминаватъ въ рѣцетъ на беднитъ стопани и тѣ да станатъ лозари, а богатиятъ търговецъ да си гледа своята главна професия, отъ която получава препитание. (Възражения)

Така че не съмъ съгласенъ на стопани нелозари да се даде правото да си възобновяватъ лозята. Нови лозя съмъ съгласенъ да правятъ гражданитъ нелозари въ нашата страна само до 2 декара. Който нѣма за главенъ поминѣкъ лозарството, съгласенъ съмъ да си сяди само до 2 декара лозе, за да има за домашна консумация. Ако се позволи повече да сяди, ние, г-да, не отиваме къмъ разрешаване на лозарската криза, а отиваме къмъ нейното задълбочаване.

Отъ друга страна, социално погледното, ние сме длъжни тукъ, въ Парламента, да сътрудничимъ на днешния режимъ за прокарване на закони, чрезъ които да създадемъ условия на всички стопански категории въ тая страна да живѣятъ единъ доволенъ животъ.

Поради това, че лозарството мина въ рѣцетъ на богатитъ търговци и разни пенсионери, положението на професионалнитъ лозари е влошено и правителството, за да помогне на бедствувашото лозарско съсловие, прибягва къмъ редъ мѣрки, каквито сж насъщдаване износътъ на грозде, на вино, а така сжщо и забраната да се саятъ лозя отъ хора, които нѣматъ главенъ поминѣкъ лозарството.

Ако сте дошли тукъ съ истинското съзнание да сътрудничите на режима за провеждане на социално равенство въ нашата страна, азъ смѣтамъ, че трѣбва да се съгласите да не се позволява на стопани нелозари да възобновяватъ досега направенитъ лозя, а да имъ се позволи въ бъдеще да иматъ само до 2 декара лозя.

Председателствувашъ Димитър Пешевъ: Има думата г-нъ Тодоръ Поляковъ.

Тодоръ Поляковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че повдигнатиятъ въпросъ трѣбва да биде разрешенъ съ надлежното спокойствие

и сериозност, не отъ гледище на тѣсногърди интереси, а отъ гледище, което си е поставилъ вносителътъ на този законопроектъ.

Г-да народни представители! Нека не се забравя, че законопроектътъ, който се внася, е резултатъ на множество решения, които е вземалъ Лозарскиятъ съюзъ въ България на своитъ конгреси. Касае се да се осигури препитанието, прехраната на лозарското съсловие, въобще на земеделеца-стопанинъ. Може ли сега, когато всички говоримъ, че земята е недостатъчна, може ли, когато говоримъ тукъ, че положението на дребния земеделецъ-стопанинъ е лошо, че дребниятъ лозаръ е въ лошо материално положение; да дадемъ възможностъ на тия, които иматъ надъ 30 декара лозя, да продължаватъ да засаждагъ лозя, а сжщо и на тѣзи, които не сж земеделци-стопани?

Г-да народни представители! Ние трѣбва да застанемъ на положението да защитимъ интереситъ на дребнитъ собственици, на дребнитъ сжществувания. Или ще извършимъ едно социално мѣроприятие, или ще вървимъ по стария отпѣканъ пѣтъ, да приказваме само за социална правда, а да тѣпчемъ на едно мѣсто и да защитаваме имотно силнитъ, изобщо да разсжждаваме презъ своитъ каси, презъ своя личенъ интересъ. Ето сега единъ моментъ, когато народното представителство трѣбва да застане ясно по тоя въпросъ. И азъ намирамъ, г-да народни представители, че тѣзи, които поддържатъ предложението на г-нъ Ковачевъ, сж прави отъ гледището на тия, които иматъ голѣми лозя, голѣма собственост, но я се вслушайте какво ще ви кажатъ тѣзи, които нѣматъ достатъчно лозя, въобще земя. Азъ смѣтамъ, е редакцията на чл. I е много хубава, тя е много сполучлива и бихъ казълъ, тя е много смѣла. И ако вие искате да минете смѣло къмъ цѣлостна реформа, вие ще трѣбва да я поддържате. Така ще стигнемъ до осжществяване на принципа: този, който не работи земя — вѣнъ отъ земята; този, който не работи земята съ собствени рѣце, да я отстъпи на тия, които я работятъ съ свои рѣце. Покажете се сега истински реформатори. Недейте приказва само за реформи, недейте приказва само за социална правда. Ето моментътъ, когато трѣбва да докажете на дѣло това.

Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че въ чл. 2 отъ закона за лозарството въпросътъ, който се повдига отъ противникитъ на законопроекта, е разрешенъ достатъчно правилно. Този, който иска да има една вила и едно лозе за удоволствие, два декара лозе му стига; другото го дайте на този, който работи, на този, който се препитава съ лозарство.

Прочее, азъ поддържамъ законопроекта като единъ законопроектъ, който отъ малко-малко разрешава една проблема. Инакъ вие ще останете реформатори на думи, борци за социална правда на приказки, а на дѣло ще защитавате едрия капиталъ на едритъ собственици. (Народниятъ представителъ Косю Аневъ ржкоплѣска)

Нѣкои народни представители отъ дѣсно: Ей-й-й!

Тодоръ Поляковъ: Не „ей-й-й“, а точно така е.

Председателствувашъ Димитър Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на земедѣлието и държавнитъ имоти.

Министъръ Димитър Кушевъ: Г-да народни представители! Тѣй както е предложението, да се заличи цѣлата алинея втора, се създава една празнота въ проекта. Азъ напълно съмъ съгласенъ, ако Народното събрание приеме предложението, но само че ако се заличи алинеята, законътъ ще остане непълненъ. И затуй азъ моля да се съгласите да се каже така: „Право за засаждане на нови лозя сж изброенитъ сортове иматъ ония, които не притежаватъ лозя, или притежаватъ такива съ обща площъ подъ 30 декара, до попълването на този размѣръ“. Значи, вмѣсто това да биде право само на земеделцитъ-стопани, всички да иматъ туй право. Това е вашето желание, т. е., на предложителитъ.

Косю Аневъ: Изкоренихме социалния елементъ на законопроекта.

Председателствувашъ Димитър Пешевъ: Г-да народни представители! Азъ ще обобща предложениата.

Предложението на г-нъ Ковачевъ е да се премахне цѣлата втора алинея. Г-нъ министърътъ на земедѣлието, като приема по принципъ предложението на г-нъ Ковачевъ, коригира това предложение и моли втората алинея да остане, като се измѣни такстътъ ѝ така: „Право за засаждане на нови лозя сж изброенитъ сортове иматъ

онъзи, които не притежават лозя, или притежават такива с обща площ под 30 декара, до попълването на този размер“.

Минчо Кавачевъ: Съгласенъ съмъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ Козачевъ възприема тази редакция. Това едно.

Въ връзка съ това, третата алинея, която почва съ думитъ: „Земедѣлскитѣ стопани лозари“, ще трѣбва също да бѣде измѣнена, като се заличатъ думитѣ „Земедѣлскитѣ стопани лозари“, а стане така: „Онѣзи, които притежаватъ“.

Министъръ Димитъръ Кушевъ: Бихъ Ви молилъ да се съгласите да се пише „лозаритѣ“, защото, който има надъ 30 декара, не може да не бѣде лозаръ.

Д-ръ Георги Липовански: Безъ „лозари“, а само „ония“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! Г-нъ Кавачевъ предлага въ първата алинея, между сортоветѣ, които сѣ изброени, да се пише: и „памидъ“.

Министъръ Димитъръ Кушевъ: Казахъ и въ комисията, и преди малко, че ограниченията се отнасятъ за този площи, вънъ отъ нея, които имаме сега въ страната. Тѣй като имаме прекалено много „памидъ“, тѣй като имаме и прекалено много „гъмза“, намирамъ, че е излишно да се засаждатъ нови площи съ тия сортове. Въ рамкитѣ на досегашнитѣ лозя никои не забранява да се засаждатъ „памидъ“ и „гъмза“, обаче нови площи да се засаждатъ отъ тѣзи сортове е съвършено излишно.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! Ще поставя на гласуване тѣзи предложения.

Минчо Кавачевъ: По отношение „памидъ“, оттеглямъ предложението си.

Косю Аневъ: Моето предложение, г-не председателю.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: По първата алинея има предложение и отъ г-нъ Косю Аневъ, който предлага тази алинея да добие следната редакция: „Забранява се засаждането на нови лозя, освенъ съ сортоветѣ: „болгаръ“, „димитъ“ и „чаушъ“, за десертни лозя, и „маврудъ“, „каберне совиньонъ“, „мерло“, „малбекъ“, „гранъ ноаръ“, „каринянъ“, „аликантъ буше“, „пино черенъ“, „боя“, „зарчинъ“, „широка мелнишка лоза“, „червенъ мискетъ“, „кокорко“, „тамянка“ и „гъмза“ за винени лозя“.

Г-не министре?

Министъръ Димитъръ Кушевъ: Казахъ, че е излишно. „Памидъ“ и „гъмза“ нѣма защо да се садятъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Най-напредъ ще поставя на гласуване предложението на г-нъ Косю Аневъ.

Косю Аневъ: Азъ искамъ да кажа нѣщо.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Кажете.

Косю Аневъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Законопроектътъ има за целъ да разреши най-болния въпросъ, за лозарството — кризата. Правителството иска да постигне тази целъ, като чрезъ този законопроектъ ни препоръчва едни специални сортове, съ които ще можемъ да увеличимъ износа на виното си и да се зацѣлимъ на европейския пазаръ. Както на първо четене казахъ, тѣй и въ комисията направихъ предложение, въ списъка на сортоветѣ, които се препоръчватъ за боядисване на вината, да влѣзе и „гъмзата“. Обаче въ комисията не се възприе това предложение.

Г-да народни представители! Германскитъ пазаръ, за да поглъне не 20 милиона, а 50 милиона литра наше вино, изисква да произвежда червени вина. За да можемъ да освѣтимъ нашитѣ вина, да ги направимъ въ цѣлото имъ количество червени, ние трѣбва да потърсимъ червени сортове. Такива сортове най-напредъ ние трѣбва да подиримъ у насъ и, ако нѣмаме такива, тогава да ги подиримъ въ чужбина. У насъ имаме очертани такива сортове, които могатъ да дадатъ на вината ни за износъ

нуждната червена боя, даже черна боя. Такива сортове сѣ за Северна България „гъмзата“, а за Южна България — „маврудъ“.

Г-да народни представители! „Гъмзата“ е единичниятъ сортъ измежду всички винени сортове въ България, който самъ, безъ да бѣде прибавено къмъ него нѣкое чуждо съдържание или другъ нѣкакъвъ сортъ, може да произведе такова вино, каквото германцитѣ искатъ. Тя е единичниятъ сортъ у насъ, който следъ „кокорко“ дава най-богатитѣ вина на спиртъ, на екстрактъ, на нормални киселини, на букетъ и на добъръ червенъ цвѣтъ. За Северна България, обаче, този сортъ, въпрѣки че има тѣзи преимущества, не се препоръчва отъ нашата агрономическа властъ, защото ималъ недостатъка, че загива въ есенно време отъ дъждоветѣ, разваляя се и вследствие на туй рѣдки години могло да се получатъ отъ него доброкачествени вина. Г-да! На този недостатъкъ може да се намѣри цѣръ. Ако „гъмзата“ се извади отъ низкитѣ почви, отъ влажнитѣ и богати почви, а се постави на ония мѣста, където едно време помнимъ да сѣ били лозята отъ турско време, нѣма да страда отъ загиване, а, напротивъ, ще ни даде грозде най-богато на захаръ, ще ни даде вино съ най-нормална доза екстрактъ, съ най-нормалната доза киселини и съ най-добрия червенъ цвѣтъ, какъвто германцитѣ изискватъ. Съ две думи казано, най-идеалниятъ сортъ за червено вино, каквото германцитѣ искатъ, ние можемъ да имаме отъ „гъмзата“.

И други възражения се правятъ срещу този сортъ — че ако ние позволимъ неговото засаждане, понеже билъ много родливъ, щѣла да се разшири лозарската криза у насъ. Но, г-да, тази криза у насъ не дойде отъ туй, че лозаритѣ засаждатъ „гъмза“. Лозарската криза у насъ дойде отъ голѣмата слободия да сади лозя който ще. Лозарската криза дойде отъ тамъ, че се позволи и на нелозари стопани да садятъ лозя и да се садятъ лозя въ всички мѣста на България.

Петъръ Дограмаджиевъ: По този въпросъ се говори.

Косю Аневъ: Г-да! Истинскитѣ лозари не сѣ причина за създаване на лозарската криза. Азъ ви казахъ още при първото четене на законопроекта, че следъ нахлуването на филуксера у насъ лозята намалѣха, цената на виното се повиши и много наши граждани, по професия адвокати, инженери, лѣкари, пенсионери и пр., се стурнаха да садятъ лозя, съ целъ да използватъ добритѣ цени на гроздето и на виното. И голѣмата свобода, която тѣ имаха да правятъ лозя, стана причина да се увеличи въ неимоверни размѣри площта на лозята и отъ тамъ дойде първопричината за лозарската криза, най-голѣмото условие за създаване на лозарската криза у насъ.

Единъ народенъ представителъ: Не е вѣрно.

Косю Аневъ: Ето защо, ако се позволи засаждането на „гъмза“ отъ лозари, нѣма опасностъ, че лозарската криза на нова смѣтка щѣла да се възвърне и да се поставятъ лозаритѣ въ лошо положение. Ако съ лозарство се занимаватъ само професионалнитѣ лозари, и да се позволи засаждането на „гъмзата“, нѣма да стане разширяване на лозарската криза, а ще имаме нормално и доброкачествено производство на вино. Нашитѣ лозари, които отъ 20 години слѣзеха отъ високитѣ мѣста и засадиха лозя по низкитѣ мѣста, разбраха, че „гъмзата“ по низкитѣ мѣста не дава доброкачествено вино. Обаче нашитѣ лозари знаятъ отъ опитъ, че ако засадятъ по високитѣ мѣста „гъмза“, тя ще дава добро вино, такова, каквото германцитѣ купуватъ отъ Франция — прочутото бургундско вино.

Ето защо, г-да народни представители, азъ ви моля да се съгласите, между сортоветѣ, съ които ще се боядисва нашето вино, да се включи и „гъмзата“, като единъ сортъ, отъ който само може да се произведе най-доброкачествено червено вино. Опасността, г-да, отъ разширяване на лозарската криза отъ „гъмзата“ нѣма, защото въ Северна България, въ Севлиевско, въ Търновско, въ Горноорховско и отчасти въ Плевенско „гъмзата“ се тачи и засажда. Ако се разходите изъ останалитѣ околии на Северна България, никѣде „гъмзата“ не я зачитатъ и не я засаждатъ, защото другитѣ околии, като низки, не сѣ подходящи за нея, тамъ тя не дава доброкачественъ плодъ, не произвежда добро вино. Идете въ Врачанско и ще видите, че преобладава „памидътъ“; идете въ Орханйско и ще видите, че преобладава „памидътъ“; идете въ Ломско, въ Преславско, въ Варненско и ще видите, че преобладава „памидътъ“. „Гъмзата“ трѣбва да я оста-

вима само въ 2-3 околии, където е изпитана, че тя сама може да даде онъзи вина, които ние се стремимъ съ този законъ да създадемъ, за да задоволимъ германския пазаръ. Дума да не става, че „гъмзата“ може да отиде въ Южна България, или въ повечето околии на Северна България. „Гъмзата“, и да я позволите, ще се засажда самъ въ 1/4 отъ околнитъ въ Северна България. За Южна България, г-да, най-подходящиятъ сортъ за червено и черно вино това е „маврудътъ“, обаче „маврудътъ“ не може да подигури очервяването на всичкитъ вина въ Тракия. Пък и да искаме да го разнесемъ изъ останалитъ околии въ Южна България, едва ли ще може да вире и да дава добъръ резултатъ. Както „гъмзата“ не може да вире никъде въ Южна България и въ 3/4 отъ лозарскитъ райони на Северна България, тъй също и „маврудътъ“ не може да вире въ Северна България. Той обича само севернитъ склонове на Родопитъ, по дъното течение на Марица. Пренесете го въ Чирпанъ, въ Карабунаръ, въ Кюстендилъ, въ Бобошево — нѣма да даде резултатъ.

Понеже „гъмзата“ и „маврудътъ“ сѫ двата сорта, които могатъ напълно да ни помогнатъ да очервенимъ нашето вино и понеже тѣ не сѫ въ състояние сами да изпълнятъ тази задача за цѣлото производство на вино, азъ съмъ съгласенъ да се въведатъ и френскитъ сортове, но за нашия край, г-да, азъ не съмъ съгласенъ напълно да бждатъ застъпени френскитъ сортове. Когато се почна новото лозарство следъ филексерата, за първитъ американски лозя, които направихме, бѣхме взели прѣжитъ отъ Франция. Между тѣхъ се оказаха и сортоветъ „аликантъ буше“, „гранъ ноаръ“ и другитъ сортове, посочени въ законопроекта. Отъ всички сме имали. И отъ дългитъ опити на нашето лозарство сме разбрали, че тѣзи сортове при нашитъ условия се оказаха недобри. Боя имамъ, обаче вкусно и добро вино отъ тѣхъ не може да се произведе. Не съмъ противъ да се застъпятъ и въ нашата околия, обаче не съмъ съгласенъ да се изключи опитниятъ сортъ „гъмза“. Нека се позволятъ европейскитъ сортове, но да се включи въ списъка на багрилнитъ сортове и „гъмзата“, защото той е изпитанъ като най-доброкачественъ сортъ за червено вино въ България.

Съ тѣзи нѣколко думи азъ свършвамъ. (Ржкоплѣскания)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Направено е друго предложение пакъ отъ народния представителъ г-нъ Косю Аневъ: (Чете) „Неземедѣлцитъ-стопани лозари, на които главниятъ поминѣкъ не е лозарството, не могатъ да увеличаватъ площта на лозята си по какъвто и да е начинъ, нито да ги възобновяватъ.“

Поддържате ли предложението си, г-нъ Аневъ?

Косю Аневъ: Поддържамъ го и по него искамъ да кажа две думи.

Обаждатъ се: А-а-а!

Косю Аневъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ нѣма да ви убѣдя, обаче имамъ да изпълня единъ дългъ, защото съмъ по образование и по професия лозаръ и изхождамъ отъ лозарски районъ. Когато изхождамъ отъ лозарско съсловие, когато чувствавамъ болжитъ и нуждитъ на лозарското съсловие и когато приемаме единъ законъ, съ който ужъ целимъ да подпомогнемъ лозарското съсловие, а всъщностъ само пишемъ фирми безъ съдържание — азъ не мога да не кажа моето мнение по втората алинея на чл. I отъ законопроекта.

Д-ръ Георги Липовански: Нали говорихте по нея?

Косю Аневъ: Г-да! Азъ искамъ съ моето предложение, щото ония лозари, които сѫ направили лозя, но главниятъ имъ поминѣкъ не е лозарството — напирѣмъ: търговци, индустриалци, пенсионери и т. н. — колкото лозя иматъ въ този моментъ, да се ползватъ отъ тѣхъ 10-20-30 години, докато вирѣятъ тѣзи лозя, обаче следъ като тѣзи лозя изживѣятъ своя животъ, да не бждатъ подновявани. Гали искаме да регламентираме лозарството, нали искаме да осигуримъ за лозарското съсловие въ бъдеще единъ подобъръ животъ? Ние съ този законъ трѣбва да помогнемъ на лозаритъ, да остане масовото производство въ тѣхни рѣце, да увеличимъ тѣхнитъ лозя, да увеличимъ прихода имъ. Азъ не съмъ съгласенъ, въ Южна България фабрика „Загорка“ да има 300 декара лозя и тя да печели и тѣ тютюнитъ си, и отъ лозята си, да трупатъ богатства, а 20-тѣ семейства, които работятъ тия 300 декара лозя, да ги оставимъ вѣчно въ положение на роби. Нашата задача е да нѣма въ България роби, а самостоятелни стопани, както семе-

дѣлци, тъй и лозари, тъй и занаятчи, тъй и адвокати — всѣки чрезъ своята работа да може да осигури своето препитание.

Обаждатъ се: Ясно.

Косю Аневъ: Въ нашия край имаме единъ търговецъ, който е направилъ 150 декара лозя. Този търговецъ печели годишно, г-да, 500.000 л., даже милионъ. Бива ли, когато виждамъ, че той е взелъ поминѣкъ на 30 семейства въ с. Върбовка, да гласувамъ за единъ законъ, съ който ще закрепостимъ този търговецъ и спекулантъ тамъ да печели милиони отъ тия 150 декара лозя, да трупатъ богатства, а за смѣтка на неговия охолень и щастливъ животъ да жвѣрлимъ въ вѣчна мизерия и да оставимъ неосигурени и въ лошо социално положение стопанитъ-лозари?

Обаждатъ се: Стига!

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Георги Кендеровъ: Колко лозари имате?

Косю Аневъ: Имаме, г-да, въ нашето село пенсионери, които получаватъ по 3.000 л. месечна пенсия и понеже сѫ богати, направили си 50-60 декара десертни лозя, а нашитъ професионалисти-лозари сѫ направили най-много по 1-2 декара десертни лозя. Есенно време, когато търговцитъ закупватъ гроздето, най-напредъ отиватъ да купуватъ гроздето на богатитъ, на пенсионеритъ, защото тѣхнитъ лозя сѫ по-големъ, тѣхното грозде е много. Отъ тѣхъ купуватъ, а другитъ лозари оставатъ за най-сетне. И когато се случи есенъта да е дъждовна, гроздето на лозаритъ, въпрѣки че е малко, отъ дъжда изгнива и тѣ оставятъ безъ доходъ, а онии пенсионеръ, който сме осигурили съ 3.000 л. пенсия, благодарение, че има много лозя, хубаво, по-компактно производство и по-големо количество грозде, той най-напредъ продава своето грозде, неговата продажба е осигурена, неговитъ доходи сѫ осигурени, на професионалиста-лозаръ не сѫ осигурени. (Глъчка)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Косю Аневъ: Това ме кара, г-да народни представители, да искамъ, на тия пенсионери, на тия крупни лозари, които по професия не сѫ лозари, съ този законъ да имъ заприщимъ пѣтя въ бъдеще, та голѣмото лозарство да не отива въ тѣхни рѣце, а да го оставимъ въ рѣцетъ на професионалистъ лозари, на тия, които мизерствуватъ, на тия, които пълнятъ фронта, на тия, които пълнятъ казармитъ. Недейте плака за една шепа търговци, които и безъ гоза сѫ осигурени; недейте плака за пенсионери и адвокати.

Обаждатъ се: Стига, бе.

Косю Аневъ: Въ Севлиево има такива — иматъ 500 декара лозя и 200 вили за удоволствие и за курортъ. Тия 200 вили се използватъ само отъ адвокати, само отъ разни пенсионери, богати занаятчи, ...

Обаждатъ се: Е-й-й!

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Косю Аневъ: ... а истинскитъ земедѣлци-стопани на гр. Севлиево нѣма кжде да работятъ. (Възражения) И вие, г-да, ако сте дошли тукъ да сътрудничите за провеждането на една социална политика, вие трѣбва да се вслушате въ моето мнение, да го възприемете и да легнатъ идеитъ и мотивитъ, които азъ ви изтъкнахъ въ този законъ.

Обаждатъ се: Е-й-й! Стига, бе!

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Косю Аневъ: Иначе днешниятъ Парламентъ ще остане съ физиономията и съ съдържанието на едновременнитъ парламенти, когато парламентитъ се комплектуваха отъ богатитъ съсловия и работѣха и служеха само на градскитъ интереси. (Нѣкои народни представители ржкоплѣскаха)

Дочо Христовъ: Това, което каза за Севлиево, да се отбележи, че е лъжа. 95% отъ лозаритъ въ Севлиево сѫ гай-бедни хора.

Еню Клянтевъ: Същото е и у насъ.

Георги Кендеровъ: (Къмъ Косю Аневъ) Лъжешъ!

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Косю Аневъ: Азъ искамъ една анкета 85% отъ лозята въ Плевенско се намиратъ въ ръцетъ на пенсионери, търговци и индустриалци. (Пререкания)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Молч, г-да, тишина!

Ще поставя на гласуване най-напредъ предложението на народния представител г-нъ Косю Аневъ за измѣнението на първата алинея на чл. 1. Съ това измѣнение г-нъ министърътъ на земедѣлието и държавнитъ имоти не е съгласенъ.

Които отъ г-да народнитъ представители приематъ предложението на г-нъ Косю Аневъ за измѣнение на първата алинея на чл. 1, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Петъръ Дограмаджиевъ: И той не гласува!

Косю Аневъ: Кооперация „Гъмза“ иска това.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Моля! Предложение на сѣщия народенъ представител г-нъ Косю Аневъ, съ което иска следъ алинея втора на чл. 1 да се постави нова алинея трета съ следния текстъ: „Неземе-дѣлцитъ-стопани лозари, на които гласиятъ поминъкъ не е лозарство, не могатъ да увеличаватъ площта на лозята си по какъвто и да е начинъ, нито да ги възобновяватъ“, съ което г-нъ министърътъ на земедѣлието сѣщо не е съгласенъ.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Минчо Ковачевъ: Никой не гласува.

Велизаръ Багаровъ: Да се отбележи, че и той не гласува!

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Предложението на г-нъ Еню Клянтевъ — предлага измѣнение на алинея четвърта и шеста отъ закона за измѣнение и допълнение на чл. 1 отъ наредбата-законъ за уреждане засаждането на нови лозя и попълване на сѣществующитъ. Въ линия четвърта думитъ „хармония на сортимента“ да се замѣнятъ съ думитъ „за попълване всички видове лози“, а въ алинея шеста думитъ „демонстративни лозя“ да се замѣнятъ съ думитъ „образцови лозя“.

Георги Кендеровъ: То е по-българско.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Редакционно измѣнение. — Г-не министре?

Министъръ Димитъръ Кушевъ: Азъ казвамъ на г-на народния представител, че съмъ съгласенъ да се махне думата „хармония“, но сортиментъ трѣбва да остане.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Съ този терминъ по-ясно се разбира.

Министъръ Димитъръ Кушевъ: Освенъ това думата „всички“ да се махне и да остане „за попълване видоветъ лози.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Къмъ Еню Клянтевъ) Не е сѣществена поправката.

Еню Клянтевъ: Да се попълни така, както каза г-нъ министърътъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: То е все сѣщото.

Еню Клянтевъ: Оттеглямъ го.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Сега ще поставя на гласуване предложението на г-нъ Минчо Ковачевъ и на неговитъ 50 души другари.

Никола Василевъ: Споразумѣха се съ г-на министра.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: По поводъ на това предложение г-нъ министърътъ на земедѣлието, който приема по начало това, което иска г-нъ Минчо Ковачевъ, предлага, вмѣсто да се изхвърли втората алинея, да се измѣни тя, както следва:

„Право за засаждане на нови лозя съ изброенитъ сортове иматъ онѣзи, които не притежаватъ лозя или притежаватъ таква съ обща площъ подъ 30 декара до попълване на този размѣръ.“

Които приематъ това измѣнение на алинея втора тѣй, както го докладвахъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Въ връзка съ това предлага се третата алинея, която почва съ думитъ „Земедѣлскитъ стопани лозари“, да започне само съ думата „Лозаритъ“. Значи, третата алинея да стане: „Лозаритъ, които притежаватъ надъ 30 декара лозя“ и т. н.

Д-ръ Георги Липовански: Вмѣсто „лозаритъ“, да остане „онѣзи“ Другото да се зачеркне.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Това е пакъ сѣщото, което вие искате.

Д-ръ Георги Липовански: А, не.

Косю Аневъ: Този законъ не се прави за лозаритъ!

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване това предложение. Значи: въ началото на третата (алинея) думитъ „Земедѣлскитъ стопани-лозари“ да се замѣнятъ съ думата „лозаритъ“ и алинеята да стане така: „Лозаритъ, които не притежаватъ надъ 30 декара лозя“, и т. н. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка.

Обаждатъ се: Кое е това предложение? На министра ли е?

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Да, на г-на министра.

Обяснете, г-не министре.

Министъръ Димитъръ Кушевъ: Г-нъ Липовански предлага да сложимъ думата „онѣзи“. Пита се: кои? Да включимъ ли и онѣзи зболякари, и онѣзи търговци, и онѣзи индустриалци, въобще онѣзи най-разнообразни хора, които се занимаватъ съ лозарство и които иматъ надъ 30 декара лозя? Азъ мисля, че Народното събрание трѣбва да приеме, че когато предвиждаме лица, притежаващи надъ 30 декари лозя, това ще се отнася само за лозаритъ.

Минчо Ковачевъ: Това е така.

Министъръ Димитъръ Кушевъ: Моля да се съгласите, моля и г-нъ Липовански да се съгласи, въ случай да се поменатъ конкретно лозаритъ, а не да се поставя думата „онѣзи“

Д-ръ Георги Липовански: Съгласенъ съмъ. Следъ тия обяснения на г-на министра, съгласенъ съмъ. Оттеглямъ предложението си.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които сѣ съгласни съ предложението на г-на министра, алинея трета да започне така: „Лозаритъ, които притежаватъ надъ 30 декара лозя“ и т. н., моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Значи, г-да народни представители, сега ще поставя на гласуване изцѣло § 1.

Жико Струнджевъ: И мое предложение

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има още две предложения — на г-нъ Димитъръ Киревъ и на г-нъ Струнджевъ. И дветъ сѣ въ единъ и сѣщъ смисълъ: Предлагатъ, алинея втора да се редактира така: „Лицата, нѣмачи качества на земедѣлци-стопани, могатъ да засѣватъ лозя до 5 декара на семейство отъ опредѣленитъ сортове. Заваренитъ засѣти лозя сѣ оставатъ“.

Г-да народни представители! Понеже тия две предложения се изключватъ отъ онова, което току-що се прие, нѣма да ги поставя на гласуване.

Сега остава да гласуваме § 1, както се предлага отъ комисията, съ измѣненията, които току-що гласувахме.

Тия отъ г-да представителитъ, които приематъ § 1, заедно съ измѣненията, които току-що се приеха, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитъръ Марчевъ: Въ връзка съ туй измѣнение, което се направи въ § 1, § 2 добива следната редакция: (Чете) „Чл. 1-а. Тѣзи, които желаятъ да се ползватъ отъ облагитъ, предвидени въ г-ки действащи закони, правилници и наредби, трѣбва да притежаватъ лична лозарска карта. Тази карта се издава отъ съответ-“

ния околийски агрономъ, следъ като искателятъ представи удостоверение отъ съответната община, отъ което да се вижда, че той е собственикъ поне на 2 декара лозе, както и удостоверение, че членува въ Българския лозарски съюзъ.

Личната лозарска карта и удостоверенията по предшестващата алинея се освобождаватъ отъ гербовъ налогъ, общински и други такси.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ Минчо Ковачевъ съ едно писмено предложение иска, въ началото на тая алинея думитъ „Земедѣлскитъ стопани-лозари“ да се замѣнятъ съ думата „лозаритъ“.

Минчо Ковачевъ: Оттеглямъ го. Щомъ като е прието съ думата „тѣзи“, оттеглямъ го.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Не е прието съ „тѣзи“.

Таско Стоиловъ: Каза се „лозаритъ“. Не е прието съ „тѣзи“.

Докладчикъ Димитъръ Марчевъ: Следва да бѣде „лозаритъ“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Въ проекта е „Земедѣлскитъ стопани-лозари“. Вие предлагате да се пише само „лозаритъ“.

Минчо Ковачевъ: Да остане „тѣзи“.

Министъръ Димитъръ Кушевъ: Оттеглете го.

Минчо Ковачевъ: Оттеглямъ го.

Министъръ Димитъръ Кушевъ: Тукъ да се приеме предложението на г-нъ д-ръ Липовански.

Д-ръ Георги Липовански: Въмѣсто „Земедѣлскитъ стопани-лозари“ да се пише „онѣзи“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Значи, г-нъ министърътъ на земедѣлието е съгласенъ съ това предложение.

Ще го поставя на гласуване. Тѣзи отъ г-да народнитъ представители, които приематъ въ началото на § 2 думитъ „Земедѣлскитъ стопани-лозари“ да се замѣнятъ съ думата „онѣзи“, съ което предложение г-нъ министърътъ на земедѣлието е съгласенъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще поставя на гласуване цѣлия § 2. Които приематъ параграфа, съ измѣнението, което току-що се прие, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съ това законътъ е окончателно приетъ. (Рѣкоплѣскания)

Г-да народни представители! Моля да се съгласите да вдигнемъ заседанието. Дневниятъ редъ, който ви предлагамъ съ съгласие на правителството, за заседанието въ вторникъ, 25 мартъ, 15 ч. е :

Одобрене на предложенията:

1. За разрешаване износа на 1.000 кгр. стара гума и пр.
2. За продължаване срока по временно вносна декларация № 234, отъ 14 априлъ 1939 г., на Пловдивската митница.
3. За одобрение X-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 10 мартъ 1941 г. протоколъ № 45 — относно доставянето на държавата електролитна медь.

4. За одобрение I-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 15 февруарий 1941 г. протоколъ № 23 — относно намалението наема на кооперативното дружество „Анхилски солници“.

Първо четене на законопроектитъ:

5. За професионалнитъ организации.
6. За откупуване отъ Българската земедѣлска и кооперативна банка тютюни отъ реколта 1940 г. направо отъ тютюнопроизводителитъ.
7. За отстъпване даромъ на Ваксевската селска община, Кюстендилска околия, частъ отъ старото изоставено корито на р. Рѣчина.
8. За отстъпване даромъ на читалище „Самообразова-ние“ въ с. Бачево, Разложка околия, държавното празнично мѣсто отъ 936 кв. метра.

9. За насърчение и подобрене на птицевѣдството.
10. За насърчение и подобрене на свиневѣдството.
11. За насърчение и подобрене на овцевѣдството.
12. За насърчение и подобрене на говедовѣдството.
13. За измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за преработка на млѣкото.
14. За събиране на прѣжитъ данъци.
15. За измѣнение на закона за пошитъ, телеграфитъ, и телефонитъ.

16. За наименованията съ народностно и обществено значение.

17. За учебницитъ и учебнитъ помагала.

18. За народнитъ читалища.

19. За отстъпване отъ Българската земедѣлска и кооперативна банка на Министерството на земедѣлието и държавнитъ имоти частъ отъ имота на банката — бивша бирена фабрика — Павлово.

Които отъ г-да народнитъ представители приематъ този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 20 ч. 10 м.)

Подпредседателъ: ДИМИТЪРЪ ПЕШЕВЪ

Секретари: ДИМИТЪРЪ САРАДЖОВЪ
СВЕТОСЛАВЪ СЛАВОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: ДОНЧО ДУКОВЪ